

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECC

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan (zjutraj) razen ponedeljka in dneva po praznike

Cekovni račun.
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inserate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Nazaj h grudi

Bilo je v Franciji za časa ljudske fronte — piše švicarski žurnalista Florentin v ženevski »Suisse«. Obiskal sem — tako začena svojo povest — svojega sorodnika, poljedelca, ki se je bil udomačil v Maroku in je bil prišel domov na obisk k svojem.

Vprašal sem ga, kako se mu godi v maroški deželi. Prav zadovoljen je bil. Raznega sadnega drevja in olj sem zasadil — je odgovoril — 27.000. Pri tem niso všteti paradizniki, artičoke, fižol, grah in melone. Seveda imam tudi vinograd. V dobi deževja se spremeni Maroko v rajski vrt. Zetev in pobiranje se kar vrstijo eno za drugim. Pod oljkami poganjata tečmen in koruza. Kakšno bogastvo! Seveda delamo trdo in imamo v domačinah na razpolago dovolj delovnih rok. Odkar oljke cepimo, nosijo dvakrat več. Arabci so se nam izpočetka smejali, zdaj nas pa tudi oni posnemajo. V enem samem letu so tudi oni podvojili svoj donos.

Iz obraza mu je sijalo veselje. To je star vojak, ki je bil v svetovni vojni kot aktivni podčastnik vsa štiri leta, dokler ni bil na koncu težko ranjen, pa se je popravil. Šel je iskat sreče v Maroko, kjer jo je tudi našel. Videl je, da je veliko načinov, kako je mogoče služiti domovini in da je najbolj plodonosno pa zdravo ne samo za telo, ampak tudi za dušo, delo na grudi.

Toda nekaj vam moram pokazati — mi je dejal — potem ko sem bil rekel, da me veseli, da je srečen. Videli boste nekaj, zaradi česar ne boste veseli. Pojdimo!

Ko smo prehodili nekoliko potočja, sva se ustavila sredi zapuščenih hiš. Na mali višini je bilo kmetsko gospodarstvo; okna zabita, streha v razpadu, ograja zrušena. Sadna drevesa so podivjala, dvorišče je prerastel plevel, njive okoli vse neorane in puste. Tako žalostnega prizora še nisem videl.

Vidite — je dejal moj spremljevalec — to je bila še nedavno cvetoča domačija. Stari so pomrli, otroci so se razkopirali. Eden je pismonoša, drugi carinik, tretji natak v kavarni, najmlajši pa, ki dela nekje v tovarni, je danes brez posla. Hiša se ruši, na nekdanj bogatih poljih pa raste pirika in osat.

Ali vest, zakaj so ti mladi ljudje odšli v mesto? Ker so mislili, da se bodo socialno dvignili, če ne bodo več kmetovali. In to so otroci starega kmetskega rodu tega kraja. V tem zaselju je bilo pred dvajsetimi leti 17 ognjišč, okoli katerih se je zbirala številna družina, danes gorita dva. Dva stara zakonska para živita še v svojih hišah in se živita od zemlje, ki jim jo obdelujeta hlapca. Vse drugo je pusto in prazno. Niso hoteli obdelovati več zemlje, ki zahteva trdega dela, pa je pri nas še vsakega pošteno preživela in ga še. Nameščenci hočejo biti ali služiti mezdno v tovarni ali se ponašati kot mali uradniki. Če dolo svojo pokojnino, bodo lahko vsak dan lovili ribe v Seini, zvečer pa v kavarni disputirali o politiki. Koliko naših mladih ljudi ne misli na nič drugega, kakor na to, kdaj bodo še v dobrih letih šli v pokoj in uživali brezdelje. O delavcih in delavkah pa ne govorim. Jaz ne bi hotel delati pri stroju, čeprav bi zaslužil za kakšno lepo kravato v nedeljo ali pa za svilene nogavice, ki so najvišji ideal naših deklet — da ne govorim o drugih njihovih »idealih«.

Pomislite: niti soderjev ne dobimo več na deželi, ki je tako bogata vina! In tudi drugih obrtnikov manjka. Prva so dekleta, ki bežijo v mesto, ker se jim zdi sramotno kидati gnoj in molziti kravo bosa v cokoljah. Toda doma je vsak dan trikrat dobrodu sita, v mestu pa si tolaži glad z likerji, katere ji plačuje fant.

Če pomislimo, da imamo v Parizu na stotine tisočev brezposelnih v času največjih socialnih reform, kar smo jih doživeli v Franciji, in da velik del teh ljudi spi pod mostovi, v kanalih, na klopih, v javnih parkih, medtem ko imamo tukaj v celih vrstih okrajev prazne hiše in ledine, ki bi rade rodile, pa ne morejo, ker ni delovnih rok, potem se pač smemo vznemirjati in vprašati, kaj bo s to deželo in s tem narodom.

Dobro znamenje je, da nekaj ljudi že čuti potrebo, da bi dežela zopet oživela in da bi se hiše napolnile pridnih otrok, ki bi francosko grudo ljubili, brezdelje, prazno razkošje in prerakanje pa mrzili. Tam blizu v zapuščenem selišču, ki ga od tukaj vidiva, se je eden vrnil po hudih izkušnjah. Dolgo je bil brezposeln in propadel v največji bedi z bolno ženo in od jetike načetima otrokoma. Naposled je našel zopet dom, od koder ne bi bil smel nikoli oditi, in sedaj dela, kakor je delal njegov oče, ki pa je imel nekaj pod palcem in dosti orodja, sin pa je moral začeti znova v najhujših razmerah. Vendar pa se mu zdaj že godi bolje, žena se je popravila, otroci pa so čisto ozdraveli. Lotil se je reje malih živali, od česar seveda ne bo še postal bogatin, ampak vsaj sit je vsak dan, kar v Parizu ni bil. Zemlja, ki jo je hvalježnež zapustil, ga je zopet sprejela in to pomeni zanj in za družino fizično in moralno ozdravljenje. Žalibog, da jih je toliko v Franciji, ki tega ne razumejejo...

Od takrat je minulo šest let in Francija je ta čas drvela bolj in bolj navzdol. Njeni najboljši ljudje so pisali članke in knjige o potrebi narodovega preporoda. Se zavzemali za povratek na grudo, dokazovali, kako se narod s hoteno neplodovitostjo sam uničuje in kako bi bilo treba omejevati in onemogočati sebično samovoljo po podreditvi običnemu blagru in najvišji avtoriteti. Vse ni nič pomagalo. Moral je priti neumljenih vihar, ki je odprl ljudem oči, da v največjih stiskah in bolečinah najdejo pot nazaj v narodovo telesno in duševno zdravje ter življenjsko moč.

Zemunska vremenska napoved: Postopno se bo ohladilo. Pooblašilo se bo in deževalo bo skoraj v vsej naši državi. Nekoliko vedro bo še v vzhodnih in južnih delih države. Verjetne so nevihte z nalivi.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno in deževno.

Italija zasedla Somalijo

Italijanske čete so vkorakale v glavno mesto Berbero, ki so ga Angleži pred umikom zažgali - „Zmagoslavne čete bodo poslone proti drugim ciljem“, pravi Mussolini v svoji čestitki

Vojno poročilo

Nekje v Italiji, 20. avgusta. AA. Stefani: Sporočilo glavnega generalnega štaba italijanske oborožene sile št. 73 se glasi:

Ko so strle zadnji odpor sovražnika, so naše čete včeraj popoldne zasedle Berbero, glavno mesto angleške Somalije. Preden so pobegnili z ladjami, so Angleži zažgali del mesta. Neka dobro oborožena in dobro opremljena četa se je prijavila našemu poveljniku v Hargizi, kjer je položila in izročila orožje. V Galabatu je naš bataljon napadel in potolkel sovražne oddelke ter ujel večje število vojakov. Zaplenil je tudi veliko streliva in živine.

Sovražni letalski napadi na Nekheli, Mogadiso, Barido in Dzenale niso povzročili večje škode, niti ni bilo nobenih žrtv. V Severni Afriki je sovražnik bombardiral bolnišnico v Dermu, ubita je bila ena oseba, 22 pa ranjenih. Neka neznana podmornica je zašla med naše minske zapore v vodah Dodekaneza. Velik madež olja na morski gladini opravičuje domnevo, da se je podmornica potopila.

Mussolini zmagoslavni armadi

Rim, 20. avgusta. AA. Stefani: Mussolini je poslal podkralju vojvodi od Aoste v Addis Abebo sedeco brzojavko:

Ker je z današnjim zavzetjem Berbere osvoboditev Somalije gotovo dejstvo, vam pošiljam skupaj s svojim priznanjem tudi priznanje italijanskega naroda, ki je stopil z neomajnim zaupanjem v borbo, in je z navdušenjem spremljal posamezna obdobja teh ogorčenih borb. Sporočite mojo zahvalo generalom, poveljnikom, častnikom, podčastnikom, kakor tudi narodnim in kolonialnim četam. Vsi so podali zgoren dokaz o svoji izurjenosti, ki je vredna vojakov fašistične Italije. Po potrebnem odmoru boste vi te čete poslali proti drugim ciljem in boste tudi v to smer uravnali vztrajno in trdno voljo čet, ki se bore za imperij in ki povečujejo njegove meje.

Mussolini Hitlerju

Nekje v Italiji, 20. avgusta. AA. Stefani. Na čestitke, ki jih je vodja Nemčije Hitler poslal, je predsednik vlade Mussolini odgovoril sledeče: V imenu čet in v svojem lastnem imenu se zahvaljujem za čestitko, katero ste mi poslali o priliki zmage italijanskega orožja nad Angleži v Vzhodni Afriki. S tovariškimi pozdravi — Mussolini.

Kako je italijanska armada zmagala in zasedla Somalijo

Nekje v Italiji, 20. avgusta. AA. Stefani: Posebni dopisnik agencije Stefani poroča: Poseben delež pri italijanski zmagi v Somaliji imajo italijanske letalske sile. Ogledniški poleti italijanskega letalstva so v veliki meri pomagali, da je vrhovno poveljstvo do podrobnosti izvedelo za obrambni sistem, ki ga je sovražnik uredil na vsem ozemlju Somalije. Bombniški oddelki so razvili ogromno delovanje navzlic velikemu številu angleških protiletalskih baterij. Bombniki so sodelovali v najtesnejšem stiku s kopenskimi četami in z njihovimi ofenzivami ter so napadli in bombardirali z majhne višine sovražnika, ki je bežal, ter mu povzročili pri tem težke izgube. Bombniki so razen tega vrgli mnogo bomb in uničili več sovražnih letališč ter uničili angleška letala, ki so bila na tleh. Po drugi strani pa so lovski letala gospodarila pri vseh teh operacijah nad sovražnikom in mu preprečila, da bi posredovala v akciji ali pa bi ščitila angleške bombnike. Naša lovski letala so se v vseh teh bojih pokazala kot premočna z ozirom na sovražnika. Veliko ton eksploziva je bilo vrženega z majhne višine na ladje in čete, ki so čakale, da bi se vkrcale. Končno so bombniki prisilili Angleže, da so pustili velike količine vojnega materiala in živeža.

Berbera

Rim, 20. avgusta. AA. DNB: Berbera, glavno mesto angleške Somalije, katero so Italijani zavzeli, se odlikuje posebno po svojem naravnem pristanišču, ki omogoča, da se Berbera zgradi kot odlično oporišče v Adenskem zalivu in v vsem Rdečem morju.

Zemljevid k italijanski zmagi v angleški Somaliji

čem morju. Berbera je dalje izhodna točka za velike karavanske poti v Somalijo in Addis Abebo in je zato v teh krajih močan tranzitni promet. Berbera je bila že prej glavno tržišče za proizvode te kolonije, zlasti pa za nojeva peresa, gumi, kože in slonovo kost, zlasti pa je bila znana njena trgovina z Adenom, ki je bila letno vredna do 50 milij. lir.

Podrobnosti o italijanski ofenzivi v angleško Somalijo

Rim, 20. avgusta. AA. DNB: O zavzetju britanske Somalije se izvedo zanimive podrobnosti: Severna kolona italijanskih čet je prestopila mejo 5. avgusta, 8. avgusta pa je prispela do Zeile. V centru je druga kolona 9. avgusta zavzela Hargeizi, ki se je nahajala 70 km stran od meje. Tretja kolona je napadla Adeino, kamor je navzlic teren-skim težkočam prispela 10. avgusta, pa čeprav je morala prehoditi 90 km dolgo pot skozi strahotno puščavo, italijanska glavna je bila v centru. Ta je 11. avgusta stopila v stik z glavnino angleških čet, ki so imele okrog 15.000 vojakov. Po šest-dnevni težki marših in navzlic težki preskrbi so italijanske čete napadle spočitega sovražnika, ki se je branil na odlično zgrajenih utrdbah. Kajti na bojišču med Hargeizo in Adeinom, čigar širina znaša 70 km, je imel sovražnik svoje obrambne črte na postojankah, ki so po 150 m dvignjene nad bližnjim terenom. Italijanske čete so bile sestavljene iz narodnih oddelkov kakor tudi iz precejšnje števila domačinskih čet ter oddelkov črnih sraj, katere so rekrutirali iz vrst delavcev italij. Vzhodne Afrike. Poseben nalogo je imelo letalstvo, ki je uspešno nadziralo in preganjalo sovražnika ter je sodelovalo tudi pri preskrbovanju čet. Letalske sile so prav tako bombardirale pet glavnih letališč v angleški Somaliji. Napad na glavne točke se je začel z velikim manevrom, ki je skušal zajeti sovražniške boke. Od 13. do 16. avgusta so trajale neprestane težke borbe, ker so Angleži držali napadalca pod križnim ognjem. Glavni odpor sovražnika je bil strt 15. avgusta, ko se je začelo postopno

prodiranje osrednjih oddelkov italijanskih čet. Po močni topniški pripravi se je 16. avgusta začel splošen napad proti Lafaruku. Dva dni kasneje je bila prebita celotna obrambna črta sovražnika. Stevilni sovražni oddelki, poudarjajo v italijanskih vojaških krogih, so se videli med strahovitimi spopadi prejšnjih dni. Orožje so najprej položili oddelki južnoafriških čet. Kar se tiče jakosti preostalih britanskih čet v britanski Somaliji, pa mislijo v vojaških krogih, da so se tiste kolone, ki so brez borbe zapustile Zeilo, umaknile v Durhar Zuli. Ta kolona šteje okrog 2500 vojakov. Poleg tega se nahaja še okrog 4000 vojakov vzhodno od Berbere, vendar pa jim ni treba pripisovati posebnega pomena po padcu Berbere.

Napad na Malto

Nekje v Italiji, 20. avg. AA. Stefani: Vrhovno poveljstvo sporoča, da so oddelki italijanskih bombnikov v spremstvu lovskih letal bombardirali danes zjutraj vojaške naprave na Malti.

Napadi na Gibraltar

Madrid, 20. avg. b. Iz Algecirasa poročajo, da se v smeri od Gibraltarja slišijo neprestano hude eksplozije. Domnevajo, da Anglija mrzlično izpopolnjuje gibraltarske utrdbe, Spanci, ki se vračajo iz Gibraltarja, pravijo, da na tisoče delavcev iz Indije dela na utrjevalnih delih, plasti na oni strani, kjer je Gibraltar povezan s Španijo.

Angleška poročila

Kairo, 20. avg. AA. Reuter: Današnje uradno poročilo angleškega generalnega štaba pravi: Včeraj so britanski bombniki izvedli napad na Derno. Istočasno je bilo bombardirano tudi taborišče in skladišče bencina Bilba kakor tudi letališče, ki se nahaja tam v bližini. Letalske enote Anglije so uspešno zaščitile izpraznitev Somalije.

Letalski napadi na Anglijo trajajo dalje

Nemška poročila

Vojno poročilo

Berlin, 20. avgusta. AA. DNB: Vrhovno poveljstvo sporoča:

Nemške podmornice so dosegle nove uspehe. Neka nemška podmornica je potopila angleško oboroženo ladjo s 4568 tonami, neka druga podmornica pa je potopila 6680 ton sovražnega trgovskega brodovja. Nemška podmornica, ki je bila pod poveljstvom poročnika bojne ladje Korchusa, je javila, da je potopila za 32.300 ton sovražnega brodovja.

Pri včerajšnjih ogledniških poletih je izvedlo nemško letalstvo napade na tovarne vojnega materiala, skladišča, bencina, železniške proge in vojaška taborišča zlasti v grobljah Lutolk, Norfolk in Oxford in jih uspešno bombardiralo. Pri nočnih napadih so nemška letala bombardirala zlasti letališča v južni Angliji, kakor tudi prietašniške naprave in velika bencinska skladišča na britanski južni in jugozahodni obali. Sovražna letala so metala v noči med 19. in 20. avgustom na razne kraje bombe v četrti civilnega prebivalstva ter na prazno polje. Pri tej priliki je bilo ranjenih in ubitih več civilistov. Pri teh napadih je bilo zbitih pet sovražnih letal, ki so jih zbila naša lovski letala in protiletalsko topništvo. Dve nemški letali se nista vrnila.

Nemci zavračajo angleške podatke o izgubah v zraku

Berlin, 20. avgusta. AA. DNB: Londonska radijska postaja je objavila enoči sporočilo angleškega letalskega ministrstva, da znaša število nemških letal, ki so bila zadnji teden zbita od Angležev, 568. Nekoliko kasneje je javila agencija Reuter, da so Nemci v zadnjem tednu izgubili 513 letal. Tako je ponovno agencija Reuter prinesla lastno štetje, ki je neodvisno od britanskega letalskega ministrstva. Čudno je, da je to število znatno manjše. DNB pa je zvedel z nemške uradne strani, da britansko letalsko ministrstvo že več dni izvaja taktiko, da vzame od Nemcev objavljeno število zbitih britanskih letal, potem to število nekoliko poveča, vendar pa javlja, da je bilo toliko zbitih ne britanskih, temveč nemških letal. Sedaj pa je londonska radijska postaja na drugačen način objavila številke. Nemški pristojni krogi poudarjajo, da je jasno, da ni mogoče dajati točnih podatkov, tudi ne v primeru, kadar se številke ugotavljajo na podlagi osebnih opazovanj civilistov. Osebe, ki niso posebno izveščane, sploh ne morejo pravilno ugotoviti, kdo je katerega zbil v tej ali oni letalski bitki. V zvezi z angleškimi podatki o doseženem številu zadelkov in o številu zbitih nemških letal poudarjajo isti nemški krogi sledeče dejstvo. Na Norveškem so bili najdeni dokumenti, to je urad na poročila britanskih letalcev o letalskih spopadih in o številu zbitih letal in sicer za nekatere dni in ure, v katerih se nemški letalci sploh niso nahajali nad kraji, katere omenjajo ta poročila. Ti izmišljeni podatki o zbitih nemških letalih v borbah, ki so se dogajale samo v britanski fantastiji, so bile temelj, na katerem so britanske oblasti sestavljale svoja vojna poročila. Takšne »zmage« očitno služijo

jo propagandistični statistiki, da bi se dokazalo, da so Angleži nadmočni nad Nemci v zraku.

Napadi na srednjo in južno Anglijo

Berlin, 20. avgusta. AA. DNB: Več manjših nemških letalskih enot napada od včeraj popoldne razne vojaške naprave v srednji in južni Angliji. Pri tej priliki so nemška letala z vidnim uspehom bombardirala posamezna letališča. Med drugimi so napadla letala tudi velika skladišča tekočega goriva, posebno uspešno pa so bombardirala tudi železniške naprave. Za trdno je ugotovljeno, da so Angleži morali zaradi tega bombardiranja ustaviti promet na nekaterih progah. Z enim uspešnim zadetkom je bilo razbito veliko skladišče goriva v Stanglowu. Iz stavbe se je dvignil ogenj, ki ga je bilo mogoče videti tudi z velike daljave.

Amsterdam, 20. avgusta. AA. Stefani: Angleško letalstvo stalno bombardira odprta mesta in kraje, ki nimajo nobenega vojaškega pomena. Tako so bombe padle tudi v Nordsarvut na severnem Holandskem, kjer je bilo več zgradb in stanovanjskih hiš uničenih.

Angleška poročila

Vojna poročila

London, 20. avg. t. Reuter. Letalsko ministrstvo objavlja naslednje uradno sporočilo:

1. Skoraj četrtina nasprotnih letal, ki so prišla nad Anglijo, je bilo sestreljenih. 2. Prvič se je zgodilo, da so bile uničene cele skupine nasprotnih letal. 3. Zaporni ogenj protiletalskih baterij se je tokrat izkazal kot smrtonosen. 4. Letalska blokada se ne bo mogla nadaljevati pri sedanjih višinih nasprotnih izgub, ki dosegajo od dne 16. junija do danes skoraj 1.000 letal. 5. Nasprotniki bo verjetno nadaljeval z letalskimi napadi na angleška industrijska središča in bodo napadi postajali še hujši. 6. Tudi angleško letalstvo bo prešlo v ofenzivo z napadi na nasprotnikovo ozemlje.

London, 20. avg. AA. Reuter. Uradno poročilo ministrstva pravi, da so v včerajšnjih bojih Angleži zbili 144 sovražnih letal.

London, 20. avgusta. AA. Reuter. Letalsko ministrstvo sporoča, da so preteklo noč sovražna letala izvajala posamične operacije nad zelo prostornimi ozemli v Angliji in južnem Walesu kakor tudi nad nekaterimi kraji na Škotskem. Povzročena je bila škoda na zgradbah in posestvih v nekaterih krajih severovzhodne Anglije ter v nekem kraju v jugozahodnem delu. Toda bombe so večinoma padle na vaske kraje in je zato škoda manjša. Bombardiranje je zahtevalo več žrtv, od katerih je bilo več smrtno ranjenih. Po poročilih o včerajšnjih operacijah se je ugotovilo, da je bilo zbito še eno letalo, kar da v celem pet uničenih sovražnih letal v teku včerajšnja dne. Mi smo izgubili tri lovski letala, vendar sta se pilota dveh letal rešila.

Snoči so angleška letala napadla tovarne v Milanu in v Turinu v Italiji, nadalje tovarne aluminija v Rheinfeldenu na nemško-švicarski meji in je napad trajal poldrugo uro. Napadi so povzročili požare, eksplozivne bombe pa rušenje stavb. Na-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Politični zapiski

Izjava predsednika vlade dopisniku italijanske »Stampe«

Belgrajski dopisnik italijanskega lista »Stampa« se je nedavno s predsednikom vlade g. Dragišom Cvetkovičem vozil v letalu iz Belgrada do Ljubljane. Pri tej priložnosti se je med obema razvil razgovor, ki ga italijanski častnikar v svojem listu v posnetih priobčuje. Predsednik vlade je med drugim izjavil, »da Jugoslavija bolj kakor katere koli druga država čuti novo dobo in se skuša prilagoditi. Toda ker ima vsaka država in vsak narod svoje posebnosti in tradicije, je potrebno, da je vsaja sprememba globoko preudarjena. V ostalem pa je Jugoslavija mlada država, komaj 20 let stara, in bo morala živeti svojim letom primerno, to je v znamenju mladosti in smelosti. V načrtu imam zelo obsežne načrte, ki pa jih ne morem kar čez noč izvesti, ker se niso zadosti pripravili. Kakor veste, smo začeli sedaj že s prvimi koraki: svobodno zidarstvo je kot tajna organizacija razpuščeno, ...

Muslimani napadajo pisanje »Narodne obrane«

Glasilu voditelja muslimanov dr. Kulenoviča, »Narodna Pravda«, objavlja zelo oster članek proti pisanju belgrajske »Narodne obrane«, o kateri pravi, da njeno pisanje ne dela nobenih uslug srbskemu narodu. Ako namreč ta srbski nacionalistični list govori o muslimanih kakor o nekih ostankih nekdanjih begovskih oblasti ter jim ne priznava nobene pravice do kakšne nacionalne pripadnosti, potem je prav gotovo, da politika nasilja muslimane nikdar ne bo pridobila za tisti režim, v katerem bi politika nasilja prišla do izraza. Pisanje »Narodne obrane« bi znalo imeti posledice v negativnem smislu, posledice namreč za moralno zedinjenost in za vzajemnost med Srbi in Hrvati. Naj »Narodna obrana« vodi o tem računi!

Ali ena — ali več gospodarskih politik v skupni državi

Belgrajsko Vreme izraža v zvezi z objavo uredbe, s katero hrvatska banovina prepoveduje izvoz lesa iz področja banovine Hrvatske, svojo bojazn, da ne bi razcepitev jugoslovanskega državnega gospodarskega področja v male drobce škodovala. »Na enem in istem carinskem področju namreč, piše belgrajski dnevnik, »je nemogoče in nedopustno, da bi se vodile različne gospodarske politike po posameznih delih države, posebno pa takrat ne, kadar so v vprašanju koristi vse države«. Vreme meni, da je gornja uredba hrvatskega bana že take narave, da zadeva splošne koristi vsega državnega področja in je zato neumestna.

Dr. Krnjevič o zunanjem in notranjem položaju

Glavni tajnik Hrvatske seljačke stranke, dr. Krnjevič, je imel v Bjelovaru ob priliki velikega festivala »kmetijske kulture« govor, v katerem je razložil zunanje-politični položaj, o katerem se je tako izrazil: »Življenje posameznih narodov in tudi življenje človeštva gre vedno svojo pot po določenih smereh. Morda gre njegova pot cik-cak, morda gre ravno. Samo tisti, ki nimajo pravega kompasa, govorijo »Moj Bog, kam smo prišli!«. Toda oni, ki poznajo načela bratov Radičev, ima kompas v svojem srcu in v svoji glavi. On v predvsem to, da je samo tisto trdno, in solidno, kar je pravično in pošteno. Zato se mi Hrvati nimamo ničesar bati za svojo bodočnost in varnost. V današnjem mednarodnem položaju se nam ni treba bati, ker imamo jasen kompas, ki nas vodi brez ovinkov naprej v bodočnost.«

Glede domače politike je dr. Krnjevič med drugim dejal: »Pri nas je treba veliko reformirati. Kako to težko gre, se vidi z tega, kar vsak dan doživljate. Iz slabega je težko priti na dobro pot. Mi smo sedaj gospodarji po svojih občinah. Toda voz, ki je bil speljan v blato, le težko pride spet nazaj na pravo pot. Toda treba se je še naprej pošteno mučiti, da postanemo tudi dejansko svobodni. Pogledajte, kako težko je spraviti v red obdobje. Kako težko je šele spraviti v red državno zakonodajo od 15 milijonov ljudi, kjer je samo majhen del ljudi tako samozavesten in tako dobro politično organiziran, kakor ste vi.«

Zveza delavskih strokovnih društev?

»Obzorje«, ki izhaja v Zagrebu, objavlja novico, da se je predsednik vlade zadnjič, ko je bil na Bledu, razgovarjal tudi s predstavniki Jugorasa (Jugoslovanski radniški savez), ki so mu predložili predlog, naj bi se iz Jugorasa, Hrvatskega radniškega saveza in Zveze združenih delavcev (v Sloveniji) ustanovila ena na federativni podlagi organizirana strokovna zveza vsega delavstva. List pravi, da se bo v kratkem videlo, če bodo Hrvati ta predlog sprejeli ali ne, kajti potrebno bi bilo najprej, da se Jugorasa opredeli samo na srbsko ozemlje in da se ne meša v delavske organizacije na Hrvatskem. Nadalje pravi »Obzorje«, da morajo biti hrvatske delavske organizacije zavarovane pred tem, da bi jih enostavno preglasovali, in meni, da bi se to dalo doseči na isti način, kot je to dosegla Zveza združenih delavcev v Sloveniji.

Dr. Marković o sporazumu

V Mostarju je imel pravosodni minister dr. Lazar Marković govor, v katerem je pojasnjeval program vlade. O sporazumu med Srbi in Hrvati se je izrazil, da je velike važnosti, ker sje stvarno preprečil državljansko vojno v Jugoslaviji. Potemtakem je to zdrava osnova, na kateri je treba dalje graditi, kajti Jugoslavija se bo notranje utrdila samo na osnovi narodnih sporazumov med Srbi, Hrvati in Slovenci.

Društvo prijateljev Sovjetske Rusije

Mariborska »Delavska politika« sporoča svojim somišljenikom, da so bila pravila »Društva prijateljev Sovjetske Rusije« odklonjena. Pripravljeni odbor za ustanovitev »Društva prijateljev Sovjetske Rusije« (kateri imena smo tudi v »Slovenec« objavili — op. ur.) da je vložil pri ljubljanski policijski upravi, ki pa da je te dni pravila — zavrnila.

(Nadaljevanje s 1. strani)

padene so bile tudi tovarne v Waldshut tudi na nemško-švicarski meji in so tovarniška poslopja zažela goreti. Tretja skupina je napadla letališče pri Mülhausen u Alzaciji.

London, 20. avgusta. t. Reuter. Včeraj so naši bombniki podnevu napadli nekatere postojanke na Nizozemskem in v severni Nemčiji ter so bombardirali letališča in skladišča. Eno letalo se ni vrnilo. Ponoči pa so naši bombniki bombardirali 30 so-vražnih letališč tako v Nemčiji kakor v od Nemčije zasedenih ozemljih. Drugi bombniki so bombardirali vojno luko v Kielu, petrolejske rafinerije v Hannoverju, steklarno v Zachornvitzu severno od Lipskega in številna železniška križišča v Porurju. Prav tako smo z uspehom bombardirali in zažgali petrolejske skladišča v Bodeauxu.

Nemška letala so danes prihajala v neprestanih zaporednih valih in se je razvila v zraku strašanska bitka. Izid bojev še ni znan. Eno skupino 20 bombnikov je obrnil zaporni ogenj naših protiletalskih baterij. Isto se je zgodilo z drugo skupino. Nemški strmoglavci so napadli neko letališče v južnovzhodni Angliji in povzročili nekaj škode, preden so bili pregnani.

»Boj za Anglijo«

London, 20. avg. AA. DNB. Pod naslovom »Peoples Arms« (Ljudsko orožje) piše »Daily Express«, da se po boju za Rokav začne boj za Anglijo. Želimo novih vojakov za narodno obrambo, ki naj nadomeste vojake na bojiščih v prekomorskih krajih. Želimo civilno gardo v vsaki hiši, da se bo vsakdo na Angleškem navadil metanja granat. Želimo skladišča ročnih granat v vsakem kraju. Želimo, da vse doslej zaprte delavnice začno izdelovati granate in puške. Želimo, da se nezaposleni delavci, ki znajo ravnati z dinamitom, seznanijo z načinom, kako ustavljati tanke.

Nemci streljajo že s topovi na Anglijo

London, 20. avgusta. AA. Reuter: Izve se, da je zaključeno preiskovanje kosičkov kovine, katere so zbrali pred nekaj dnevi na angleški obali in so prišli do zaključka, da izvirajo ti kosi od granat,

Sporazum v Crajovi — zastoj v Turn-Severinu Romunska vojska je že zapustila južno Dobrudžo

Bukarešta, 20. avgusta. AA. DNB: Romunska in bolgarska delegacija sta se včeraj popoldne sestali v Crajovi na prvo sejo. Pred tem se je vršil dve uri trajajoč razgovor med predsednikom obeh delegacij. V poučenih krogih trdijo, da potekajo pogajanja v prijateljskem duhu in da so že dozorela od razgovora o posameznih podrobnostih. Danes v torek se bodo pogajanja nadaljevala. Uradno poročilo bo izšlo šele po končanih razgovorih. Romunska oblastva so že vse ukrenila v zvezi s pričakovano preustitvijo južne Dobrudže. Večina vojske se je že umaknila v severnejše kraje Dobrudže, ostalo je samo orožništvo in obmejne čete, da pazijo na red.

Sofija, 20. avgusta. AA. Stefani: Poročila, ki so semkaj prispela o romunsko-bolgarski konferenci v Crajovi, naglašajo, da potekajo pogajanja v almosferi priprčnosti in medsebojnega razumevanja.

Crajovala, 20. avgusta. AA. DNB: Romunsko-bolgarska pogajanja, ki so se včeraj začela, so se danes nadaljevala. Šefa obeh delegacij sta imela daljšo konferenco z gospodarskimi in vojaškimi strokovnjaki. Danes popoldne sta se sestali obe delegaciji na skupno sejo. Poučeni krogi trdijo, da bo politična pogodba med obema državama, ki se v glavnem tiče odstopa južne Dobrudže Bolgariji ter izmenjave prebivalstva, še danes ali jutri sklenjena. Naslednje dni bodo razpravljali o tehničnih vprašanjih in bodo podpisali naknadni protokol. Na ta način bodo pogajanja v Crajovi trajala

ki so bile izstreljene s francoske obale iz daljnometnih topov na angleško obalo. Mislijo, da so bile te granate izstreljene iz topov po 12 ali 14 palecev. Zdi se, da ni nobenih težav za graditev topov zometom 150 km, vendar je njihova cev nesorazmerno velika.

Potopljene ladje

London, 20. avgusta. AA. Reuter: Danes se izve iz pooblaščenega vira, da je bilo v tednu, ki se je končal v noči med 11. in 12. avgustom, izgubljenih devet britanskih ladij s skupno tonažo 32.257 ton. V tednu poprej je bilo uničenih za 60.058 ton trgovskih ladij. Zavezniske izgube so znašale 942 ton (ena ladja), nevtralne izgube pa 670 ton. V cellem je izgubljenega za 39.907 ton brodovja (12 ladij), medtem ko je bilo v tednu poprej izgubljenega za 75.124 ton (19 ladij) brodovja. Nemci trdijo, da so isti teden potopili štirikrat toliko, t. j. 169.670 ton.

Italijansko mnenje o bodočih načrtih Nemčije

Rim, 20. avgusta. b. Napad nemškega letalstva se šele pripravlja za velike podvige proti Angliji. Berlinske dopisnike agencije Stefani poroča, da nemški uradni krogi odločno zatirajo, da navzlic temu, da je nemško letalstvo že doslej znatno posredovalo obrambni sistem in oslabilo odpor angleškega letalstva, nemški letalski podvigi še niso izven okvirja oglednih napadalnih priprav. Pravi napadi bodo šele prišli in bodo daleč prekosili in zasenčili vse dosedanje napade nemškega letalstva na angleško otočje. Ista agencija poroča iz San Sebastiana o nadaljnjih namelih Nemčije ter povdarja mnenje angleških vojnih strokovnjakov, da Anglija za sedaj ne more predvidevati, kaj Hitler pripravlja. Nikakor se ne sme izpustiti izpred oči dejstva, da je vojna taktika nemškega vrhovnega poveljstva iznenadila in zmedla vse dosedanje nasprotnike, ki so se morali boriti z Nemčijo. Zato v Londonu, tako pravi poročilo, postavljajo vprašanje, če bo Nemčija izvedla neposreden napad na angleško otočje, ali pa se bodo vsi njeni napori omejili na popolno blokado otočja. Dopisnik agencije Stefani pa je mnenja po proučitvi informacij, ki jih je dobil, da bo Nemčija izvedla tako napad, kakor tudi blokado Anglije.

še teden dni. Ni pa še bil sprejet sklep o dnevu, ko bodo Romuni izpraznili Dobrudžo, da jo bodo nato zasedle bolgarske čete.

Madžarska in romunska delegacija sta imeli danes dve seji. Šef romunske delegacije minister Valer Pop je na sejah orisal stališče romunske vlade, minister Hory, šef madžarskega zastopstva, je pa podal svoje pripombe. Oba delegata sta se nato zedinila, da bosta poročala svojima vladama, člani delegacij bodo pa še nadalje ostali v Turnu-Severinu. Dan prihodnjega sestanka se bo pozneje določil.

Čurich, 20. avgusta. b. Madžarski listi poročajo iz Turn-Severina, da so bila danes popoldne prekinjena pogajanja z romunsko delegacijo za nedoločen čas. Voditelja obeh delegacij Hory in Pop sta že sredi odgovorila iz Turn-Severina, da poročata svojima vladama. »Basler Nachrichten« poroča iz Turn-Severina, da je Romunija pripravljena odstopiti štiri obmejne okraje Madžarski, drugače pa ostaja trdovratno pri svojem predlogu, da se zamenja prebivalstvo. Čeprav obe stranki zastopata nasprotna stališča glede razširjenosti položaja, vendar na obeh straneh dala želja, da se doseže končni uspeh in mirna rešitev spora. Diplomatski opazovalci poudarjajo, da tako v Budimpešti kakor v Bukarešti želijo prepričati javnost, da bo za primer, če pride do razsode, Nemčija odločila v korist nasprotnih strank.

Kakšne bodo reforme

Poročilo »Politike« iz Zagreba

Belgrajska »Politika« objavlja daljši dopis iz Zagreba, kjer razodeva mnenje zagrebških političnih krogov o vsebini reform, ki jih namerava objaviti vlada na obletnico narodnega spora zuma dne 26. avgusta takoj po slovesni spominski vladni seji. Belgrajski list je takole posnel svoje višje:

»Ko v Zagrebu govorijo o najavljenih reformah, vedno podčrtavajo dejstvo, da je vojni čas neobhodno naložil nekatere nujne posege v zasledno gospodarstvo. Ta potreba je nastopila predvsem zaradi tega, ker so od izbruha vojne dalje zelo narasli apetiti od največjih kapitalistov pa do malih trgovcev, ki vsi po vrsti hočejo izkoristiti obstoječe težave na škodo skupnosti in širokih ljudskih mas. Res je, da so nastopile težave z uvozom in izvozom, kakor tudi težave drugod na drugih poljih. Gospodarske reforme, ki so pripravljene, vse to upoštevajo, posebno pa imajo pred očmi nujno potrebo, da se onemogoči raznim manjšim kapitalističnim skupinam v nekaterih ustanovah, da bi na škodo ljudstva v sedanjih razmerah iskali osebne koristi. Med napovedanimi reformami stojijo na prvem mestu tiste, ki bodo uredile vprašanje prehrane ljudstva. To je najbolj nujno. Tukaj mora vladati red. Naše ljudstvo ne sme stradati. Drugo je, da odstranimo vsako brezposelnost s tem, da kljub težavam v gospodarstvu priskrbimo delo in zaslužek vsemu ljudstvu. Glede zadnje točke mnilo v zagrebških političnih krogih, da bodo pričakovane reforme predvidele velika javna dela, ki bodo ljudstvo zaposlila. Toda v ta namen potrebuje država denar, ki pa ga misli dobiti v pomočjo notranjega posojila.

Iz tega sledi, da bodo reforme, ki jih najavljajo, dosti obsežne, a okvirja sedaj obstoječega režima ne bodo prekrakale. V hrvatskih političnih krogih so bili vedno, kadar koli se je govorilo in pisalo o uvedbi nekih novih režimov pri nas, skrajno zdržni in hladni. Glavni tajnik HSS je v svojem govoru v Bjelovaru glasno in jasno podčrtal, da bodo izvedene samo tiste reforme, ki jih ljudstvo hoče, kajti od sedaj se je že vedno zgodilo, da so reforme, ki jih ljudstvo samo ni hotelo, ostale mrtve črke Hrvatski politični krogi so res vedno podčrtavali potrebo velikih reform, vsaj v kolikor se tiče hrvatskega področja, toda vedno so dodajali, da morajo vse reforme ostati v duhovnem okvirju idej hrvatskega kmetijskega gibanja. One reforme, ki bodo veljale za vso državo, ne bodo šle proti programu hrvatske kmetijske stranke, kajti zastopniki tega gibanja so sode-

lovali pri pripravah vseh reform, ki bodo v kratkem objavljene. V kolikor se tiče socialnih reform, predvsem glede predloga neke delavske organizacije, da naj bi se za vso državo ustanovila ena sama enotna strokovna zveza, pa so hrvatski politični krogi zelo molčeči in zdržni v svojih izjavah. Toda poleg vladnih reform, ki bodo veljale za vso državo, ker spadajo v delokrog vlade, bo banovina Hrvatska še sama za svoje področje izvedla nekatere reforme, ki so potrebne in za ljudstvo koristne.«

Dr. Lazar Marković o reformah

Belgrad, 20. avgusta. m. Na svojem nadzorstvenem potovanju po Bosni in Hercegovini je v Trebinje dopotoval pravosodni minister dr. Lazar Marković. V Trebinju je imel razgovore s svojimi somišljeniki. V svojih razgovorih se je minister Marković dotaknil tudi napovedanih reform, ki jih pripravljata kraljevska vlada. Pravosodni minister je dejal, da bo vlada s temi uredbami v glavnem uredila razna pereča vprašanja, ki posegajo v delokrog našega gospodarskega življenja. To je predvsem vprašanje prehrane ljudstva ter izvajanja velikih javnih del. V svojem govoru se je pravosodni minister zavzemal tudi za načrtno gospodarstvo.

Živahen politični dan v Belgradu

Belgrad, 20. avgusta. m. V zvezi s pripravami za vladno sejo, ki bo ob obletnici spora zuma v Zagrebu, se je večina ministrov vrnila v Belgrad. Med drugim sta se vrnila tudi oba slovenska ministra dr. Korošec in dr. Krek ter podpredsednik vlade dr. Maček. Popoldne je bilo v predsedništvu vlade več konferenc. Najvažnejša je bila vsekakor konferenca, ki so jo imeli predsednik vlade Dragiša Cvetković, podpredsednik vlade dr. Maček, gradbeni minister dr. Krek, trgovski minister dr. Andres ter minister pri predsedstvu vlade dr. Konstantinović. Pretresali so vprašanje prehrane, zlasti nabave zadostne količine koruze in žita ter s tem v zvezi celo poslovanje o priliki nove žetve, da bi bila razdeljena osnovnih živil racionalna, pravična in pravočasno in po primernih cenah ljudstvu na razpolago.

Belgrad, 20. avgusta. m. V Belgradu je imel danes sejo centralni odbor Delavskih zbornic, na kateri so bili navzoči tudi zastopniki slovenske Delavske zbornice. Med drugim predsednik Zbor-

Šah v Celju

Celje, 20. avgusta.

Včeraj ves dan in danes dopoldne so se igrali prekinjene partije. Šerli je v igri proti Majstoroviču v verjetno dobljeni poziciji spregledal v časovni stiski kmeta in tako dobil po 8 in polurni igri samo pol točke.

Subarič, ki je imel ob prekinjeni igri v Majstorovičem kmeta več, je kljub žilavi obrambi svojega nasprotnika po 91. potezi zmagal.

Grašar je spregledal v slabši poziciji proti Sabihu figuro in partijo predal.

Medan je imel proti Šiški verjetno dobljeno končnico in je tako slabo nadaljeval, da je prišel v današnjem nadaljevanju v zagato in izgubil lepo pozicijo. Igra je bila ponovno prekinjena.

Popović je z lahkoto dobil proti Zuku.

Majstoroviča k nadaljevanju igre z Bernerjem ni bilo, ker je bila popolnoma izgubljena partija ter je bil zaradi tega tudi kontumaciran. Šmigovec je dobil proti Mareku dva kmeta in bo v trdnjavski končnici verjetno zmagal. Igra je bila spet prekinjena.

Največ zanimanja je vladalo danes za težko končnico med Šerliem in Subaričem. Šerli je z odločno igro v končnici dobil ter tako prešel v vodstvo obremen z Bernerjem.

Stanje v devetem kolu je sledeče: Šerli, Berner 7; Subarič, Jerman 6 in pol; Šiška 5 (1); Gottlieb 5; Šmigovec 4 in pol (1); Dražič 4 in pol; Marek 4 (1); Mišura, Mlinar, Majstorovič, Savič, Popović 4; Pavlovič 3 in pol; Medan 2 in pol (1); Grašar, Zuk 1 in pol.

Nocoj igrajo od pol 8 do pol 12 deseto kolo.

Ob času poročila je končana le ena partija med Medanom in Pavlovičem. V sijajni igri sta se klubska tovariša sporazumela za remis.

K vprašanju enotne moke

Novi Sad, 20. avgusta. m. Odbor za poljedelstvo Kmetijske zbornice v Novem Sadu je imel danes sejo, na kateri so obravnavali položaj, ki je nastal v zvezi z uredbo o maksimiranju cen pšenice in koruze. Odbor predlaga, da se uredba o maksimiranju cen pšenice in koruze izda in da se odrede povoljne minimalne cene za koruzo ter takoj izda uredba o enotni moki in o mešani pšenični moki s koruzno. Odbor se je baval z vprašanjem sladkorne pese in ugotovil, da se je treba bolj zanimati za njeno prodajo, ter predlagal, da se prihodnje leto poseje čim več zemlje za sladkorno peso, ker se pomanjkanje sladkorja v naši državi vedno bolj opaža.

Iz banovine Hrvatske

Zagreb, 20. avgusta. b. V Zagreb so se naselili redovniki pod imenom Šolski bratje, ki so prej zelo uspešno delovali v Franciji in Nemčiji. Na Tuškancu šteje 6 so kupili hišo in bodo v njej odprli svoj konvik.

Split, 20. avgusta. m. V zvezi z odlokom Jugoslovanskega razpusta masonskih lož v Jugoslaviji, so organi tukajšnje policije izvršili preiskavo na več stanovanjih nekaterih članov splitske masonske lože. Preiskali so tudi prostore, ki jih je imela v najemu splitska masonska loža.

Belgrajske novice

Sarajevo, 20. avgusta. b. Iz Rima poročajo, da je pomočni škof dr. Smoljan Čekada premeščen v Skopje in imenovan za rezidenčnega škofa v Skoplju.

Dubrovnik, 20. avgusta. m. Na čast nemški gospodarski delegaciji, ki se z našo delegacijo pogaja o reguliranju dolgov naše države v Nemčiji, je finančni minister priredil v Mestni kavarni v Dubrovniku svečan banket. Banketu je prisostvoval tudi mestni poglavar dr. Vajkas.

Belgrad, 20. avgusta. m. Po uspelem gostovanju v Zagrebu, Splitu in drugod bosta 22. avgusta gostovala v Belgradu priznana bolgarska umetnika operna pevca ga, Tinka Krajeva in Bančo Bančev. Priredila bosta dva vesela večera za Belgradčane v Zivotičevem gledališču.

Belgrad, 20. avgusta. m. Avtoklub že skoraj dve leti prireja brezplačne šoferske tečaje. To je napravilo že nad tisoč šoferjev izpit. Teh tečajev se udeležujejo revnejši sloji, med njimi delavci in monterji.

Belgrad, 20. avgusta. AA. Ministrstvo za trgovino in industrijo je prepovedalo 9. t. m. izdelovanje obutve in nekaterih drugih predmetov iz gume, in sicer je določil rok ustavitve proizvodnje za pet dni, ker se je pa ta rok pokazal kot prekratek z ozirom na ureditev delovnih odnosov v podjetjih, ki te predmete izdelujejo, je trgovinski minister podaljšal ta rok za nadaljnjih 5 dni in sicer do 24. t. m.

Belgrad, 20. avgusta. m. V trgovinskem ministrstvu je bila konferenca, katere so se udeležili zastopniki naše industrije gumijastih izdelkov. Izjavili so, da bi se morala zopet dovoliti proizvodnja gumijaste obutve, saj se letno v naši državi izdela 8 in pol milijona parov.

Novi Sad, 20. avgusta. m. Službeni list donavske banovine je objavil uredbu o dodatku plač državnih uslužbencev. Ta uredba se razširi tudi na banovinske uslužbenice in upokojence donavske banovine začeni s 1. septembrom.

Newyork, 20. avgusta. AA. Tase: Po poročilih iz Hongkonga je priplulo v Rekuru v francosko Indokino 30 do 40 francoskih vojnih ladij. Poučeni krogi smatrajo, da so vojne ladje priplule iz Madagaskarja.

Cunking, 20. avgusta. AA. Tase: Listi iz Hongkonga poročajo, da so v Rangun priplule tri francoske ladje, ki so izkrcale veliko čet, 40 letal in 30 tankov.

nice Viktor Kozarnik, član centralnega odbora in član centralnega tajništva delavske zbornice v Belgradu Stane Golob in zastopnika ZDD Jože Langus iz Ljubljane in Albin Gaser iz Belgrada. Seja se je pričela ob pol 6 popoldne in je trajala do 10 zvečer. Po seji bodo imeli skupno večerjo, katere se bosta udeležila predsednik vlade in predsednik Jugorasa Dragiša Cvetković in gradbeni minister dr. Krek.

Belgrad, 20. avgusta. m. Prosvetni minister dr. Korošec je podpisal odlok, da se v Belgradu odpre nemška zasebna gimnazija s pravico javnosti. Na tej gimnaziji se bo z novim šolskim letom odprl prvi razred. Vanjo se bodo mogli vpisati otroci jugoslovanskih, nemških in ostalih tujih državljanov.

Belgrad, 20. avgusta. AA. Z jutranjim brzim vlakom se je vrnil v Belgrad minister za trgovino in industrijo dr. Ivan Andrea. Na železniški postaji so ministra sprejeli višji uradniki trgovinskega ministriata.

Churchillova izjava o političnem in vojaškem položaju Anglije

Bern, 20. avg. t. Transocean. Predsednik angleške vlade Churchill je imel v spodnjem domu govor o položaju na bojiščih. V svojem govoru je med drugim dejal:

»Vojna traja skoraj že eno leto. Zato je prav, če se za trenutek ustavimo in si ogledamo obsežno temno polje, skozi katerega gre Anglija. Prav je tudi, da primerjamo prvo leto te sedaj že druge vojne z Nemčijo z vojno pred 25 leti, pa čeprav v sedanji vojni ni nič drugega, kakor nadaljevanje zadnje vojne, so vendar velike razlike.

Razlike v vojskovanju

V zadnji vojni se je borilo na milijone ljudi drug proti drugemu, s tem, da so drug na drugega metali ogromne množice jekla. Ljudje in bombe, to je bilo vojno geslo, posledica pa je bilo strašno klanje. V sedanji vojni pa dosedaj še nismo doživeli nič podobnega. Sedanji način vojskovanja je plod skupnih naporov strategije, organizacije, tehnike, znanstva in moralnih vrlin. V zadnji vojni smo Angleži v prvem letu izgubili 365.000 mož. V sedanji vojni pa dosega število mrtvih, ranjenih in ujetih, vključno tudi civiliste, šele 92.000 ljudi. Toda med njimi jih je večina, ki so živi kot ujetniki. Na enega mrtvega ali ranjenega vojaka v sedanji vojni jih pride 5 mrtvih ali ranjenih v zadnji vojni. Današnje klanje je le majhen del klanja v svetovni vojni. Videli smo velike narode, ki so bili po par tednih enostavno izbrisani kot organizirana država. Videli smo francosko državo in francosko armado v nekaj tednih porušeno do popolne onemoglosti, toda mrtvih in ranjenih je manj, kakor pa v eni izmed velikih bitk, ki jih je Francija bila v zadnji svetovni vojni. Imamo vtis, kakor da bi bila celo francoska duša poražena v okoliščinah, ki so bile mnogo milejše od onih, ki jih je uporno in zmagoslavno prenašala pred 25 leti. Pa čeprav smemo reči, da je bilo ljudsko življenje v sedanji vojni mnogo bolj ohranjeno, pa moramo na drugi strani reči, da so posledice današnje vojne za usodo narodov hujše od vsega, kar se je do sedaj v zgodovini moglo kakšnemu narodu pripetiti. Današnja vojna se razvija na strateških zemljepisnih in v laboratorijskih vede in znanosti in vojskovodje z mehaničnimi sredstvi povzročijo, da

milijoni in milijoni bojevnikov izgubijo vsako možnost nadaljnjega odpora.

Še ena razlika je med sedanjo in prejšnjo vojno. Danes je ves narod zapleten v vojno, naj bo vojak, naj bo civilist, žena ali otrok. Fronte so dandanes povsodi. Strelske järke kopljejo danes po vseh mestih v notranjosti dežele, vsaka vas je danes utrdila svoje ceste. Fronta teče danes sredi skozi tovarne in delavci so prav tako vojaki, kakor oni, ki nosijo vojaške uniforme.

To so velike razlike med sedanjo vojno in tem, kar je marsikdo od nas doživel v vojni pred četrt stoletjem. Naše mnenje je, da je ta novi način vojskovanja zelo prikladen angleški miselnosti, angleškemu geniju in bogastvom angleškega imperija. Ko bomo pravilno in popolno opremljeni, nam bo sedanji način vojskovanja mnogo bolj prikladen, kakor pa krvavo klanje, kot se je na primer pripetilo na Sommi. Če se mora ves narod boriti in moramo vsi enako trpeti, je to nekaj, kar nam gre v račun, ker odgovarja naši miselnosti, zato, ker smo to vojno začeli z odprtimi očmi in tudi zato, ker smo bili rojeni v svobodi, smo v svobodi rasti in živeli ter nismo proizvedli totalitarne enolčnosti, ampak plod svobodne raznolikosti. Ako vse te svoje sposobnosti vporabimo za vojno, bomo nasprotniku lahko marsikaj pokazali, na kar dandanes še ne misli. Naša veda je danes pred nemško vedo, posebno, odkar je Nemčija izgnala Jude in s tem zmanjšala svojo tehnično sposobnost. Naša zemljepisna lega, naše gospodstvo nad morji, naše prijateljstvo z Združenimi državami Severne Amerike, vse to nam pomaga, da lahko zberemo vse svetovne vire in da proizvajamo orožje vseh vrst posebno pa še tista fina orožja, ki jih je dosedaj izdelovala samo Nemčija.

»Dolga vojna«

Nemčija je sedaj razpršena po vsej Evropi. Zato se moramo melodično, načrtno pripravljati na vojno, ki nas čaka v l. 1941 in 1942. Dve, tri leta, to ni dolga doba, niti za naše kratko življenje ne. V življenju narodov pa niti šteje ne, tem manj, ako se sami borimo za najlepšo stvar na svetu — namreč za svobodo. Naj nam ta leta torej ne presedajo, naj nam ne presedajo trpljenje in muke in žrtve. S tem pa še ni rečeno, da se bomo morali v bližnji bodočnosti samo braniti, ne, mnoge možnosti so na razpolago, ki jih bo treba ob pravem času izkoristiti. En način, kako to vojno hitro končati, bi bil, da prepričamo nasprotnika ne z besedičenjem, ampak z dejanji, da imamo oboje, voljo in sredstva, da ne samo lahko nadaljujemo vojskovanje, kakor dolgo mu je ljubo, ampak da lahko tudi sami udarimo s silnimi in nepričakovani udarci. Pot, ki nas vodi do zmage, morda ne bo tako dolga, kakor smo sprva mislili, toda za enkrat nimamo pravice, da bi s tem računali. Naj bo ta pot dolga ali kratka, naj bo milejša ali huda, na cilj hočemo priti in priti bomo.

Churchill pri ogledovanju obrambnih naprav v Angliji

Blokada in prehrana Evrope

Naša volja je, da nadaljujemo z najstrožjo blokado ne samo Nemčije, marveč tudi Italije in Francije in vseh drugih držav, ki so prišle pod nemško zasedbo. V časopisju sem bral, da je tudi Nemčija proglasila strogo blokado angleških otokov. Nikdo se nad tem ne pritožuje. Spominjam se, da je v zadnji svetovni vojni cesar Viljem storil isto. Obžalovati pa bi bilo, če bi morali trpljenje in hiranje Evrope podaljšati s tem, da bi dovolili, da bi prihajal živež še nadalje v Evropo in prežijal Nemčijo. Tudi jo podpiral v njenih vojnih stremeljih. Ter v od Nemčije zasedena ozemlja ne bomo dopuščali nobenega uvoza, da bi uvoženega blaga Nemci ne pobrali in si ga prilastili. Dobili smo razne predloge, ki se oslanjajo na najvišja moralna načela in ki naj bi nas prepričali, da naj pustimo, da bi vsaj živež mogel skozi našo blokado. Na žalost moramo te predloge odbiti. Nemčija je večkrat izjavila, da ima dosti živeža in da lahko preživlja tudi narode, ki si jih je podrgla. Danes vemo, da je bilo na Norveškem v trenutku, ko jo je Nemčija zasedla, živeža za več kakor eno leto. Danes vemo, da je Poljska, ki ni bila bogata dežela, proizvajala zadosti živeža za svojo prehrano. Tudi druge države, ki so prišle pod Nemčijo, so imele veliko živeža v zalogi in poleg tega proizvajajo same mnogo živežnih pridelkov. Ako v imenovanih deželah danes ni več živeža, kakor pravijo, potem je le res, da ga je odpeljala Nemčija, da ž njim preživlja svoj narod. V sedanjem letnem času, ko se povsodi pobira letina, vendar ne more biti govora o pomanjkanju živeža nikjer v Evropi. Če pa kje nastopa lakota, ali že grozi lakota za bodočo zimo, potem je temu krivo dejstvo, da nasprotnik ni bil v stanju pravilno razdeliti živežnih zalog.

Toda pri vprašanju živeža je še neko drugo vprašanje. Mnogo živežnih pridelkov namreč služi za proizvodnjo orožja. Mast se vporablja za izdelavo eksplozivov, krompir vporablja za pridobivanje alkohola, ki ga potrebujejo za motorni benzin. Mnogo tvarine, ki jo vporablja za izdelova-

nje letal, se pridobiva iz mleka. Ako Nemčija vporablja te živežne pridelke za izdelovanje bomb, ki jih meče na nas, mesto da bi ž njimi preživljala svoje prebivalstvo, smemo biti prepričani, da bi vsak živež, ki bi ga spustili skozi našo blokado črto, šel isto pot. Naj tisti ki so to vojno sprožili, le nosijo polno odgovornost za njo, in naj narodi, ki danes stokajo pod težo odgovornosti, želijo, da bi čim prej prišel dan, ko bodo mogli otresti jarem, ki jih žuli.

Lahko pa rečem, da imamo možnost, da spravimo takoj z največjo bržino zadosti živeža v vsako danes zasluženo deželo, kakor hitro bodo nemške sile odšle nazaj k svoji svobodi. Storili bomo vse v svojih močeh, da se po vsem svetu zbirajo velike količine živeža, tako da bodo imeli vsi narodi Evrope, vključno nemški in avstrijski narod, pred očmi dejstvo, da bo zadosti živeža, kakor hitro bo zlomljena nemška moč in se bo v Evropi naselila svoboda in mir.

Katastrofa enega četrtilletja

Nekaj več kakor četrt leta je preteklo, odkar je sedanja vlada na oblasti. Kakšna reka katastrof se je v tem času zlila na nas. Zvesta Nizozemska podrtja, njena vladarica izgnana v izgnanstvo, mesto Rotterdam porušeno na način hujši od onih, ki so jih uporabljali v 30 letni vojni, Belgija zasedena in poražena, naša evropska armada, ki jo je kralj Leopold poklical na pomoč, odrezana in skoraj ujeta in na koncu kakor s čudežem rešena, a je vendar izgubila vso svojo vojaško opremo. Naša zavezniška Francija je izpadla. Italija je nastopila proti nam. Vsa Francija v nasprot-nikovi oblasti, vsi njeni arzenali, vse njeno orožje takoj uporabljeno ali vsaj uporabljivo proti nam. V Vichyju pa je postavljena senčna vlada, ki lahko vsak trenutek postane naša sovražnica. Vsa zahodna evropska obala od Severnega tečaja pa do španske meje v rokah nasprotnika. Vsa pristanišča, vsa letališča na tej neizmerni dolgi fronti uporabljena proti nam. Nemška letalska sila, ki je številčno toliko močnejša od naše, je prišla čisto blizu naših otokov, tako blizu, da se je to, češar smo se bali, uresničilo in da sovražni bombniki prihajajo nad naše ozemlje v nekaj minutah. Če bi bili v začetku predvideli takšen položaj, bi nikdo ne bil mogel verjeti, da bomo sredi takšne katastrofe še vedno stali pokonci in v polni samozavestnosti.

Malo bi jih bilo, ki bi verjeli, da bomo te strahote preživeli, nobenega bi ne bilo, ki bi verjel, da bomo danes še močnejši ne samo v čustvih, marveč dejansko.

Nato je Churchill na dolgo govoril o zadržanju vsega angleškega imperija v katastrofi, ki je prišla nadenj. Nato je nadaljeval, da bi bilo hujše prenašati sramoto poraza, kakor pa umreti eredi razvalin. On ne ve, kaj leži pred angleškim imperijem. Verjetno še hujše preizkušnje, toda to imperija ne more omajati, ker je prepričan o zmago-slovnem izidu. To prepričanje je zanj največje razodetje v tej verigi trdih preizkušenj. Nato je nadaljeval: Svojo armado smo iz nič ustvarili, čez Atlantsko morje smo pripeljali ogromne količine orožja — hvala za to našim prijateljem v Ameriki — municije, pušk, strojníc, topov, krogel, bomb. Vse je prišlo varno v Anglijo in niti enega topa nismo izgubili. Naše tovarne delajo, kot še niso delale nikdar poprej. Vsa angleška armada je sedaj doma. Nocoj stoji več kakor 2 milijona vojakov na straži s puškami v rokah. Nikdar še nismo imeli takšnih armad. Ves otok je pripravljen, da se brani proti napadom, pa naj pridejo z morja ali z zraka. Čim večja je naša armada, tem večje morajo biti napadalčeve čete, tem lažje pa bo tudi naloga našega brodogojstva, da nas brani, če bo eplah kdaj potrebno braniti se proti poskusom izkrcaja.

Brodogojstvo — živežne zaloge

Naše brodogojstvo je mnogo močnejše kot je bilo v začetku. Upam, da nam bodo naši prijatelji onstran morja poslali pravočasno potrebne ladje, da bomo izpopolnili naše eskadre, da bomo izpopolnili razliko med našim brodogojem l. 1939 in našim brodogojem l. 1942. Svetovna morja so nam odprta. Delovanje podmornic je omejeno, magnetične mine so premagane, naše trgovsko brodogojstvo je po enem letu vojne kljub podmorniški vojni in kljub minam večje, kot je bilo takrat, ko smo stopili v vojno. Poleg našega brodogojstva imamo pod svojim nadzorstvom še 4 milijone ton ladij iz držav, ki jih je Nemčija zasedla. Naše živežne zaloge so velike in presegajo vse zaloge mirnih časov. Ne pravim to, da bi se bahal. Nevarnosti pred nami so še strašne, toda tudi možnosti naše obrambe so v naše dobro. Naj ljudstvo ve, da je naše zaupanje utemeljeno, in da imamo prav, če smo prepričani, da lahko vojno nadaljujemo sami, če bo in kakor dolgo bo potrebno. To sem vam povedal pred dvema mesecema. Danes dodajam, da bo dejstvo, da je Anglija vedno nepremagana in se še vedno brani nemških napadov, napolnila srca milijonov in milijonov ljudi po vsej Evropi in izven nje z iskrico upanja. Iz te iskrice bo zrasel enkrat plamen, ki bo vse zajel in vse očistil.

Letalske bitke

Nato je Churchill govoril o sedanjih letalskih napadih in dejal med drugim: Velika letalska bitka, ki se je razvijala zadnje tedne, je dosegla svoj vrhunec. Težko je danes reči, kakšen obseg bo zavzela v bodočnosti in kako dolgo bo še trajala. Toda o tem smemo biti prepričani, da bo nasprotnik storil še večje napore, kot jih je do sedaj, kajti zvedeli smo da se v Franciji, Belgiji in na Nizozemskem že pripravljajo nove letalske armade.

Nato je Churchill govoril o načinu, kako nasprotnik poroča o letalskih bojih ter dejal, da »naj nasprotnik le mirno nadaljuje s takšnim poročanjem tako dolgo, kakor mu je ljubo, in kakor dolgo mu bodo morebitne skrbi zaradi sovjetskega letalstva to dopuščale«. Churchill je dejal, da za angleški imperij zastopuje ugotovitev, da je bil dosedanji razvoj bojev za Anglijo ugoden. V Franciji so znašale angleške izgube 1 : 3, v bojih za Dunkerque 1 : 3 do 4, v sedanjih bojih pa je angleško letalstvo še boljše odrezalo. Churchill je nato govoril o organizaciji letalskega ministrstva, ki poškodovana letala z največjo bržino spet popravila in ki reši čim večje število pilotov in jih opremi za nove boje. Zahvalil se je Beaverbrook za »naravnost čarovniški način«, kako je dvignil proizvodnjo novih letal in dosegel, da ima Anglija velikanske rezerve letal vseh vrst in vsak dan naraščajočo reko novih letal, ki prihajajo iz letalskih tovarn. Nasprotnik je seveda še številčno močnejši,« je dejal Churchill, »toda naša nova letala je daleč presegajo nemška nova letala tako po številu kakor po kvaliteti. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da je ameriška proizvodnja letal šele komaj začela teči sem v Evropo. Prepričan sem, je rekel predsednik angleške vlade, da smo sedaj že toliko močnejši, da lahko nadaljujemo letalsko vojno, kakor dolgo se bo nasprotniku zljubilo. Čim dalje bo trajala, tem hitreje se bomo približevali številni enakosti in premoči nad nasprotnikom.

Kralj Peter pri moto-dirkah v Podutku

Kralj Peter s krezičema Aleksandrom in Nikolajem

Kralj Peter, ki ga spremlja g. Miloš Stare, si ogleduje tekmovalno progo

Angleški protinapadi

Svoje napade proti Nemčiji bomo stopnjevali, je nadaljeval Churchill. Uspehe, ki jih angleško bombardiranje doseže, je lahko kontrolirati. Napadi bodo dosegli obseg, kot jih do sedaj nikdo še ni mogel misliti v svoji domisljiji. In to bo najboljše in najkrajša pot do zmage. Četudi bi nasprotnik zmagoslavno stal na obalah Črnega morja, ali celo na Kavkazu, čeprav bi zmagoslavno stal na meji Indije, bi mu to nič ne pomagalo, če bo istočasno ves njegov znanstveni ustroj njegove vojne sile ležal zbit v prah in ruševine na tleh.

Dejstvo, da je Anglija postala močnejša, odkar je morala svojo armado rešiti iz Dunkerque, ji dovoljuje, da obrača vedno večjo pozornost tudi Sredozemskemu morju proti drugemu nasprotniku, ki nas sedaj napada v Afriki.

Možje v Vichyju

V tej zvezi je Churchill potem govoril o Somali in bistveno ponovil besedilo sporočila vojne-ga ministrstva o razlogih, zakaj se je Anglija odločila, da se popolnoma umakne iz Somalije, kar se je med tem zgodilo. Govoril je o vlogi, ki jo je imela Francija v skupnem strateškem načrtu in o hudih posledicah, ki so za Anglijo nastale, ko se je zaradi francoskega poraza vse strateški načrt v sredozemskem okolju popolnoma podr in je moral angleški imperij v veliki hitrosti storiti druge ukrepe. Če je Francija danes brez moči na tleh, ni krivda velikega in plemenitega naroda, marveč tako imenovanih »moč v Vichyju«. Do francoskega naroda smo ohranili najgloblje simpatije.

»Naše staro tovarištvo s francoskim narodom ni končano. V junškem generalu de Gaulle traja dalje in prihaja do vidnega izraza. »Možje v Vichy« so te svobodne moče obsodili na smrt, toda prišel bo dan tako gotovo, kakor se sonce dviga iz obzorij vsak dan, ko bodo imena teh mož bleščala v slavi in bodo v marmor zapisana po vseh mestih in vseh drage nam Francije. Takrat, ko se bo v Evropo vrnila svoboda.

Nočem prerokovati o bodočnosti, je zaključil Churchill. Naša vojska je močna. Naša mornarica je gospodar morja. Na vseh krajih sveta opravljamo svojo dolžnost. Več pa, mislim, spodnji dom ne bo pričakoval, da mu nocoj povem. Vprašan sem bil, kaj povem, kakšni so vojni cilji Anglije. O vojnih ciljih ne bomo govorili, dokler divja bitka. O tem bomo govorili pozneje.

Razmerje do Amerike

Churchill je zaključil s sledečimi mislimi: Ne smemo misliti samo nase. Bojujemo se za trajen mir. Bojujemo se za velika načela in za dolgo bodočnost angleškega imperija.

Pred dvema mesecema smo prišli do zaključka, da tako ameriški kakor angleški interesi zahtevajo, da imajo Združene države Severne Amerike na razpolago vse olajšave za obrambo na morju in v zraku proti napadom, ki bi lahko prišli iz Nemčije, ki si je osvojila za krajšo ali daljšo dobo oblast nad zahodno Evropo. Zaradi tega smo prostovoljno, ne da bi nas kdo prosil, ponudili Združenim državam Severne Amerike, da jim stavljamo v ta namen na razpolago nekatere naše kolonialne posesti ob ameriški celini. Kajti načelo o vzajemnosti interesov Anglije in Amerike se je zadnje čase zelo utrdilo. Sporazumeli smo se o nekaterih manjših otokih v Tihem morju, ki pa so zelo važne postojanke za oskrbovanje ladij in letal. Združene države severne Amerike so ponudbo sprejele in je prišlo do izraza tesno sodelovanje med obema demokracijama v boju za svobodo.

Nevarnost za Finsko

Curih, 20. avg. b. Listi poročajo iz Stockholma, da švedski vladni krogi gledajo z veliko bojaznijo na razvoj dogodkov na Finskem. V številnih okrajih je levičarsko krilo socialistov skupaj s komunisti priredilo demonstracije pod geslom: Takoj sklenitev daljnosežnega sporazuma s Sovjetsko Rusijo. Finska vlada se je znašla naenkrat v zelo težavnem položaju. V krogih, ki so blizu Cuusimenu, ki ima močno zaslombo v Sovjetski Rusiji, pričajo, da se Finska zamenja skuš izogniti

Gospodarstvo

Naš vsakdanji kruh

Razmere v naši žitni kupčiji postajajo vedno bolj zmedene. Posebno čutilo to pasivni kraji naše države, ki so danes v pretežni večini, čuti pa to tudi prebivalstvo v mestih, delavstvo, tako da moramo reči, da ogromna večina prebivalstva naše države že zdaj trpi zaradi teh neurejenih razmer in da se tega lahko vselej samo maloštevilni producenti v Vojvodini in drugih žitnih pokrajinah naši državi.

Posebno Slovenija je interesirana na pametni ureditvi prehrane, saj moramo letno uvažati do 10 tisoč vagonov pšenice, moke in koruze. So nekateri kraji v Sloveniji, ki konzumirajo samo koruzo, katere pa danes ni mogoče dobiti razen po cenah, ki so odločno previsoke. V žitnih pokrajinah je še stare pšenice in koruze, toda te ne dajo kmetije iz rok po sedaj določenih cenah, temveč le po znatno višjih cenah.

Ze večkrat smo pisali o vprašanju ureditve našega trga, vendar smatramo, da je potrebno ponovno in ponovno dvigniti glas in zahtevati, da se zavaruje nemotena prekrba naših krajev s potrebni živilskimi potrebščinami. Saj smo vendar v isti državi, ki tvori enotno gospodarsko področje.

Letošnja letna pšenice je bila slaba, kakor bo s koruzo, pa še ne vemo. Od prejšnje letine je ostalo še nekaj zaloga. Zato so merodajni faktorji skušali odrediti cene za pridelek tako za presežke etarege pridelka in za novi pridelek. Pri tem so določili cene, ki niso bile v skladu z razvojem trga in pokazalo se je, da te cene ne drže več in da se promet razvija po drugačnih, po višjih cenah. Vse do junija meseca smo pustili cene kmetijskih pridelkov, da se s tvorijo prosto in se je vsa naša politika omejevala samo na kontrolo cen v trgovini in industriji, torej v drugi fazi tvorbe cen, dočim smo prvotne cene, ki služijo za podlago razvoja vseh cen, pustili, da se navzgor po milij volji. Sedaj se nam to maščuje, ker ne moremo ustaviti dviga cen pšenice in koruze. Posebno smo še v zadnjem času storili napako, da so bili obenem s določitvijo cen podvzeti taki koraki, ki so napravili vse ukrepe za določitev cen iluzorne, saj ni bilo nobenega drugega pritiska na trg kot samo uredbe, katerih pa se je naš narod v tolikih letih življenja v naši državi navadil — ne spoštovati in čaka vedno na nove uredbe, ki naj bi kaj izboljšale, pa se jih kmalu navadi — tudi ne izvajati. Tak ukrep, ki je napravil določitev cen iluzorno, papirnat, je bil vsekakor odlok finančnega ministra, ki je odložil plačilo prvega obroka zemljarine na 1. november. Tak ukrep bi bil umesten v krajih, kjer se kmetijski pridelki prodajajo bolj pozno, ni pa umesten v krajih, kjer se prodajajo pridelki zgodaj, posebno pa ni bil umesten letos, ko bi bilo ravno potrebno, da država za prehodne čase dobi v roke zadostne količine živil za prehrano. Poleg tega je prišlo še določanje višjih cen za kasnejše mesece, kar je naravnost premija za tiste, ki zadržujejo blago. Z eno roko smo nekaj napravili, z drugo pa se več podrli. To naravno je vse skupaj napravilo smelo, ki je zavla-

dala na trgu in čene bomo pravočasno našli izhoda iz nje, potem bodo posledice nedogledne.

Dejstvo je, da danes ob številnih uredbah in predpisih ni mogoče dobiti blaga po določenih cenah, ampak da je blago mogoče dobiti le po znatno višjih cenah, pa še to ne v zadostnih količinah. Naša trgovina bi naravno šla tudi po tej poti, da bi osigurala potrebne količine blaga za prekrbo Slove-nije, ne more pa iti po tej poti, dokler ji preti grožnja posledic zaradi neizvajanja zakonitih predpisov. Kdor hoče dobiti danes blago, mora plačati višje cene. Pa še vesel mora biti, da dobi blago.

Ob takim položaju je jasno, da moramo stvar vzeti tudi sami bolj v roke. Blago je treba dobiti za prehrano našega prebivalstva, da nam ne bo grozilo pomanjkanje. Sredstva posameznikov za to niso dovolj močna in naša banovina bo morala sama organizirati nakup pšenice in koruze za vse prebivalstvo. Naj si najde za to sredstva kjerkoli, naj ji mora, da si zagotovi potrebne količine hrane. V tem prizadevanju bo lahko šla roko v roki z našimi občani, ki morajo tudi skrbeti za rezerve hrane. Če so Hrvači osonali svojo družbo za prehrano, že lahko vidimo, kako je ta problem aktualen tudi za nas. Ni pa treba za take ukrepe dočakati, ker pomeni vsaka zamujena ura izgubo radi etalno naraščajočih cen. Kaže, da bomo morali kupiti blago po katerikoli ceni, samo, da si zavarujemo prekrbo čez rimo do nove letine.

Ni pa samo to potrebno, gledati je treba tudi v bodočnost. Slovenija je navezana tudi v znatni meri na industrijsko delavnost in tujski promet. Ti dve panogi našega narodnega gospodarstva nam ne bosta prinašali več onega dohodka, kakor smo ga bili vajeni doslej. Zaradi tega moramo računati, da bo treba povečati našo kmetijsko proizvodnjo, da se bomo lahko prehranjevali iz naše zemlje. Res je naša zemlja revna, toda še so predeli, kjer bi se dala proizvodnja povečati, še so neobdelana zemljišča, še so v mestih kraji, kjer bi se dalo maraškat pridelati. Vse to je treba vzeti v roke in začeti energično delo za povečanje domače kmetijske proizvodnje, da bomo lahko vsaj nekaj časa živeli od pridelkov lastne zemlje, dokler se razmere ne uredijo. Vsaj v prehodnih časih naj nam ne bi bilo treba dokupovati živil in pomagali bi si lahko do boljših časov.

Vse to pa ne sme biti samo briga merodajnih oblastev, ki ne zmorejo vsega, temveč skrb vsa naroda, do najmanjšega posameznika. To nam rekujejo sedanjí časi, še bolj pa skrb za bodoče mesece in leta. Kajti sedaj lahko vidimo, da tudi v kmetijski državi, kjer bi lahko imeli zadostne količine proizvodov na razpolago, nastajajo prehodne motnje, ki spravijo ves naš preskrbovalni sistem iz tira in si potem ne moremo pomagati. V današnjih razmerah, kar jih dela naša gospodarska politika, oziroma jih ne more urediti dobro, je potrebno, ta se postavimo na lastne noge, kajti ničče drug nam ne bo pomagal.

Stanje naših kliringov

Po podatkih Narodne banke je bilo dne 15. avgusta 1940 stanje naših kliringov naslednje (v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 8. avgusta):

Aktivni kliringi: Nemčija 4.066.458 (+ 840.681) mark, protektorat 9.650.266 (— 6.745.009) kron, Bolgarija 3.057.681 (— 181.851) din, Turčija 6.077.410 (— 128.636) din, Francija 2.427.249 (— 5.038) fr. frankov, francoske kolonije 2 milijona 573.064 fr. frankov in Španija 2.934.960 pezeta.

Pasivni kliringi: Italija 45.843.203 (— 2 milijona 885.695) din, Madžarska 20.215.615 (+ 4.823.764) din, Slovaška 16.596.293 (+ 1.937.513) kron, Romunija 7.172.999 (+ 1.300) din, Belgija 1.333.411 belg in Poljska 18.996.014 din.

Pregled kaže, da so se povečale naše terjatve v Nemčiji, zmanjšane pa v protektoratu, naša pasivnost v italijanskem kliringu se je zmanjšala, dočim se je povečala naša pasivnost v kliringoma s Slovaško in Madžarsko.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke za 15. avgust kaže tele najvažnejše postavke (vse v milij. din, v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 8. avgusta):

Aktiva: zlato v blagajnah 2.035,9 (+ 0,4), zlato v inozemstvu 246,1, skupna podlaga 2.302,0 (+ 0,4), devize izven podlage 515,6 (34,07), kovani denar 279,8 (+ 1,67), posojila: menična 1.355,7 (— 39,0), lombardna 178,55 (+ 0,2), skupno 1.734,26 (— 38,8), eskont bonov drž. obrombe 4.294,0 (+ 67,0), razna aktiva 1.922,7 (— 67,87).

Pasiva: bankovci v obtoku 12.048,7 (— 73,0), drž. terjatve 56,8 (— 18,44), zirovni računi 1.293,67 (+ 22,8), razni računi 812,0 (+ 74,2), skupno obveznosti po vidu 2.162,5 (+ 68,6), razna pasiva 345,4 (+ 2,44).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 14 tisoč 211,2 (— 4,4), skupna podlaga po stvarni vrednosti 3.683,2 (+ 0,4), od tega samo zlato v blagajnah po stvarni vrednosti 3.289,44 (+ 0,64) milij. din, skupno kritje 25,91 (v prejšnjem izkazu 25,90%), od tega samo z zlatom v blagajnah po stvarni vrednosti 23,14 (23,13) odstotkov.

Izkaz kaže, da je zasebno gospodarstvo še nadalje zmanjšalo svoje obveznosti pri banki, nasprotno pa so narasla izposojila države. Tudi se je znatno povečal devizni sklad. Obtok bankovcev se je še nadalje zmanjšal.

Šola Združenja trgovcev v Ljubljani

Združenje trgovcev v Ljubljani naznanja, da se vrši vpisovanje v trgovsko strokovno nadaljevalno šolo za vse razrede od 2. do 4. septembra t. l. vsakokrat od 9 do 11 in od 14 do 17 v pisarni Združenja trgovcev, Trgovski dom.

Novinci morajo biti stari 14 let in morajo predložiti pri vpisovanju zadnje šolsko spričevalo, učno pogodbo in zdravniški izvid. Za sprejem v šolo mora imeti vsak najmanj tri dovršene srednje ali mešanske šole ali pa popolno višjo osnovno šolo. Z manjšo predhodno izobrazbo bodo učenci sprejeti le v primeru še razpoložljivega prostora.

Novinci, ki so uspešno dovršili nižjo srednjo ali mešansko šolo, bodo pogojno sprejeti v drugi razred. Vsak učenec plača pri vpisu 400 din šolnine, novinci poleg tega še 100 din vpisnine. Učenci III. razredov pa plačajo poleg šolnine 100 din oprostnine. Vpisovanje se vrši na podlagi predložitve lanskega šolskega izpričevala.

Semestralni izpiti bodo v sredo, dne 28. avgusta, popravni v četrtek, dne 29. avgusta, jesenski zaključni (ustni) pa v petek, dne 30. avgusta t. l. vsakokrat ob 14. Pismeni zaključni izpiti bodo v sredo, dne 28. avgusta, ob 16.

Podrobnosti bodo razvidne na šolski deski. Redni pouk se prične v ponedeljek, dne 9. septembra, ob 14.

Posestne izpremembe v Ljubljani

Zemljiškoknjižni urad je do 20. avgusta t. l. zaznamoval 79 kupnih pogodb za celotno kupno vrednost 6.002.396 din. Splošno je sedaj v avgustu realitetni trg mirnejši kot prejšnje mesece, ko so bile kupčije s hišami, vilami in parcelami prav živahne. Mnogo stavbnih parcel je bilo zadnji čas prodanih na periferiji mesta, pa tudi v gotovih krajih v mestu samem. Navajamo tu le nekatere večje zemljiškoknjižne transakcije.

Medved Dušan in gđ. Mira Medvedova, posestnika, Ljubljana, Ziljskega ulica 3, sta prodala ge. Mariji Hotekarjevi, zdravnikovi soprogi v Kočevju, parcelo št. 484-7 k. o. v Zgornji Šiški v izmeri 612 m² za 33.660 din; dalje Eli Miheličevi parcelo št. 484-18 k. o., Zgornja Šiška, v izmeri 612 m² za 33.600 din.

Belec Karel, posestnik v St. Vidu nad Ljubljano, je prodal Skofčiču Ljubljanskemu (Zavod sv. Stanislava v St. Vidu) več parcel v izmeri 14.995 m² za 170.940 din. Parcele spadajo pod vlož. št. 38 k. o. Ježica.

Petrič Iv., posestnik in trgovec na Borovnici, je prodal Ivanu Fisterju, tovarniškemu delavcu na Brezovici št. 6, in njegovi ženi Albi posestvo vl. št. 21 k. o. Brezovica, obstoječe iz hiše št. 6 na Brezovici in njive, za 120.000 din.

Tvrđka I. Knez, komanditna družba v Ljubljani, je prodala več zemljiških parcel, spadajočih pod k. o. Spodnja Šiška, in sicer: Franu Marnu, zasebniku, Ljubljana-Viž, Tržaška cesta št. 75, parcelo št. 298-15 v izmeri 336 m², št. 298-16 v izmeri 342 m², št. 298-18 v izmeri 360 m², št. 298-20 v izmeri 443 m², št. 298-21 v izmeri 493 m² in št. 298-23 v izmeri 420 m² za 134.000 din; dalje Frančišku Starmanovi, zasebniku, Ljubljana 7, Srbska ulica št. 22, parcelo št. 328-122 v izmeri 685 m² za 54.800, Janezu Marnu in Dragu Marnu, zasebnikom, Ljubljana-Viž, Tržaška cesta 75, parceli št. 298-17 v izmeri 355 m² in št. 298-22 v izmeri 447 m² za 45.113 din. Dalje je tvrđka I. Knez prodala Josipini Jelenčevi, zasebnici, Ljubljana, Celovška cesta 54, parcelo št. 298-13 v izmeri 305 m² in št. 298-18 v izmeri 468 m² za 46.380 din.

Koderman Frančiška, delavka tobačne tovarne v pok. v Ljubljani-Glince V-33, je prodala Stanetu Kuncu, poslovojni tobačne tovarne, in Ani Kunc, Ljubljana, Bičevje št. 39, nepremičnino vl. št. 1031 k. o. Viž, obstoječe iz hiše št. 33, Glince V-33, in vrta, za 130.000 din.

Povhe Mara Vanda, uradnica, Ljubljana, Rožna dolina XII-11, je prodala Anici Branjakovi, zasebnici, Ljubljana, Križevniška ulica št. 6, nepremičnino vl. št. 1125 k. o. Viž (hiša št. 11 v Rožni dolini XII in vrt), za 124.000 din.

Jermančič Mafalda, posestnica, Ljubljana - Glince IX-14a, je prodala G. Rupnikovi, šolski voditeljici v pok., in Albi Rupnikovi, šolski voditeljici v Kamniku, nepremičnino vl. št. 961 k. o. Viž (hiša št. 14a, Glince, Cesta IX), za 106.700 din.

Naš trgovski minister v Carigradu, V Carigradu je prisel naš trgovski minister g. dr. Ivo Andrej. Gosp. dr. Andrej potuje na velesejme v Smirno.

Drach, lesna industrija, Zagreb, Glavnica 10,0, bilančna vsota 56,0 (46,0), izguba 3,2 (0,8), skupno z izgubo prejšnjih let 4,15 milij. din.

Dovoljena zvišanja cen. Kr. banska uprava, referat za kontrolo cen, je dovolila naslednja zvišanja cen: A. Sarabonu za žitno kavo žiko po 5,20 dinarja za kg (pri takojšnjem plačilu je odobriti 1% skonta), za Zlatorog navadno milo po 14 din, terpeninovo 15 din (pri takojšnjem plačilu 1% skonta) in Čakovski parni mlin in elektrarna za mlevske izdelke na veliko v našo banovino po cenah, odobrenih dne 7. avgusta temu mlinu po banški oblasti banovine Hrvatske.

Izvoz vina iz Slovenije. V mesecu juliju t. l. smo izvozili 830.245 litrov naših štajerskih vin v Nemčijo. Ves letošnji izvoz naših vin je znašal v času od 1. januarja do 31. julija t. l. 1.042.431 litrov. Od te množine smo izvozili 997.373 l v Nemčijo, 120 l na Švedsko, 44.059 l v protektorat in 897 l v Holandijo.

1000 trijerjev in 500 vagonov pšeničnega semena. V ponedeljek je bila v kmetijskem ministru konferenca, na kateri je bilo ugotovljeno, da je bila letošnja žetev za okoli 40% slabša kot lani in da dosega odstotek primesi 2—20%. Za potrebe setve je nujno nabaviti 500 vagonov semenske pšenice, od katere bi naša banovina dobila 25 vagonov. Priv. izvozna družba bo dala za nakup tega semena 5 milij. dinarjev. Nabavo semen naj bi banovine izvrševale v prvi vrsti s svojega področja. Da bi se žitni material mogel prečistiti, je treba takoj zahtevati od Priv. izvozne družbe podporo zaradi nabave najmanj 1.000 trijerjev. Ti trijerji naj bi se dali občinam in zadruham, kjer je največja potreba. Razdelilo naj bi jih ravnateljstvo za proučevanje kmetijstva v svrhu prehrane. Potrebna je nadalje propaganda za gojitve semenske pšenice. Nadalje je potrebna propaganda za posejanje večjih površin ječmena in ovsa. Ječmen bi se mogel porabiti tudi za ljudsko hrano.

40.000 m² meri razstavišče Ljubljanskega velesejma, v razstavnih zgradbah pa je 8.000 m² prostora. Vse to bo napolnjeno s najrazličnejšimi izdelki ob letošnjem jesenskem Ljubljanskem velesejmu, ki bo od 31. avgusta do 9. septembra. Vsaka panoga bo sama za sebe urejena tako, da bo nudila, tudi sebi nevedečemu, takoj jasen pregled izdelkov določene stroke. Tako bo vsakemu omogočeno, da hitro najde tisto, kar si želi nabaviti in da med seboj primerja izdelke konkurenčnih tvrdk. Deset in desettisoči vedo, da se na Ljubljanskem velesejmu kupi dobro, zato prihajajo vsako leto, da tu izbrižajo, kupujejo in naročajo. Naj tudi vas ne manjka med obiskovalci. Izkoristite polovico voznino na železnici za potovanje v Ljubljano od 26. avgusta do 9. septembra, pa imate potem brezplačen povratek od 31. avgusta do 4. septembra. Na odhodni postaji kupite celo vozno karto, poleg tega pa še rumeno železniško izkaznico za dan 2, ki jo daste pri velesejmski blagajni potrditi.

Likvidacija predvojnih avstroogrških in deželnih dolgov. V ponedeljek se je v Dubrovniku začela konferenca za ureditev vprašanja anuitetne službe predvojnih avstroogrških, avstrijskih, ogrskih in deželnih dolgov med našo državo in Nemčijo. Nemško delegacijo vodi dr. Scheffner, tajni svetnik nemškega zunanjega ministristva, dočim je na čelu naše delegacije g. dr. Dušan Gjorgjevič, načelnik oddelka državnih dolgov in državnega kredita v finančnem ministristvu, člani pa so še dr. Slavko Stojkovič, načelnik pravnega oddelka zunanjega ministristva, dr. Cvetko Lazarevič, svetnik finančnega ministristva, dr. Leonid Lučič, svetnik finančnega ministristva, dr. Zarko Stupar in Veljko Milosavljevič.

Najprimernejši pripomoček za povzdigo blagostanja malega človeka. Draginja je vedno večja in obstoj marsikateri družine je prav zelo ogrožen. Zlasti oni, ki se morajo preživljati s skromnim zaslužkom svojega duševnega ali ročnega dela, preživljajo vedno bolj težavne čase. Mali ljudje se morajo danes s trdom boriti za svoj obstoj. Marsikje pa bi bila skrb za obstoj znatno olajšana, če bi se poprijeli reje malih živali. V nekaterih državah je reja malih živali važna veja narodnega gospodarstva. Nedvomno pa pripomore reja malih živali povsod k povzdigu življenjskega standarda. Mali gospodar, ki ima skromen dom z vrtom, si lahko omisli donosno rejo malih živali, ki mu prinaša čisto znatnih dohodkov, ki mu pa daje tudi drugače pribojilek pri prehrani družin. Marsikje bi bilo meso le redko na mizi, če ne bi umno redili kunccev in kokoši. S skrbno prirejo narašča družina kunccev ali kokoši in omogoča da pride družina do slastnega pribojilka. Najboljše pobude za umno rejo malih živali dobe obiskovalci jesenskega ljubljanskega velesejma na razstavi malih živali, od 31. avgusta do 9. septembra.

Borze

Dne 20. avgusta 1940.

Dolar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 3.832.755 din. Prometa v efektih je bilo na belgrajski borzi 500.000 din.

Ljubljana — uradni tečaj

London 1 funt	177.26—180.46
Newyork 100 dol.	4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov	1010.29—1020.29

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt	219.22—222.42
Newyork 100 dol.	5480.00—5520.—
Zeneva 100 frankov	1248.45—1258.45

Ljubljana — zasebni kliring

Berlin 1 marka	14.80 denar
--------------------------	-------------

Zagreb — zasebni kliring:

Berlin 1 marka	14.70—14.96
--------------------------	-------------

Belgrad — zasebni kliring

Berlin 1 marka	14.70—14.96
Sofia 100 din	39.15—39.85
Sofia 100 din	92 blago

Curih. Belgrad 10, Pariz 9.15 (bankovci 6.90), London 17.675 (bankovci 12.25), Newyork 435 (bankovci 462.50), Milan 22.175 Madrid 40, Berlin 175.20 (reg. marka 52.75, trgovska marka 22).

Vrednostni papirji

Volna škoda:

v Ljubljani 439—442

v Zagrebu 444 denar

v Belgradu 443—444

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 97—98, agrarji 50—52, voj. škoda promptna 439—442, begluške obveznice 76—77, dalm. agrarji 60—70, 8% Blerovo posojilo 97—98, 7% Blerovo posojilo 93—94, 7% posojilo Drž. hip. banke 98—100 7% stab. posojilo 95—97. — Delnice: Narodna banka 7800 denar, Trboveljska 280—295, Kranjska industrijska družba 148 denar.

Nemška straža na angleškem kanalskem otoku Guernsey, ki so ga zavzeli Nemci.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. posojilo 96 denar, agrarji 50 denar, vojna škoda promptna 444 denar, begluške obveznice 77 denar, dalm. agrarji 69—70, 6% šumske obveznice 70 blago, 4% severni agrarji 50 denar, 8% Blerovo posojilo 97 denar, 7% Blerovo posojilo 93 denar, 7% posojilo Dr. hip. banke 100 denar, 7% stab. posojilo 94 denar. — Delnice: Priv. agrarna banka 185 blago, Trboveljska 285—290, Gutmann 45 denar, Sladk. tov. Bečkerek 575 denar, Sladk. tov. Osijek 185—200, Osj. livarna 165 denar.

Belgrad. Državni papirji: agrarji 52 denar, vojna škoda 443—444 (443.50, 442), begluške obveznice 76.25—76.50 (76.50), dalm. agrarji 69.50—70 (69.75, 69.50), 6% šumske obveznice 68.25—69.50, 4% severni agrarji 52—52.25, 8% Blerovo posojilo 98.50 denar, 7% Blerovo posojilo 97 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar. — Delnice: Narodna banka 7800 blago, Priv. agrarna banka 194—196.

Žitni trg

V strokovnih krogih se ceni donos letošnje letine na 16,5 do 17 milij. metrskih stotov, rezerve pa so cenjene na 2 milijona metr. stotov. Tako razpolagamo skupno z okoli 19 milij. metrskih stotov pšenice, domačo potrebo pa cenijo na 24 milijonov metr. stotov. To mislijo nadoknaditi le s tem, da se 20% koruze pomeša s pšenico.

Povpraševanje prihaja od vsehposod, toda ni je mogoče zadovoljiti, ker ponudbe ni.

Koruze ni mogoče dobiti za pasivne kraje, čeprav je še dosti koruze v Bački. Dobi pa se koruza lahko po znatno višjih cenah kot so maksimirane, te pa pasivni kraji težko plačujejo. Isto velja za moko, katere po poštenih cenah ni mogoče dobiti, temveč po znatno višjih. Mlini v Vojvodini delajo samo za kmete, ki hočejo nametlo dobro moko, dokler ne pride enotna moka.

Novi Sadi. Oves bački, sremski in slavonski 285—290, rž bačka in banaška 260—265, ječmen bački in sremski pomladni 380—385, koruza ne notira, moka 0 495—500, ostala moka, fižol in otrobi ne notirajo.

Sombor. Pšenica maksimirane cene, oves bački, sremski in slavonski 255—26, rž ne notira, ječmen bački, okolica Sombor in sremski 64—65 kg 265—270, bač. pomladanski 330—335, koruza ne notira. Moka Og. Ogr. 420—445, otrobi in fižol ne notirajo. Promet majhen.

Gene živini in kmetijskim pridelkom

Cene živine in kmetijskih pridelkov v okraju Šmarje pri Jelšah dne 12. avgusta t. l. Voli 1 vrste 9 din, 2. vrste do 8 din, 3. vrste do 6,50 din; telice 1. vrste do 8,50 din, 2. vrste do 7,50 din, 3. vrste do 6 din; krave 1. vrste do 6,50 din, 2. vrste do 6 din, 3. vrste do 5 din; teleta 1. vrste do 9 dinarjev, 2. vrste do 7 din; prašiči špeharji do 12 dinarjev, pršutarji do 10 din za kilogram žive teže. Goveje meso 1. vrste 14—16 din, 2. vrste 12—14 din, 3. vrste 10—12 din; svinjina 16—18 din, slanina 18—20 din, svinjska mast 20—24 din, čisti med 20 dinarjev; goveje surove kože 12 din, telečje 16 din, svinjske 8 din za kilogram. — Pšenica 200 din, ječmen 275 din, rž 280—290 din, oves 275 din, koruza 200 din, fižol 600—800 din, krompir 150, lucerna 150, seno 70—80 din, slama 30 din, pšenična moka 500, koruzna moka 325, ajdova moka 500—600 din za 100 kg. — Trda drva 110—120 din za kub. meter, ječja 0,70—0,80 din za komad, mleko 1,75 din za liter, surovo maslo 36—40 din za kilogram. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 4—5 din za liter, finejšje sortirano vino pri vinogradnikih 7,50 do 8 din za liter.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v okraju Murska Sobota dne 12. avgusta t. l. Biki 1. vrste 6,50 din, 2. vrste 5, 3. vrste 4,50; telice 1. vrste 6,50, 2. vrste 5—5,50, 3. vrste 4,50 din; krave 1. vrste 6,50, 2. vrste 4—4,50 din, 3. vrste 3—3,50 din; teleta 1. vrste 4,50—5 din, 2. vrste 4

Težke razmere v naši tekstilni industriji

Kriza grozi spraviti na cesto približno 20.000 naših tekstilnih delavcev

Ljubljana, v avgustu.

Tekstilna industrija je v Sloveniji razmeroma mlada, vsaj v takem obsegu, kakor je med nami delovala zadnje desetletje. Nove razmere v naši državi, ugoden trg zlasti na jugu in cenena delovna moč so privabili v Slovenijo tekstilno industrijo, ki je v zadnjih letih stalno naraščala in se zelo lepo uveljavljala. Višek obratov in višek zaposlenosti je ta industrija dosegla ravno v zadnjih časih tih pred izbruhom sovraštosti v Evropi. Tedaj je delalo po naših tekstilnih obratih v Mariboru, v Kranju, Kočevju, Trzinu, Celju, Litiji in drugod 17.000 do 20.000 delavcev in delavk. Tekstilni obrati v Sloveniji so hitro in stalno naraščali, prav tako izreden in nenavaden pa je bil tudi dotok delavstva v nova tekstilna industrijska središča. Razvoj te industrije je bil tako hiter, da se okoli teh podjetij ni v zadnjih dveh desetletjih zbral ravno popolnoma samostojen sloj delavstva; v industrijskih središčih so ta podjetja nabirala delavstvo iz okoliških kmečkih vasi in naselij — tekstilno delavstvo je sedaj zajela kriza nekako na pol poti med prehodom iz kmečkega dela v pravo in organizirano industrijsko delo.

V Mariboru je v nevarnosti nad 7000 delavcev

Največje tekstilno središče v Sloveniji je Maribor, ki samo zase zaposluje nad 7000 delavcev in delavk. Tej mariborski najmočnejši industriji grozi sedaj propad, ker je tovarnam v Mariboru silno oteženo nabavljanje surovin. Surovin je zmerom manj, stare zaloge po tovarnah pa pohajajo. Skoraj vse mariborske tekstilne tovarne so zato morale začeti omejevali obrat in delavcem groze odpusti.

Dosedaj so mariborska industrijska podjetja odpustila nad 600 delavcev. Številne tekstilne tovarne pa so tako omejele obrat, da delajo samo nekaj ur v tednu. Zaenkrat skrčenega delovnega časa v Mariboru še niso uvedle naslednje tekstilne tovarne: Ehrlich, Mariborska tekstilna tovarnica, Jugosvila I in Thoma. Te tovarne še delajo v polnem obsegu. Lepo se je do delavstva izkazalo podjetje Doclor in drug, ki je pred tedni vse delavstvo poslalo na 14 dnevni plačani dopust, ker pa se nato položaj še ni zboljšal, se delavstvu sedaj v istem podjetju obeta še en 14 dnevni plačan dopust. V tem času upa tovarna, da se bodo razmere zboljšale in izpremenile.

Delavstva v Mariboru se zato iz razumljivih razlogov polajša zaskrbljenost in strah. Če se pri nabavi surovin položaj za Slovenijo in njeno in-

dustrijo ne izboljša, tedaj bo moralo iz mest nazaj na svoje domove, seveda bodo lahko šli nazaj h kmečkemu delu tisti, ki bodo v teh težkih razmerah mogli najti doma na bornih kmetijah, ki so jih pogrnale v mesto, še toliko dela, da bo dovolj za najnujnejši vsakdanji kruh.

Vse tekstilne tovarne morajo omejevati obrat in odpuščati delavstvo

Nič boljši ni položaj v Kranju, v našem drugem največjem tekstilnem industrijskem središču. Od tamkaj že več mesecev prihajajo poročila, kako morajo razna podjetja delavstvu odpovedovati. Delavstvu odpovedujejo ali v skupinah ali pa posamezno, ali ga pa pošiljajo na krajši ali daljši dopust. Ko se nekoliko zboljša nabava surovin, podjetja nato zopet sprejemajo odpuščenno delavstvo.

Pred meseci je tudi začela odpuščati delavstvo in skrčevati obrat tekstilna tovarna v Litiji. Te dni izrablja tovarna zadnje količine bombaža, narkar bo delavstvu najbrž moral biti zadan še nov, hujši udarec.

Tekstilna industrija v Kočevju je dalj časa v popolnem zastoji. Po posebnem posredovanju duhovnega svetnika g. Skulja in Zveze združenih delavcev se je posrečilo vsaj nekaj surovin izprostiti in je tam sedaj zaposlenih nekaj desetih delavcev.

V Murski Soboti je tovarna perila Šiflar morala odpovedati delo polovici delavstva. V Celju je ustavila obrat tovarna »Elkat«. Najbrž bodo v kratkem tudi ostala celjska tekstilna podjetja morala začeti odpuščati delavstvo.

V Trzinu je znano tekstilno podjetje Glanzmann in drug. Tudi od tam poročajo, da je bilo podjetje prisiljeno skrčiti obrat, ker tovarna ne dobiva potrebnega materiala.

Kjerkoli je v Sloveniji kakšno tekstilno podjetje, od povsod poročajo, da morajo obrati delavstvo odpuščati in da grozi tekstilni industriji v Sloveniji popolno mrtvilo.

Gre za usodo približno 20.000 delavcev

V naši tekstilni industriji dela približno 20 tisoč delavcev. Sedaj je že velik del tega delavstva brezposeln. Če pomislimo, da so po tovarnah zaposleni večinoma družinski očetje in skrbniki in redniki družin, tedaj lahko rečemo, da grozi največja beda približno 50.000 do 80.000 prebivalcem Slovenije, kar je že izredno visok odstotek.

Vprašanja sodobne vzgoje na pedagoškem tečaju v Ljubljani

V dneh, ko v bolečinah nastaja nova podoba sveta, je živo in zavestno dojetje vzgojno oblikovalnih vrednot in sil marsikomu, ki hoče biti sodelavec pri delu za boljšega človeka, kričeta notranja potreba. Da ji zadovolje, so se zbirali učitelji na pedagoškem tečaju, kjer se seznanjajo z izsledki in ugotovitvami naših priznanih pedagogov.

V ponedeljek dopoldne je predaval univ. docent in profesor g. dr. Gogala Stanko o sodobnih pedagoških prizadevanjih. — Pedagoški človek se od ostalih ljudi razlikuje predvsem po zavestnem dojetju in vezanosti na vseh ugotovitvah in dejstvih, katerih smotrna izbira služi notranjemu dvigu sočloveka.

Odločilnega pomena v tem delu je odnos do sočloveka. Le notranje urejena in izgrajena osebnost bo kulturne vrednote doživljala tako, da bo v odnosih s sočlovekom tudi v njem budila k zaživetju sorodne vrednostne strani kulture, ki postanejo na ta način aktivna vrednota, ki dviga življenje. Vzgojitelj, ki v odnosih z gojenci pospešuje njihova kulturna doživetja in jih po možnosti tudi stopnjuje do občestvenih kulturnih doživetij, ima pravi pedagoški osebni odnos do gojenca in kulturnih vrednot.

Ako vzgojitelj v svojem delu zasleduje cilje absolutnih vrednot, potem sledi normativnim pedagoškim stremeljenjem. Psihološka pedagogika, ki si v današnjih dneh utira pota med široke sloje vzgojiteljev vseh vrst, daje mnogo možnosti na vzgojiteljevo pravilno dojetje duševnih oseb in v sebi, učencu in vseh okolišč, ki zavestno ali nezavestno vplivajo na potek vzgojno-oblikovalnega procesa. Ko vzgojitelj spozna čim več teh obstoječih, a ne vsakemu dojemljivih psiholoških dejstev, prodre tudi v zakonitosti vzgojnega oblikovanja, ki mu omogočajo korak od gospodujočega in poveljujočega oblikovalca človeka in družbe k stališču notranje priznave, prijateljsko čuteče avtoritete. Ta avtoriteta zaradi bogastva svojih spoznavanj in kulturnih čutenj osrečuje dviga.

Vsi mnogo pozabljamo, a kar nam je ostalo iz zlate dobe, je v nas trajno. Niso to letnice iz zgodovine, niti formule iz matematike ali opisi rastlin in živali, ampak v nas neizbrisno ohranjena kulturna doživetja. Ta doživetja so nastala ob dojetju zakonitosti v zgodovini, prirodoopisu, računstvu in drugod. Uetvarjanje teh kulturnih doživetij je živa umetnost, ki visoko dviga vzgojiteljski poklic in ga postavlja v sredino najvrednejšega, intimnega in iskrenega življenjskega dogajanja, ki bogati, plemeniti in notranje osrečuje.

Včasih, ko vse življenje hrupno valovi iz skrajnosti v skrajnost in v tem išče svoje nove napredujoče poti, je vzgojitelj, ki sam globoko vrednotno doživlja kulturne vrednote in to posreduje vseh okolišč, oblikovalec novih, novim gospodarskim in kulturnim pridobitvam odgovarjajočih oblik življenja.

Sodobna pedagoška prizadevanja poudarjajo predvsem pravilno delovanje v življenju. Razmišljanje o njem naj nas v plodnih trenutkih notranje znova usmerja in krepi k nadaljnji aktivnosti.

O državljski in narodni zavesti je popoldne predaval g. dr. Zwitter. Poimovanje narodnosti je zavzemalo v raznih dobah razne oblike in razna kulturna območja. S francosko revolucijo se uveljavila narod kot nosilec politične moči. Razlikujemo romantično kulturo in politično ljudsko poimovanje naroda. Narodna zavest se mnogokrat vse preveč podreja različnim svetovnonazorskim gledanjem.

A. Vodetova je v predavanju: Učitelj kot socialni delavec prikazala potrebo, da goji učitelj na vasi tudi socialne odnose in socialno razumevanje ter pomoč. Na eni strani je tu odločilnega pomena socialno pravilno doživljanje človeka in na tem urejeni praktični življenjsko-aktivni odnosi

do njega, a na drugi upoštevanje materialnih prilik in postopanje z materialnimi dobrinami, oziroma na odnos do njih. Zopet je v ospredju življenje, ki se dogaja v vzgojitelju z nudenjem pomoči, spoznavanjem mnogih dejstev, dojetanju in vzgojnem izražanju življenjskih situacij. Vse to naj ustvarja večjo homogenost notranjo povezanost in kulturno skladnost naše vasi. Cilj tega dela je vasko občestvo, ki ga odlikuje harmonični dihi, ki v svoji kulturnosti, srčni plemenitosti ter socialnih odno-

Pri mladcih v lški na obisku

Na idiličnem otočku, med staro in novo lško, stojijo v senci drejja in zelenja tri kočice: srednja je taborna kočica mladcev Fantovskega oddelka Ljubljana mesto. Skromna, a lično okrašena z venc in zastavami — državna zastava na visokem drugu — in še s cvetjem in zelenjem, nudi gostoljubno dom mladim fantom, ki so prišli iz mestnih zidov, polnih počitniškega dolgočasia, z namenom, da se naučijo svežega zraka in svobode v božje naravi. Obisk dva dni po postavitvi kočice. Na mo-

Počitniška kočica mladcev F. O. Ljubljana mesto

torju sva se pripeljala z g. Janezom tik pred kočico. Brnjenje motorja je privabilo lanske naproti. Prijazno pozdravljane. Vse je še polno predčverčnega razpoloženja. Prisrčen sprejem. Kakor da sem prišel domov, se mi je zdelo, ko sem stopil v kočico. Nad vrati se mi je nasmešnil napis: Pozdravljen, ko v hišo prideš. Bog s Teboj, ko spet odideš. Na verandi je kuhinja, poleg obednice. Nad mizo javorjevo je »božji kotic« — križ v cvetju in zelenju, ki je simbol našega hotenja in prepričanja: tudi v naravi na Boga ne pozabiš, ampak se mu še bolj približaš. V mestu vidiš večinoma dela svojih rok, v naravi pa samo božje sledi, katerim slediti ne moreš, ampak jih samo občuduješ. Zanimivo je, da imajo vse svoje troje fantje s seboj na taborjenju. Prehodni pokal (na trdni skali orel z razpetimi krili, Velika diploma 1940, odsekov zastavo in druge simbole). Ob stenah so postelje, druga nad drugo; na prdstrešju slaminjace. Na vratih je nabit red, pravda hiše in vsakodnevno povelje. Kako gostoljubno ti postrežejo ti mladi fantje! Kar sami skuhamo, ponudijo in je vse okusno. Seveda je njihov jedilni list skromen, na teden je več kot tri dni brezmesnih! Odsek nima sredstev, pa mora pač vse vnesti na minimum. Lačen pa ni nihče! Pa če vprašam malega Mazija ali pogumnega Mirkota. K svetli maši hodijo ob nedeljah in praznikih v lško, podružnico farne cerkve. Lična cerkva sv. Jedert odstran potoka. Če ni gospoda maševati, morajo uro daleč na lgo. Pa saj naši fantje niso tako komot kot drugi »weekend-kočarji«, ki iščejo samo naravo in zabavo v lškem Vintgarju, na Boga se pa ne spomnijo.

Delavstvo mirno spremlja ta žalostni razvoj v tekstilni industriji. Potpežljivost slovenskega delavstva je res velika prav tako velika pa je tudi njegova uvidevnost, ker skuša razumeti vzroke tega zastaja. Toda nad tem delavstvom se zbirajo najtemnejši oblaki in ravno dejstvo, da se mora delavstvo tako brez moči sprijazniti s položajem, nam narekuje vsem skupaj dolžnost, da se za usodo tega delavstva zavzamemo s podvojeno skrbjo in ljubeznijo.

Povsod pri nas gotovo že vedo, kaj se dogaja v naši tekstilni industriji in kaj bo z de-

Uporaba **ULTRA-OLJA-NIVEA**

Izključuje sončne opekline!

Sonce lahko uživate, dokler se Vam ljubi. Zakaj ULTRA OLJE-NIVEA vsrkava opekline, sončne žarke in propuša le tiste, ki povzročajo porjavitev. Razen tega porjavite hitro in lepo enakomerno. Ultra-olje-Nivea deluje takole:

— kratkovalovne topeklne povzročajo sončne žarke zadržuje
— dolgovalovne (porjavitev povzročajo) sončne žarke pa propuša

Hudi nalivi po vsej Sloveniji

Ljubljana, 20. avgusta.

Letošnji avgust je doslej v Ljubljani in okoličnem okolju po zapisih meteorološkega zavoda le 7 deževnih dni s 66,4 mm dežja do 7 davi. Po ombrografu na univerzi je začelo točno davi ob 2,5 sprva na lahno pršet, toda ob 4,30 je zabesnel hud naliv, ki je trajal tja do 6,30. Strahovito je bilo med gromom in treskom. V tem času je padlo do 7 davi kar 25,9 mm dežja, ta mesec v tem času največ; hud naliv je bil tudi 13. avgusta, ko je padlo 23 mm dežja. Zjutranji naliv je povzročil, da so reke začele naglo naraščati, tako Ljubljana s pritoki in Sava, ki je valila z Gorenjske ogromne množice vode, napolnila Litijo. Davi takole dobre pol ure do 7 je dež ponehal, kmalu nato pa se je nad mestom pojavila silna ploha. Nato so se močni nalivi vrstili venomer tja do 14. Zapihal je oster severovzhodnik, ki pa se je boril z jugovzhodnikom. Nebo je bilo popoldne prepreženo z gostimi, nizko valovčnimi oblaki, ki so se hitro spreminjali.

Jutranji in dopoldanski nalivi so povzročili, da je Ljubljana začela naglo naraščati. Močno je na Barju narasla lška, posebno pa lška, ki se je je od lškega Vintgarja naprej v nekaj urah spreminila v besneč hudournik ter je po nekaterih krajih prestopila bregove, se razlila po travnikih in njivah. Kakor nam poročajo s Fužin, je Ljubljana pri tamkajšnji hidrocentrali danes ob 14 kazala vodno stanje 116 cm ter je tekem dopoldneva narasla za 64 cm. Ljubljana ob času poročila še vedno narašča. Za enkrat še ni nevarnosti za hujše povodnje. Na Barju so za enkrat obvarovani pred povodnjjo, ki bi pač napravila na poljskih pridelkih ogromno škodo, ko bi se vode razlile po barjanskih poljih.

Okrog petih popoldne je Ljubljana vnovič začela hitro in močno naraščati. S seboj je nosila travo, znamenje, da je v svojem gornjem toku prestopila bregove. V dveh urah do sedmih zvečer je Ljubljana, kolikor jo teče skozi mesto, narasla za cel meter in še vedno narašča. Zalila je pod šempetarskim mostom vse naprave za betoniranje obrežja in struge.

V kamniški okolici, posebno pa okoli Domžal in Mengša, so divjale nevihte. Sicer ponižni potoki Pšata je pri Trzinu prestopil bregove in se razlil po poljih, pri Trzinu je ta potok poplavljal že dopoldne državno cesto.

Splošna poročila pravijo, da so danes divjale po vsej Sloveniji nevihte. Huda ura je bila v Savinjski dolini. Tam je sedaj obiranje hmelja na vrhuncu. Lepi sončni dnevi od praznika naprej so bili prav dobri za obiranje hmelja in so se lepega vremena vsi veselili, tako lastniki hmeljskih nasadov kakor tudi obratniki. Danes je delo po hmeljnihki popolnoma počivalo. Po poročilih iz Podloga, ki smo jih prejeli popoldne, je povsod v Savinjski dolini bila huda nevihta z močnimi nalivi, tako da so vsi potoki zelo narasli. Mirni potok Trnjava se je dopoldne spremenil v deroč hudournik.

Kakor nam poročajo iz Taena, je bilo vodno stanje Save pri Česnovi elektrarni danes okoli 14,30 120 cm nad normalo. Sava še vedno počasi narašča. Iz gorenjskih krajev prinaša s seboj razno suhjad, dračje, les in otavo. Višje gori so morale davi in dopoldne besneti hudi nalivi.

Ljudje, posebno ljubitelji plavalnega športa, tožijo, da je že konec poletja in da nastopa počasi hladno, jesensko vreme, ko se bo treba topleje oblačiti. Nekateri so danes že hodili v suknjah okrog. Letošnji avgust je 9. zaznamoval najvišjo toploto + 28,9°C. To je letos proti drugim letom prav nizka avgustovska toplota, ki je bilo druga leta ta čas prav vroče. Navadno smo imeli avgusta še vedno nad + 30°C toplote. Najvišjo toploto smo v zadnjih 10 letih dosegli leta 1933., ko je bilo 11. avgusta kar + 35°C. Tega leta je posebno hudo neurje besnelo 25. avgusta, ko je ta dan v 24 urah padlo 68,4 mm, dežja, torej nekoliko milimetrov več kot letos v vseh 7 deževnih dneh. Rekord dežja v avgustu pa je doseglo leto 1937. Takrat je v 17 dneh ta mesec padlo kar 25,3 mm dežja. Najhujše je bilo 2. avgusta. Ta dan je v 2 urah in 40 minutah padlo celo 82,5 mm dežja. Avgusta redko pada toča. Zapiski meteorološkega zavoda omenjajo, da je toča padala 12. avgusta 1931 in prav tako 12. avgusta 1936.

Lanski avgust je bil nasprotno mesec z najmanj padavinami ter najbolj vroč in suh. Lanski avgust je zaznamoval sicer 12 deževnih dni, toda le s 30,9 mm dežja.

Drobne novice

Koledar

Sred, 21. avgusta: Ivana Franciška Šantalska, vdova.

Cetrtek, 22. avgusta: Timotej, mučenec; Hipolit, škof mučenec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl gospod Jože Petrič, oficial drž. železnice v pokopju. Pogreb bo danes ob pol šestih popoldne iz hiše žalosti Podmilščakova ulica št. 16 na pokopališču k Sv. Križu. Naj mu sveti večna luč! Žalujemo naše iskreno sožalje!

† V Ljubljani je umrla gospa Minka Zrimšek, vdova Potokar, roj. Anžič. Pogreb bo danes ob 4 popoldne na pokopališču k Božjemu grobu v Štepanji vasi. Naj v miru počiva! Žalujemo naše iskreno sožalje!

Osebnostne novice

— Izpit za rezervnega majorja je z odliko opravil g. Ignacij Kavac iz Ljubljane. Čestitamo!

— Poroka. Pretekli teden sta se poročila v franciskanski cerkvi v Ljubljani gospod Adalbert Božič, solski upravitelj v Radečah, in gospodična Franciška Kosalec, učiteljica v Sv. Križu. Na novi življenjski poti jima želimo mnogo sreče in božjega blagoslova!

— Poročila sta se na dan Marijinega vnebovzvetja v mariborski stolnici g. Erpič France, poštni upravnik iz Mežice, in gđc. Blasin Anica, poštna uradnica iz Maribora. Obilo sreče!

Udeležba organizacij pri odkritju spomenika kralju Aleksandru

Ponovno opozarjamo, da je neobhodno potrebno, da vsa društva, organizacije, zveze, združenja, korporacije itd. javijo podpisane odboru svojo udeležbo pri odkritju spomenika ob 25. t. m. s tem, da mu sporočijo:

Imena svojih predstavnikov na slavnostnem prostoru (največ po tri osebe), če nameravajo počeštititi spomin Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja s poklonitvijo venca, če bo imelo zastopstvo prapor ali zastavo s seboj in na kateri naslov naj se pošljejo izkaznice za predstavnike na slavnostnem orostoru.

Vse priprave so v teku, podroben spored bo v kratkem objavljen.

Poslovne ure odborove pisarne so vsak dan od 8 do 12 in 15 do 19 v društveni pisarni pododpora Združenja rezervnih oficirjev, Kongresni trg 1-II. Telefon 33-60.

Delovni odbor za odkritje spomenika Viteškega kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani.

Proti požaru

patentirano, preizkušeno sredstvo za les, lepenko, pločevino, debelo platno (proti vžigalnim bombam) **Izdeluje:**

ANTIGNIT dr. z o. z. v Guštanju

— Veliki petanski most čez Murj je bil izročen prometu. Brez kakih posebnosti je bil izročen prometu velik moderen železobetonski most, ki veže Slovensko krajino z ostalo Slovenijo. Velikanskega pomena je ta pridobitev, saj je z njim zvezana s Slovenijo pokrajina, ki do sedaj ni imela prave zveze, razen z vlakom in slabim lesenim mostom pri Veržetu, ki se pa že pod težo človeka ziblje. Novi most je eden najmodernejših ter vrste v naši banovini ter je bilo obnem z njim zgrajene nad en kilometer moderne ceste čez številne rokave Mure, nad katerimi se vijajo številni mostovi. Most je v neposredni bližini Petancev ter nova cesta vodi naravnost v Radence. Gradila ga je banovina ter ji je ljudstvo za to iskreno hvaležno.

— V nedeljo s »Putnikom« na Jezerko.

— Lokalni potresni sunki v Zasavju. Meteorološki zavod je sedaj prejel dve kratki poročili o lokalnih potresnih sunkih v Zasavju, ki so se vrstili 16. t. m. ponoči. Iz Hrastnika je prispelo poročilo, da se je omenjenega dne ob 22.31 radiočasa pojavil lahek potresni sunk, ki je trajal dobri 2 sekundi. Okna so zašklopotala. Poročilo dalje navaja, da se je baje potresni sunk pojavil tudi v soboto zjutraj. Potresni sunk v Hrastniku ni napravil nobene škode. Iz Trbovelj je prispelo na zavod poročilo, da so tam 16. t. m. ob 22.30 čutili precej močan potres, ki se je nato ponovil ob 23. Tudi tu ni potres napravil nikake škode. Pač so bili ljudje nekoliko zbegani. — Hujič in močnejši potres je bil v Zagorju. Tam so že ob 22.30 začuli močno, votlo bobnenje. Sledili so zaporedoma trije potresni sunki, da se je zemlja valovito majala. Zadnji sunk je bil 16. t. m. ob 2 zjutraj. Sipe po oknih so zaženketale. Pohištvo se je zibalo. Po vseh poročilih sodeč, je bil ta potres povsem lokalnega značaja.

— Zegnanje na Kravcu je bilo tudi letos v znamenju tradicionalnega planinskega praznika, ki je na tej najlepši razgledni točki Kamniških planin še prav posebno prirščen. V kapelici je

Kaj pravite?

V nedeljo je bil krasen dan, pa sem napravil malo daljši izprehod kakor navedeno. Iz St. Vida sem jo mahnil o prijazne Dolince. Ko pridem do razpola, kjer pelje cesta v Podutik, sta pristopila k meni in še k nekaterim drugim izletnikom dva mlada gospoda in ena gospodična ter nam zabrala nadaljevanje poti, češ da je cesta zaradi motoklistističnih dirk, odnosno tekme zaprta. V rokah so imeli nekakšne bloke in nas opozorili, da smemo po cesti le, če platamo pet dinarjev. Seveda smo odklonili prijazno vabilo, ker nam še na misel ni prišlo, da bi plačali vsak po pet dinarjev za to, da smemo poizirati cestni prah in poslušati hrešanje, katero so povzročili motorji. Morali smo torej po isti poti nazaj v St. Vid. — To bi bilo vse v redu. Vendar se nam pa vsiljuje vprašanje: Če je oblast dovolila ali odredila zaporo ceste, je to storila najbrž iz varnostnih ozirov in bi morala biti cesta zaprta za vse in ne samo za liste, ki nočejo ali ne morejo plačati 5 din. Saj motoklististične dirke vendar ne moremo smatrati za kakšne cirkuske predstave. Kaj pravite?

bila letos še vsako nedeljo sv. maša, število obiskovalcev doma na Kravcu pa je letos kljub neugodnemu vremenu za 200 večje ko lani v tem času. Letošnjega žegnana se je udeležilo malo manj turistov ko lani, mnogo pa je bilo okoliškega prebivalstva. V torek zjutraj je planine pobelil sneg.

— Na uršulinski ženski realni gimnaziji v Ljubljani bodo popravni in naknadni sprejemni izpiti dne 26. in 27. avgusta. Natančen razpored je objavljen na zavodovi oglasni deski.

— Na državnih dvorazrednih trgovski šoli v Ljubljani bodo popravni in razredni izpiti 27., 28. in 29. avgusta 1940 po sporedu, ki je objavljen na razglasni deski. Prijave za vpis v I. razred sprejema ravnateljstvo od 27. do 29. avgusta 1940 med 8 in 12. Vpis učencev in učenek za oba razreda bo 2., 3. in 4. septembra 1940 od 8 do 12. Zaključni izpit bo od 2. do 11. septembra 1940. Otvoritvena sv. maša bo 12. septembra 1940 ob 9 pri Križankah. Po sv. maši se zberejo učenci in učenke v svojih razredih.

— Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto v začetku novembra 1940. Šola ima dva oddelka: letno in zimsko šolo. Letna šola traja eno leto, zimska pa dve zimi po 5 mesecev. To zimo, ki pride, se vrši II. tečaj zimske šole. Letos se torej sprejemajo učenci samo v celoletno šolo. Vsi učenci stanujejo v zavodu (internatu), kjer imajo vso oskrbo. Sprejemajo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmečkih staršev, ki bodo po končanem šolanju ostali na kmetiji. Lastnoročno spisane prošnje, kolkovane z banovinskim kolkom za 10 din, je poslali ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu čimprej, najkasneje pa do 10. septembra t. l. Prošnji je priložiti: 1. krstni list; 2. domovnico; 3. zadnje šolsko spričevalo; 4. spričevalo o нравnosti onih prosilcev, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake šole; 5. izjavo staršev, odnosno varuha (banovinski kolek za 4 din), s katero se zavežejo plačati stroške šolanja (solnino). Zavezati se morajo tudi, da bodo plačevali solnino do konca šolskega leta, če bi sin ali varovanec brez opravičenega vzroka predčasno zapustil zavod; 6. tisti, ki reflektirajo na banovinsko ali kako drugo stipendijo (podporo) iz javnih sredstev, morajo priložiti obvezno izjavo (banovinski kolek za 4 din) staršev ali varuha, da bo njih sin, odnosno varovanec ostal na domni kmetiji, v nasprotnem primeru pa, da povrnejo zavodu sprejeto podporo iz javnih sredstev; 7. uradno potrdilo občine: a) koliko je posestvo veliko (v hektarjih); b) kolikšen je predpis direktnih davkov; c) število družine, posebej koliko je še nepreskrbljenih otrok ter event. druge družinske razmere; d) koliko redijo konj, goveje živine, prašičev? — Starost najmanj 16 let in najmanj z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratek sprejemni izpit iz slovenščine in računstva. Hkrati se preišče njih zdravstveno stanje po šolskem zdravniku. Mesečna oskrbina znaša od 350 din do 100 din po premoženjskih in družinskih razmerah prosilca in se plačuje mesečno naprej. Prosilci za banovinsko znižano mesto morajo priložiti pod 6) navedeno obvezno izjavo in pod 7) navedeno občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer.

— Vlom v župno cerkev v Artičah pri Brežicah. V noči od ponedeljka na torek je bilo vlomljeno v župno cerkev v Artičah pri Brežicah. Vlomilci so vlomili skozi zakristijo, vzeli iz tabernaklja monstranco z Najsvetejšim in ciborij, katerega so v zakristiji izpraznili. Poleg tega so vzeli v zakristiji še mašna keliha in prazen ciborij. Skupna škoda znaša okoli 12.000 din. Grd zločin je izvršilo najbrž več vlomilcev, ker so ljudje videli nekaj sumljivih moških, ki so se prejšnji dan potikali okoli. Za vlomilce doslej še ni nobenega sledu.

— Vsi, ki mnogo jedo in stalno sede in trpe zaradi tega prav pogosto na trdi stolici, naj pijejo vsak dan čašo naravne »Franz-Josef« grenke vode, ki se mora poprej segreti. Davno preizkušena in priznana »Franz-Josef« voda se odlikuje po svojem sigurnem učinku in prijetni porabi.

Reg. po min. soo. pol. in n. zdr. S-br. 15.483, 25. V. 83.

— Avtomatski telefonski aparati za vmetavanje novcev po 50 par. Ravnateljstvo pošte in telegrafa razglasa: Ministrstvo pošte je nabavilo avtomatske telefonske aparate za vmetavanje denarja po 50 par. Letna naročnina za take aparate je 100 din, tisti naročniki pa, ki sami nabavijo in vzdržujejo take aparate, ne plačajo te naročnine. Za zameno navedenega aparata, ki je last poštni uprave, z aparatom za vmetavanje denarja, se ne plača nobene pristojbine, če pa je navedeni aparat last naročnika, potem plača naročnik za zameno 60 din. Telefonski naročniki smejo nabaviti samo kompletne telefonske aparate za vmetavanje denarja in jim ni dovoljeno, da take aparate samovoljno montirajo na telefonske aparate, ki so last poštni uprave. Naročniki, ki želi svoj navedeni aparat zamenjati z aparatom za vmetavanje denarja, mora to s pismeno in kolkovano (10 din) vlogo prijaviti svoji pošti (centrali). Avtomatske centrale bodo sprejemale prijave do konca avgusta t. l. Telefonski naročniki, ki žele svoj navedeni telefonski aparat, ki je last poštni uprave, zamenjati z aparatom za vmetavanje denarja, ki so ga sami nabavili in je torej njihova last, si morajo od poštnega ravnateljstva preskrbeti potrebno odobrenje. V ta namen morajo predložiti svoji pošti (centrali) kolkovano vlogo, v kateri mora biti označeno, katere znamke (tvrde) je aparat in s katerim odlokom ministrstva pošte je dovoljena prodaja teh aparatov. Ko je ravnateljstvo ugotovilo, da je vrsta aparata za vmetavanje denarja odobrena od strani ministrstva, odredi zamenjavo aparata proti plačilu pristojbine 60 din. Zamenjavo aparatov sme torej izvršiti samo poštna uprava. Telefonski naročniki se opozarjajo, naj ne kupujejo razne aparate za vmetavanje denarja, ki niso odobreni od ministrstva in naj jih brez dovoljenja ne montirajo na telefonske aparate, ki so last poštni uprave. Samovoljno montiranje in zamenjavanje aparatov ima po § 78. t. II. zakona o pošti, telegrafu in telefonu za posledico denarno kazen od 300 do 5000 din in odvzem aparatov.

— Pod pazduho potenje bolil Gregorčičev »Borosan« pomaga. Zahtevajte brezplačen vzorec v drogeriji Gregorčič, Ljubljana, Prešernova.

— Ali je Sever vlomil tudi v Komendi? Vlomilec Ali Sever ima na vesti več ko deset velikih vlomnih tatvin. Par dni pred njegovo aretacijo v Kamniku je bilo vlomljeno v pisarno Meljačeve veletrgovine z vinom v Komendi. Vlomilci so navrtali blaginjo, v kateri je bilo precej tisočakov, vendar pa so bili prepodeni, še preden so

prišli do denarja. Dva dejstva kažeta na to, da bi v tej vlomilski družbi ulegli biti tudi Sever. Vrata v trgovino so bila prav tako zadelana s ključem, kakor je to storil Sever pri vlovu v dr. Benkovičovo lovsko kočjo, in pa Severjevo bivanje v Suhadolah v komendski bližini. Gotovo pa je, da je imel Sever tudi svoje pomagače.

— Najden utopljenec. Ze pred dobrim tednom so našli na desnem bregu Save pod vasio Zadovinek v občini Leskovec v krškem okraju utopljenca. Je to okrog 30 let star in 160 cm visok dobro razvit moški. Ima bolj debelo glavo, temnorjave oči, temne kostanjeve dolge lase, zdrave zobe. Najbrž je utonil pri kopanju, ker je imel na sebi spodnje kratke hlače iz sivga platna s temnimi gostimi črtami. Kdo je utopljenec, do sedaj še niso mogli ugotoviti.

— Nevarnost preti nekaterim vsem ob Muri, da jih bo ta nevarna deroča reka počasi odnesla s seboj. Najbolj nevarno se približava ta deroča pošast Dolnji Bistrici, kjer je obala oddaljena od nekaterih hiš samo nekaj metrov. V strahu pred to nevarnostjo so se podali občinski odborniki pod vodstvom župana g. Horvata Antona k gospodu banu ter mu razložili pretečo nevarnost. Prosili so ga nujne pomoči, kar jim je obljubil. Res so potrebni ti ljudje takojšnje pomoči, saj je to strašen občutek, kako s strahom vsak dan opazujejo, da se jim deroči valovi vedno bolj bližajo, a oni morajo vse to opazovati brez moči. Regulacija je tu nujno potrebna.

— V Slovenski krajini je nafta. V več krajih naše Krajine so našli vrelce nafte — toda manjše. Le v Sodiščincih je bil najden močnejši vrelce. V tem kraju je pred leti uhajal iz zemlje dušilni plin ter ljudstvo tega kraja stalno pije vodo, ki ima močan okus po žveplu. Velike vrednosti bi bilo za naše kraje ako bi bil vrelce res izdaten, saj bi se iz njega črpalo tekoče zlato, brez katerega si današnjega gospodarstva ne moremo misliti.

— Pod tujim imenom se je izdajal. Te dni je prenočeval v hotelu »Lloyd« neki Miroslav Kvapil, trgovski potnik iz češkomoravskega protektorata. Ko ga je zjutraj povabil policijski organ, naj gre z njim na policijo, je Kvapil hitro odskočil in po hodniku pobegnil iz hotela na ulico. Policijskim organom se je spopeljal kar čudno zdelo, zakaj je Kvapil tako hitro zbežal, saj so ga mislili povabiti na nenevarno zasliševanje, ki je bilo popolnoma formalnega značaja. S svojim begom pa se je mož izdal in kmalu so ugotovili, da so ga v drugih krajih naše države naše oblasti že večkrat kaznovali zaradi tatvin in prevar. Čez dva dni pa je prišla tudi utemeljitev za hitri Kvapilov beg. Orožniki so namreč na lgu zaplenili nekemu posestniku kolo, ki ga je ta kupil od nekega Hupplihla Miroslava. Ta mož se je posestniku izkazal z devizno nakaznico, na kateri je bilo pripisano, da je tudi lastnik kolesa. Posestnik je bil zaradi tega prepričan, da je kolo v redu in poceni kupil za 800 dinarjev. Po opisu in po fotografiji pa so ugotovili, da je kolo prodal Kvapil. Kolo je najbrž ukradeno; je znamke »NSU« in ima tovarniško številko 1.204.192. Ko je prišel policijski organ v hotel h Kvapilu, je ta seveda mislil, da je njegova tatvina kolea že znana, pa ga je tako slaba vest izdala. Policij ga pridno zasleduje.

Po državi

• Banovina Hrvatska bo v jeseni odprla 100 začasnih pomožnih ljudskih šol. Po statistiki iz leta 1931 je v nekaterih delih banovine Hrvatske zelo veliko nepismenih ljudi. V okraju Livno je 75,8% nepismenih, v Duvnu 85%, v Fočnici 75,3%, v Gračcu 63,8%, v Prozoru celo 86,1%. S podporo banovine in zasebnih društev se to stanje nekoliko zboljšalo, popolnoma odpraviti se pa more nepismenost samo z ustanavljanjem šol v teh krajih. Nove šole zahteva ljudstvo samo. Sedaj so pripravili načrt za ustanovitve ljudskih šol. Nove ljudske šole se bodo postopoma gradile zaradi pomanjkanja denarja. Zato je potrebno, da se ustanavljajo nove ljudske šole v zasebnih poslopih. Takih zgradb je dovolj na razpolago. Nastaja pa nova težava: kje dobiti kvalificirane učitelje, ki jih primanjkuje že za sedaj obstoječe šole. Poleg tega so vasi, ki pridejo v poštev za nove šole, večinoma po goratih krajih, kjer ne bi noben učitelj ostal dalj časa. Za take šole bodo izbrali predvsem kmečke učitelje, t. j. otroke kmetov, ki bi jih banovina izšolala za učitelje. Preden bi pa take učitelje dobili, bi preteklo še deset let. Zato je banovina Hrvatska sklenila, da otvori začasne pomožne ljudske šole, na katerih bodo poučevali ljudje, ki imajo vsaj štiri razrede ljudske šole in o katerih se bo banovina preprčala, da bodo z uspehom mogli doseči minimalni uspeh. Te pomožne ljudske šole bi se ustanovljale samo za časno, t. j. delovale bi samo toliko časa, da se na teh šolah ustanove redne ljudske oziroma kmečke šole s kvalificiranimi učitelji. Naredba o pomožnih ljudskih šolah se glasi: V namen izobrazbe ljudstva se ustanove šole in začasni tečaji po potrebah posameznih krajev. Sem spadajo šole in tečaji za gospodinje, kakor tudi tečaji za odrasle nepismence ter drugi tečaji. Te šole se bodo vzdrževale na breme prosvetnega oddelka banske oblasti in je določenih za začetna organizacijska dela 5.000.000 din. Vsega skupaj bodo v jeseni odprli okrog 100 takih začasnih ljudskih šol.

• Dober pridelek tobaka v Hercegovini. Pridelovalci tobaka so letos z dovoljenjem oblasti posadili 250.000.000 sadik tobaka. Dežja je bilo letos v Hercegovini še preveč, tobačnim rastlinam pa je bilo deževje po godu in so se bohotno razvile. Po nekaterih krajih bo dala vsaka rastlina po 60 do 80 gramov suhega tobaka. Letošnji tobačni pridelek v Hercegovini cenijo na 920 do 1000 vagonov. Kmetje bi bili zadovoljni, če bi jim za kilogram tobaka dali 10 do 12 kilogramov pšenice, kar bi zneslo po današnji ceni pšenice 30 do 36 dinarjev. Po tej povprečni ceni se lahko plačuje tobak, posebno sedaj, ko so se cene monopolskega tobaka zvišale za 25% in s tem zvišali tudi monopolski dohodki.

• Gradnja silosa v Gospiču. Za petdeset vagonov hrane bodo lahko shranili v velikem silosu, ki ga grade v Gospiču. Gospiška občina je na svoje stroške podaljšala električno omrežje od železniške postaje pa do silosa, banska oblast pa namerava napeljati do silosa tudi vodovod, kar bo veljalo okrog 300.000 din.

• Zasebna nemška realna gimnazija v Zagrebu. Banska oblast v Zagrebu je dovolila ustanovitev zasebne nemške realne gimnazije v Zagrebu s pravico javnosti. Vpisovanje v I., II. in III. razred se bo začelo 1. septembra. V ta zavod se lahko sprejemajo učenci nemških staršev iz vseh banovin, učenci inozemcev in sicer dečki in deklice katere koli vere. Učenci slovenskih staršev se smejo sprejeti samo z dovoljenjem banske oblasti.

• Pomanjkanje kruha v Novem Sadu. Med mest, ki imajo težave z nabavo kruha, se je znašel celo Novi Sad, središče jugoslovanske žitne trgovine. Gre za pomanjkanje žita in za difference s peki, kar nezadovoljnost prebivalstva le še povečuje. Mestni magistrat v Novem Sadu je pred

Ljubljana, 21. avgusta

Radio Ljubljana

Sreda, 21. avg.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 V modernem ritmu (plošče) — 12.30 Poročila in objave — 13 Napovedi — 13.02 Iz čeških oper (plošče) — 14 Poročila — 18.30 Mladin. ura: Za mlade naravoslovce (M. Zor) — 18.45 Le brez skrbi (plošče) — 19 Napovedi in poročila — 19.20 Nac. ura: Vzgojni pomen gledališča (C. Debevec, Ljublj.) — 19.40 Objave — 20.10 Moderne teorije o psihologiji mase (dr. E. Hrovat) — 20.30 Melodij-jazz — 21.15 Kvartet mandolin — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Kvartet sester Stritarjevih, na harmoniko spremlja Avgust Stanko.

Drugi programi

Sreda, 21. avg.: Belgrad: 20 »Tanhäuser«, opera — Praga-Bрно: 19.25 Zabav. koncert — Sofija: 19.50 »Traviata«, opera — Beromünster: »Leonora«, opera — Budimpešta: 18.30 Violina — Stockholm-Hörby: 20 Pianinski koncert — Rim-Florenca: 20.50 Večerni koncert — Trst-Milan: 20.30 Filmska glasba — Kodanj: 20 R. Wagnerjev večer — Riga: 20.15 Vesel večer — Sottens: 20.30 Pesmi.

Sestanki

Rezervni podčastniki se pozivajo, da se v četrtek, 22. t. m. ob 20 brezpogojno udeležijo važnega sestanka, ki bo v salonu Derendove, prej Useničkove gostilne, na Borštnikovem trgu 2.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10, in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Poizvedovanja

Denarnico, v kateri je bila manjša vsota denarja in en ključ, sem izgubil od trgovine Legat po Miklošičevi cesti do Krisperja. Poštenega najditelja naprošam, naj odda denarnico upravi »Slovenca«.

nekaj časom določil ceno kruhu s 3.75 din, nakar so pekovski mojstri predložili spomenico, v kateri so razlagali, da po tej ceni ne morejo peči in prodajati kruha, ker njih same velja 4.50 din. Sledila je konferenca na mestnem magistratu, na katero so bili povabljeni tudi zastopniki pekov in mlinarjev. Po dolgem razmotrivanju so mestni očetje pristali na to, da se zviša cena kruhu za 50 par. Ker pa peki tudi s to ceno niso zadovoljni, stoji Novi Sad pred možnostjo, da bo ostal brez pekovega kruha. Deputacija pekov in mlinarjev je odpotovala v Belgrad, kjer bo zadevo predložila merodajnim mestom. Po izjavah pekov znašajo zatoke moke samo še za šest dni, ker mlinarji sedaj meljejo moko samo za armado.

• Novi krediti za javna dela v Dalmaciji. Tehničnemu oddelku izpostave banske oblasti v Splitu so bili dovoljeni novi krediti za javna dela v skupni vsoti 6.273.000 din. Od te vsote je določeno za ceste in mostove 3.801.000 din, za hidrotehnična dela 829.000, za šole in druge zgradbe pa 1.643.000 din.

Jegličev akademski dom

bo spomenik slovenskemu vladiki. Vsi zavedni Slovenci darujte v ta namen!

• Hude posledice alkohola. Zaloigra, ki jih povzroča čezmerno uživanje nesrečnega alkohola, so po slavonskih vaseh vedno bolj pogoste. V slavonski vasi Kuniščin sta že več let živila v preprihu s sosedom Nikola Balikičem kmeta Stjepan Pavlovič in Ziga Balikič. Medsebojni prepripi so bili na dnevnem redu, vendar pa do pretepa doslej ni prišlo. Te dni so se spet spri, med preprirom pa je Nikola Balikič, ki je bil pijan, potegnil velik nož in z njim prepral treh Ziga Balikiča. Na smrt ranjeni Ziga je imel še toliko moči, da se je privlekel do svojega doma, kjer je naročil ženi, naj ga da takoj prepeljati z avtomobilom v bolnišnico. Takoj nato se je na onesvestil in se ni več prebudil, ker je že med prevozom v bolnišnico izdihnil. Ubijalec Nikola Balikič je bil nekoč imovit človek in je bil dolgo vrsto let predsednik vsake čitalnice. Nesrečni alkohol ga je pa popolnoma upropastil, najprej materialno, končno pa tudi moralno.

• 625.000 din ukradenih. V noči od pretekle sobote na nedeljo je bilo vlomljeno v pisarno veletrgovca Bele Buchvalda in sinovi v Osijeku. Vlomilci so odnesli 450.000 din in 285 napoleondorov, kar vse skupaj predstavlja vrednost 625.000 din. To je doslej največja tatvina, ki jo pomnijo v Osijeku. V blaginji je bilo še 300.000 din v gotovini, ki jih pa vlomilci niso našli. Denar je bil namenjen za izplačilo delavcev in so vlomilci gotovo vedeli, da je ta denar v blaginji. Policija ni mogla najti nobenih sledi, ki bi pomagale izslediti zločinca. Sodijo, da sta vlom izvršila dva moška, ki ju je nekoč videl ponoči na dvorišču, pa ni na to polagal nobene pozornosti, ker je mislil, da sta domačina. Tvrdka je bila zavarovana proti vlovu za 600.000 din.

Debesedno vzeto.

...in tega naredi iz muhe, očka?

LJUBLJANA

Osišča

Zažiga Ognjeslav Ostrogorski
(Odgovor »Učiteljskemu tovarišu« št. 3.)

Osišča so kraji, kjer gnezdi ose. Znanstveniki so dognali, da so ta gnezda leglo hude bolezni gnile, ki jo ose razširjajo tudi med druge žuželke.

V našem javnem in kulturnem udejstvovanju se je prav tako zaleglo v zadnjem času mnogo takih gnezd, ki razširjajo gnilebo po slovenskem svetu in ga okužujejo. Skrita so taka gnezda in njih delovanje je skrbno prepletkano z raznimi nedolžnimi napisi. Skrajni čas je, da odkrijemo taka nevarna gnezdišča, jih osvetlimo z ognjem in pokončamo s požigom.

MONOPOLI

Strašen krik smo zagnali, ko se je nameraval uvesti državni monopol za šolske knjige. Ta načrt se je v toliko spremenil, da imajo sedaj zasebne založbe pravico izdajati šolske knjige. Toda — zgledi vlečejo: sedaj si hoče zopet neka privatna založba pridobiti monopol izdajanja šolskih knjig popolnoma zase. Pričuje se na usta neke organizacije, da noče učiteljsko povsod vpeljati njenih proizvodov. Pravi sicer, da se bo vedno zavzemala za enakopravnost z drugimi založbami, na koga ubožnega člančica pa pokaže pravo barvo, ko pravi: »Našim članom (podčrtal Ostrogorski!) priporočamo, da ob otvoritvenih konferencah dobro premotijo razloge za uvedbo naših knjig. Pri tem naj poleg (podčrtal O.) pedagoško-didaktičnih razlogov upoštevajo tudi (podčrtal O.) svojo stanovsko zavest po načelu »svoji k svojim!« —

Tako torej! Stanovska zavest, »frazza svoji k svojim« in članstvo pri neki organizaciji naj bo poleg pedagoško-didaktičnih razlogov kriterij za uvedbo šolskih knjig!

To so čisto zgrešeni pojmi!

Samo vrednost naj odloča in prav nič drugega! O tem pa naj spregovori nepristranska kritika, ki nima za seboj kake firme ali diktatorskih zastopnikov monopolov. Pripominjamo samo, da se je najvišja pedagoška institucija pri nas odločila za knjige, ki jih ne propagira stanovski monopol.

NASA KRITIKA

Z Levstikom in Cankarjem je umrla pri nas tudi poštna kritika. Kdor se hoče danes uveljaviti n. pr. kot literat, mora pripadati gotovemu omizju in biti z njim kot brat in liter — rad.

Poznamo tudi skrivnost naročenih kritik s prilogo »podobice« v zaprti kuverti. Kritika, ki ji je bilo tako lepo postlano, je vedno absolutno ugodna, postane dobičkonosna in se potem podaja v izveščik organiziranim članom in občinstvu v parterju in na galeriji. Naivni gledalci in bralci ne vedo, kaj se je godilo za kulisami in sveto verujejo spretni reklamni o »najboljšem, najlepšem, največjem in najnajsodobnejšem...«

Ni čuda, da je v tej zmešnjavi prišla naša kritičnost tudi v zadevi pedagoških vprašanj popolnoma na kriva pota.

Neke firme kratko in malo diktirajo načela, prinesejo od vseh mogočih vetrov, a nekritični paberkujejo za njimi in ustvarjajo karikature.

Tako so zdravi slovenski otroci poskusni zajčki za tuje ideje. Zato ni čuda, da postaja taka šola otrokom in ljudstvu — tuja iznajdba.

Romanje na Ptujsko goro

bo v soboto in nedeljo. Odhod iz Ljubljane 24. t. m. ob 13.30 z glavnega kolodvora. Prihod v Ljubljano v nedeljo, 25. t. m. Romarske svečanosti bodo v istem redu, kot so bile na Višarjah. V nedeljo dopoldne ogled Ptuj. — Kdor še želi potovati z nami in si ogledati lepo cerkev na Ptujski gori in obiskati Ptuj, naj se zgasi danes ali jutri v pisarni Prosvetne zveze. Miklošičeva cesta 7, kjer vplača 70 din za stroške vožnje in vstopnino.

Obzidje pred vseučiliško knjižnico bo kmalu urejeno

Pred nedavnim so začeli preurejati staro rimsko obzidje, ki se je obdržalo v Vegovi ulici pred vseučiliško knjižnico. Večina Ljubljančanov je gotovo mislila, da bo to obzidje popolnoma podrt in da bo namesto njega urejena pred vseučiliško knjižnico podobna trata, kakršna je pred Glasbeno matico. V resnici je bil obcestni rob urejen podobno kakor pred Glasbeno matico. Kvišku štrleče obzidje pa so delavci le malo zmanjšali, nato pa začeli oblagati z lepo obdelanim kamnom, tako

Dr. Mis

zopet ordinira

Zobozdravnik-specijalist

dr. Ivan Oblak

zopet redno ordinira

Dr. ŽITKO

specialistka za ginekologijo in porodništvo

zopet redno ordinira

Miklošičeva 7 — Ord. od 8 do 5 — Telefon 47-64

da je celota dobila obliko dveh visokih stopnic. Zaključek zgornje stopnice dokončajo prav sedaj. Na kamniti zid polagajo nekakšen venec iz obdelanega umetnega kamna. Seveda s tem preureditev še ne bo zaključena. Kakor čujemo, bodo na vrhno stopnico izpeljane še navadne stopnice za pešce in na vrhni terasi bodo postavljene klopi. Ostalo bo tudi prostora za nekaj spomenikov, ki bi bili postavljeni podobno kakor so sedaj herme pred Glasbeno matico. Seveda bo pri celotni ureditvi moral pomagati tudi vrtnar, ki bo zasadil zelenje in ovijalke, tako da se bo velika kamnita gmošta nekoliko prekrila z zelenjem. Celotni vtis, ki ga bo na ta način preurejeno obzidje napravilo na gledalca, bo prav ličen. Posebno pa se bo prilagajala ta preureditev kot vznožje k mogočni stavbi vseučiliške knjižnice. Vsa ta dela bodo v kratkem končana. V knjižnici sami pa se večina obrtniških del prav tako bliža k koncu. Celotna knjižnica bo urejena še to zimo.

I Prosvetno društvo v Sp. Šiški vabi vse svoje članstvo, da se polnoštevilno udeleži pogreba svojega nepozabnega in dolgoletnega odbornika gospoda Petriča Josipa. Pogreb bo danes ob 17.30 izpred hiše žalosti v Podmilščakovi ulici št. 16 k Sv. Križu.

I Novo piramido zidajo. Nad obokom v rimskem zidu, ki zapira prehod iz Murnikove ulice na Mirje za tehnično srednjo šolo, je bila svoj čas iz zemlje zgrajena visoka piramida, ki pa se je zaradi zmrzali in deževja spomladaj sesedla. To podrti piramido so sedaj začeli zares razkopavati in namesto nje iz velikih kamenitih kvadrov gradili stopničasto piramido, ki bo ves obok prekrila prav tako. kakor ga je svoj čas prekrivala piramida iz zemlje. V spranje med kamenite kvadre bodo vložili rušo, ki se bo dobro prišla. Ker bo

MARIBOR

Živahno kupčevanje v Mariboru

Promet z nepremičninami je v Mariboru še vedno živahen in je predmet živahnih razgovorov vseh onih, ki imajo toliko pod palcem, da morejo misliti na nakup kake hiše ali parcele, v katero bi varno naložili svoje prihranke.

Tako je bilo v zadnjem času sklenjenih mnogo novih kupčij, ki jih kot vestni kronisti navajamo kot zanimivost tistim, ki jih promet z nepremičninami zanima in ki imajo tudi željo, da tak promet ne gre mimo njih in da se tudi oni enkrat tega prometa udeležijo. Tistim seveda, ki bi radi kupčije sklepali z izposojenim denarjem, bo težko, ker je pač vsem dobro znano, da so denarni zavodi zelo previdni in nič kaj radi ne dajejo posojil. Bojijo se namreč, da bi vlagatelji zopet pričela kaka alarmantna novica, zaradi katere bi navallili na zavode in zahtevali svoj denar. Za tak primer so zavodi pripravili in hranijo dovolj gotovine, da bi mogli v »primeru potrebe« svojim vlagateljem »posrečiti«. Tak položaj na denarnem trgu razumljivo ovira dajanje posojil.

Kupili so: soproga drogerista Hermina Kanc iz Maribora od bančnega prokurista v pokoji Antona Lavrenčiča vilo v Tyrševi 30 za 430.000 din; Stefan Stefančič, posestnik v Rogatu, od Adama Črešnjara hišo v Tyrševi ulici 7 za 460.000 din; pisarniški ravnatelj Dragotin Gilčvert od posestnice Eme Batistič hišo v Primorski ulici 3 za 156 tisoč dinarjev; poštna uradnica Josipina Makuc od posestnika Antona Meula hišo na Radvanjski cesti 42 za 230.000 din; zasebnica Milica Kolenc iz Slov. Bistrice od soproge upokojenega obč. uslužbenca Marije Žorž hišo v Belgrajski ulici 19 za 230.000 dinarjev; mehanik in trgovec Karl Fifolt od poslovodje Adolfa Fifolta hišo v Koroškem predmestju za 86.000 din; podpolkovnik v pok. Ivan Krpan od zasebnice Julijane Plepolec hišo v Jadranski ul. 53 za 178.000 din; dr. A. Hrovat, zdravnik v Ormožu od posestnikov Franc Golčman in Marije Predikaka hišo v Frankopanovi 12 za 420.000 din; dediči po zapuščini Gnilšek Franca in Marije so prodali hišo v Jelčičevi ulici 8 zasebniku Francu Gločmanu in Mariji Predikaki za 110.000 din; soproga trgovca Marija Šraj je kupila od posestnice J. Dolenc iz Ljubljane parcelo v izmeri 1168 m² v Koroškem predmestju za 128.000 din; upokojeni poštni inšpektor Matevž Vrbnjak je kupil od upok. mag. uradnika Ivana Eckera hišo v Betnavski 130 za 130.000 din. Novinar agencije Avale Karl Bratuša je kupil od posestnice Marije Bušer parcelo v izmeri 659 m² za 49.425 din; Pavel Vokač, posestnik v Krčevini je kupil od Ivanke Merkl parcelo, veliko 150 m² v Magdalenkem predmestju za 26.000 dinarjev; zobozdravnik dr. Leo Kac od Posojilnice Narodni dom parcelo v izmeri 581 m² v Grajskih vratih za 116.200 din; soproga šoferja mestne občine Marta Dobraj od Ivana Božiča 720 m² velika parcelo za 17.280 din; dr. Zvonko Zemljčič od Henrika Peternele, upokojenega župnika v Bukovčaku 732 m² velika parcelo v magdalenkem predmestju za 33.000 dinarjev.

Od mestne občine so na bivšem Rosenbergovem posestvu kupili parcele: Kislich Rihard in štefica 775 m² za 17.050 din; posestnik Marin Mencinger 793 m² za 23.790 din; Uršič Leopold in Pečar Neža iz Pobrežja 726 m² za 15.972 din; Amalija Krepl 775 m² za 17.050 din; mestni uslužbenec Fr. Reberc 727 m² za 15.994 din.

DANES PREMIERA

duhovite salonske komedije

Njih 7 in ona

Bogata vdovela grofica je hotela izmed 7 snubcev izbrati pravega, toda...

V gl. vlogah poznani predstavniki franc. filma:

Vera Korena, Fernand Gravey, R. Duchesne in drugi

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri

KINO UNION, tel. 22-21

vsa piramida masivno zgrajena in zbetonirana, se ne bo mogla sesadati in bo obstala tudi čez zime. Tako bo končnoveljavno postavljena piramida, zaradi katere je steklo že nemalo črnila.

I Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite

»FRAZ-JOSEF« grenčice.

I Predelovanje koles se je zelo razširilo in to gre še najbolj v korist kolesarskim tatovom. Prevežani kolesarski tatovi namreč ne prodajajo ukradenih koles kar naprej, ampak jih razstavijo, sestavne dele prebarvajo in nato zopet sestavijo popolnoma drugačna kolesa, ki jim ni videti, da so bila ukradena. Zato so tatvine koles vedno bolj pogoste in ukradena kolesa so večinoma vsa dobro ohranjena. Tako je zadnje dni policija prejela prijave o petih ukradenih kolesih. Izpred gostilne Černe na Zaloški cesti je bilo Grumu Francu ukradeno 900 din vredno kolo znamke »Bismarck«. Z dvorišča škofjske palače je trgovcu Ogrincu Josipu ukradeno 800 din vredno kolo znamke »Puch«; izpred kavarne »Majenc« na Tyrševi cesti pa je izginilo 800 din vredno kolo znamke »Dürkoppe« Ivanu Pipu. Izpred gostilne »Jamnik« v Vrhoveh je ukradeno 800 dinarjev vredno žensko kolo znamke »Hamburg«; izpred gostilne »Goljar« na Celovški cesti pa je bilo ukradeno Janezu Permetu 500 din vredno kolo znamke »Dürkoppe«.

I Tatvina zlatnine. Te dni je bilo iz spalnice Mole Julijane na Vodovodni cesti ukradenih več dragocenosti, med njimi par zlatih uhanov, zlata zapetnica, nikelnasta zapetna ura, zlat prstan, ogrlica in še nekaj drugih malenkosti v skupni vrednosti 1100 din.

m Nož v hrbet. V mariborsko bolnišnico so dobili 32letnega sodarskega pomočnika s Kočne pri Polčanah. V nedeljo je bil v smrti na Pohorju, kjer ga je pred neko gostilno neznanec sunil z nožem v hrbet in mu prizadjal večjo rano.

m Na cesti ga je povozila. V mariborski bolnišnici zdravijo poškodbe na glavi nekemu 21letnemu zidarju iz Sp. Dobrave Francu Ffeiferju, katerega je neka ženska s svojim avtomobilom na Tezmem povozila. Pri padcu je dobil močne poškodbe po glavi.

Celjske novice

c Službe božje na planinah. Včeraj smo poročali, da bo v nedeljo sveta maša na Mozirski planini. Danes smo dobili še sporočilo, da bo v nedeljo služba božja tudi na Okrešlju, 1. septembra pa prvič na Ojstrici, obenem pa blagoslovitev nove višinske Kopske pota.

c Blagoslovitev novega gasilskega doma v Slivnici. Prostovoljna gasilska četa v Slivnici pri Celju je v nedeljo doživela zgodovinski dan. Marljivi gasilci so si s pomočjo vaščanov postavili krasen gasilski dom, kjer se bodo v bodoče zbirali. Slivničani so ta dan proslavili lepo in pristrčno. Gasilski dom so okrasili z zelenjem. Slovesnost je bila ob 3 popoldne. Novi dom je blagoslovil domači gospod župnik in imel ob tej priliki na gasilce lep govor. Obredu je prisostvovalo mnogo ljudstva, posebno častno so bili zastopani gasilci iz St. Jurja, Vrba, Prožina, Teharji in Gaberji. Slavnostni govor je imel agilen predsednik Prostovoljne gasilske čete g. Lesjak. Po besedi o pomenu požrtvovalne gasilske službe je izrekel zahvalo kumicam in vsem prijateljem gasilcev, da so tako radi podprli akcijo gradnje novega doma. V imenu celjske gasilske župe je pozdravil zbrane g. Gajšek Ludovik. Prišrna slovesnost se je zaključila z domačo vrtno veselico.

c Spremembe uradnih ur v Prosvetnem tajništvu. Od 19. do 29. avgusta so uradne ure v Prosvetnem tajništvu samo od 4 do 5 popoldne. Knjižnica posluje samo omenjeni čas.

Dr. Herman Martin, zobozdravnik

Zalec

ne ordinira do 3. septembra 1940.

c Na deški meščanski šoli v Celju bodo zaključni izpiti v petek, dne 30. avgusta, razredni popravni pa v soboto, dne 31. avgusta. Vpisovanje v vse razrede bo 2. in 3. septembra, in sicer vsakokrat od 8 do 12. Podrobnosti so razvidne iz razglasa, ki je nabit v šoli na uradni razglasi deski.

c Smrtna nesreča v Dobriču pri Velenju. V celjski bolnišnici je podlegla včeraj dopoldne strašnim opeklinam 26letna Kristina Klančnik iz Dobriča pri St. Andražu pri Velenju. Ko so gasili apno, je padla v jama in se opekla po vsem životu. Kljub takojšnji pomoči je bilo vsako zdravniško prizadevanje zastonj, ker je Kristina podlegla strašnem trpljenju. Naj v miru počiva!

c Brezobzirnost podivjanih kolesarjev. Nehote se človek vpraša, jeli celjski Glavni trg ob jutranjih urah dirkališče za kolesarje, ali naj služi prodajalcem povrtine, poljskih in gozdnih pridelkov. Obsodbe vreden primer se je odigral včeraj jutraj. Od garanja skrušena ženica 64 let iz Zavodne je prinesla na trg nekaj zelenjave in 3 litre mleka. Nadebudni kolesarski dirkač treščil vanjo in jo podere, razlije mleko, zelenjava pa se raztrese po tlaku, ženica pa obleži s krvavo roko. Kolesar je zdivjal naprej. Skrajni čas je, da se prepove ob tržnih urah vsako vozarjenje čez trg.

c Pomanjkanje obiralec. Kakor smo že poročali, bo letos v Savinjski dolini precej hmelja. Te dni se je obiranje že pričelo. Mnogi hmeljarji pa z obiranjem še niso začeli, ker niso dobili obiralec, katerih letos primanjkuje. Na celjski postaji je bila včeraj in predvčerajšnjim zanje prava kupčija. Hmeljarji so sami prišli iskat obiralce na postajo. Precejšna škoda je napravila hmelju včerajšnja nevihta z nalivom. Če se vreme ne bo zboljšalo, bo začel hmelj močno rjaveti, zlasti, ker se je mnogokje pojavila peronospora.

c Poslovanje za stanovanja in lokale bo odprla te dni v Gosposki ulici Ria Josek.

c XII. športni dan SK Olimpa. Olimp praznuje letos 12letnico obstoja. V proslavo 12letnice bo priredil svoj tradicionalni športni dan v nedeljo 1. septembra. V nedeljo dopoldne bodo prodajali člani in članice po mestu spominske znake in cvetlice. Popoldne bo odprte jezenske nogometne sezone — ligina tekma, v kateri se bosta srečala SK Olimp in SK Amater.

c Velika poverba v jeklarni grofa Thurna v Guštanju. Iz Guštanj nam poročajo o veliki poverbi v jeklarni grofa Thurna, kjer je bila pred kratkim revizija. Ugotovili so namreč, da je neki nameščeneč poveril okrog tri četrtilijona din. Poverbe segajo za več let nazaj.

c Zaradi grožnje z ubojem obsojen na leto in mesec ječe. Pred senatom okrožnega sodišča v Celju se je včeraj dopoldne zagovarjal 43letni rudar Kladnik Mihael iz Marija gradca pri Laškem. Kladnik Mihael je dne 9. junija v Laškem zahteval v pismo, naslovljenem po svoji vsebini na sestro Kladnik Francisko in Terezijo, od njiu zahteval izplačilo 2000 din ter jima grozil celo z ubojem. Kladnik je postal vedno bolj nasilen, dokler ga nista prijavili sodišču, da so ga zaprli. Sodišče ga je obsodilo na leto in mesec dni ječe.

c Velike tatvine starega železa. Tovarna kopit v Loki pri Zusmu, kjer sedaj stoji ves obrat, je prenesla svoj obrat v Mestinje. V Loki so pustili stroje, ki jih v Mestinju zaenkrat ne rabijo. Tovarna je bila vedno zaklenjena. Tatje so v februarju in marcu pokradli razno železje in demontirali železne dele tovarniških strojev v vrednosti 25.000 dinarjev. Orožniki so železne dele izsledili pri Gobcu Gregorju, trgovcu v spodnji Hudinji pri Celju, in pri njem zaplenili skoraj polovico ukradenega železja. Gobec je plačal za vse železo le 1134 din, železja pa je bilo okrog 1000 kg. Zaradi te tatvine so se zagovarjali včeraj pred celjskim sodiščem 25letni posestniki sin Rataje Anton, 36letni Knap Franc iz Male Pirešice, 19letni O. Ivan iz Loke pri Zusmu, 17letni P. R. iz Loke in 56letni trgovec Gobec Gregor iz Spodnje Hudinje pri Celju. Sodišče je obsodilo Ratajca na 3 mesece strogega zapor, Gobec Gregorja na mesec zapor in 6000 din denarne kazni. O. Ivana na mesec zapor, P. R. pa na izpust iz preiskovalnega zapor pod nadzorstvom.

Norveško mesto Narvik po končanih bojih.

KULTURNI OBZORNIK

Dve novi publikaciji slovenske Akademije znanosti in umetnosti Prirodoslovne razprave Matematično-prirodoslovnega razreda

Po lanskim treh prvih knjigah, ki jih je izdala slovenska Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani, oziroma točneje njen prvi Filozofsko zgodovinski razred, je zdaj Matematično-prirodoslovni razred izdal dve knjigi svojih razprav, namreč *Razprave matematično-prirodoslovnega razreda Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani*, knjiga I. (str. 148) ter *Prirodoslovne razprave*, knjiga IV. (str. 128).

Razprave, knjiga I., so povsem nova publikacija, s katero stopa Matematično-prirodoslovni razred naše Akademije v tvorno življenje. Šest naših prirodoslovcov znanstvenikov je tu predložilo rezultate svojega marljivega dela na področju prirodoslovnih ved, dočim slovenski matematiki še niso zaključili svojih študij, da bi jih mogli objaviti že v tej prvi knjigi. Prvo razpravo je napisala doc. dr. Dolar-Mantuanijeva: *Diferencialna magnetna kamnin na Pohorju*, v kateri je napravljen prvi poizkus za razlago poteka diferencialne pohorskih magnetnih kamnin, kakor si ga moremo predstavljati na podlagi v zadnjih obsežnih petrografskih preiskav tamkajšnjih kamnin. — Znani hrvatski raziskovalec in monografist Rogaske Slatine dr. Adolf Režek je napisal *Prilog poznavanju mineralnih voda Rogaske Slatine*. Razpravi je v stilu in jeziku starih hrvatskih spomenikov napisal predgovor, v katerem se spominja dejstva, da so hrvatski bani iz rodu Zrinjskih postavili temelj temu svetovno znane slovenskemu zdravilišču. Pisatelj opisuje poizkuse iz leta 1935 in 1936, ki jih je opravljal v R. S., išče odgovora na vprašanje, v katerih plasteh zemlje dobivajo vrele mineralne primese. O rezultatih poroča na tem mestu, objavlja pa še nove študije o še novejših raziskavanjih. Znani statističar medicinskih problemov in raziskovalec ljudske higijene dr. Mikl, Slovenec iz Zagreba, in antropolog doc. dr. B. Škerlj sta skupaj napisala razpravo o »Menarhi (prvi menstruaciji) kot kriteriju za določitev spolne zrelosti ženske«, kar je zelo važno za zakonodavce in sodnike ter tudi dušne pastirje (dovoljenje ženitve itd.). Članek je opremljen z mnogimi statistikami, iz katerih je razviden ves tozadevni problem spolnega dozorevanja v Jugoslaviji ter slede praktični sklepi za zakonodavca. — Univ. prof. Ivan Rakovec opisuje *Diluvialne kozoroge iz Slovenije in Dalmacije* na podlagi najdenin v Jami treh bratov v Kočevju (I. Dolar) in so sedaj v geološko paleontološkem inštitutu ljubljanske univerze. Rakovec je ostanki sedaj znanstveno obdelal od vseh strani ter sklepa, da so iz vrmske dobe. Tomazič Gabrijel

je v botaničnem inštitutu univerze napisal razpravo o asociaciji borovih gozdov v Sloveniji (bazilni borovi gozdovi). V njej je znanstveno obdelal borove gozdove, ki rastejo v Sloveniji na najbolj plitvih in pustih mestih tal, kakršna so na dolomitnem in apnenčevem skalovju ter gruču in na suhem rečnem prostoru v višinah od 300 do 800 m. Univ. prof. in redni član akademije Jovan Hadži pa je v slovensčini obdelal favulo epizoidnih infuzorijev na jamski mokrieli (*Microstela spinosissima* Rac.), razpravo, ki jo je napisal kot 31. poročilo Društva za raziskovanje jam v Ljubljani. Razprava je ponazorjena s 17 slikami naših izključno jamskih živalskih vrst.

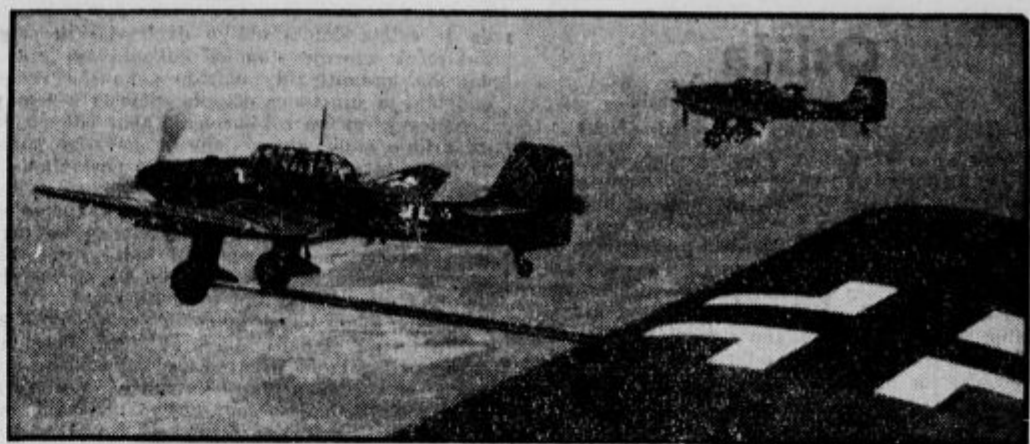
Te članke vsebuje I. knjiga *Razprav matematično-prirodoslovnega razreda Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani*.

Druga publikacija tega razreda pa je nadaljevanje prirodoslovnih razprav, kakor jih je do zdaj izdajalo Prirodoslovno društvo v Ljubljani predvsem za inozemsko informacijo o prirodoslovnih problemih naših tal ter za zamenjavo prirodoslovnih inozemskih revij. Zato Prirodoslovne razprave izhajajo sedaj že četrtič kot knjiga IV. Po medsebojnem sporazumu prehajajo sedaj te Prirodoslovne razprave v roke Akademije ter bodo služile kot Bulletin internacional Matematično-prirodoslovnega razreda v prvi vrsti za stike z znanstvenim inozemstvom. V njih se bodo objavljali v svetovnih jezikih originalne razprave, obenem pa izvečki (resumeji) slovenskih razprav iz *Razprav Matematično-prirodoslovnega razreda Akademije v Ljubljani*. Tudi ti v svet, jeziki.

Tako prinaša ta IV. knjiga — prva v založbi Akademije — naslednje originalne razprave: univ. prof. dr. Alija Košir: *Transplantations embryonnaires sur les souris soumises au badigeonnage de goudron*. — Strasser K.: *Diploiden des jugoslawischen Draubanats* (s 36 slikami). — Kratochvíl J.: *Siro noctiphilus* n. sp. — Univ. prof. dr. Kenk R.: *A new Dendrocolem from Yugoslavia* (*Turbellaria, Tricladida*). — Po teh razpravah pa izvečki razprav, ki so izšle v zgoraj imenovanih *Razpravah matematično-prirodoslovnega razreda* knjiga I., in sicer v angleščini, francoščini in nemščini.

Tako se je tudi Matematično-prirodoslovni razred naše Akademije odlično predstavil s svojo organizacijo znanstvenega dela na svojem področju ter v prvih publikacijah dal dokaz svoje življenjske zmoglosti in sposobnosti. Mi mu samo želimo velikih znanstvenih uspehov.

Strmoglavci v moderni vojni

Stuka — nemški strmoglavci v letu.

V svetovni vojni še niso poznali letala, ki bi opravilo svojo nalogo v padu. Danes si modernega zračnega orožja brez strmoglavcev ne moremo več zamisliti. Letalo za bitko v padu ali strmoglavljenju je najvažnejše bojno letalo, ki predstavlja važno sredstvo za napad in lahko prenese borbo daleč v notranjost sovražnikove zemlje.

Z ozirom na napad in način borbe se pilot takega letala bitno razlikuje od ostalih letalcev. Dočim meče težki bombarder bombe iz vodoravnega položaja, se pilot na strmoglavcu spusti navpično iz velike višine proti svojemu cilju in spusti nanj bombo z višine 600 do 800 metrov. Pad bombe se nadaljuje točno v smeri leta. Takoj za tem se letalo obrne in se z velikansko naglico dvigne visoko v zrak, da uide sovražnikovim protiletalskim napadom.

Vse do španske državljanske vojne nismo ničesar vedeli o strmoglavcih. Na Poljskem se je pokazal velikanski pomen tega orožja. Najbolj pa se je izkazalo to strahovito orožje pri umiku Belgijcev, Francozov in Angležev proti morju.

Bombe so treskale med nje iznenada in sejele grozo, nered ter razdejanie.

Strmoglavci se uporabljajo prvenstveno za napade na cilje v obliki točk (bunkerji, križišča, kolodvorji, letališča, bojne ladje). Imajo največ dva sedeža. Bombe spusti vedno pilot sam. Večmotorni bombarderji nosijo bombe v posebnih napravah v notranjosti trupa. Strmoglavci imajo pritrjene bombe vodoravno pod krili. Prednost strmoglavcev je v tem, da lahko nasprotnika iznenadijo in da zelo dobro zadenejo. Pri polnem zadetku zadostuje ena bomba za popolno ustavitve vsega prometa na cesti ali železnici Na Poljskem je taka bomba vrgla iz tira cel oklopni vlak. Pilot na strmoglavcu mora biti nenavadno dobrih živcev, zdržljiv in zdrav. Pri padu strmoglavci včasih s hitrostjo 600 km na uro. Pri tem mora premagati močan odpor zraka, zlasti takrat, ko letalo zavrta in se zopet dvigne. V tem trenutku mu delujejo sredobojne sile na ledja, roke in noge in ga neusmiljeno pritiskajo na sedež. Posebno zdravje mora biti drobovje, zlasti srce in pljuča, da lahko zdrži velike telesne in duševne napore.

ŠPORT

Potek športnega festivala sodelavcev KID

Za kulturnim festivalom sodelavcev KID dne 10. in 11. avgusta, pri katerem je sodelovalo pri raznih nastopih preko 900 oseb, je bil v soboto in nedeljo prirejen še športni festival. V tekmah lahke atletike, boksa, nogometa in raznih drugih igrar je sodelovalo nad 600 oseb in je to gotovo ena največjih športnih prireditev v državi.

Športne prireditve je obiskal zastopnik ministrstva za telesno vzgojo naroda gospod načelnik D. Ula. Športnim igrarom so prisostvovali predstavniki KID, razni zastopniki in odposlanci ter nad 2500 občinstva že v soboto. Višek obiska je bil, ko sta se merile posadke industrije Bate z industr. gorajskih železničarjev v nogometu. Zanimiva je pa bila že prireditev boksa v soboto večer, ki kaže, da bodo jeseničani prevzeli tudi v tej panogi kmalu prvenstvo v državi. To ponazorje dejstvo, da je kovinar, ki je komaj 14 dni vežbal boks, hotel nastopiti proti prvaku Zagreba. Sicer ga je Zagrebčan zdelal, toda volja je tu in pogum.

Pri vseh teh prireditvah pa je treba omeniti, da inteligencija ne sodeluje niti v kulturi, niti v športu z delavstvom tako, kakor bi bilo treba. Prav žalostno pa je dejstvo, da ne pride gledati tega, kar delavci, kar mali človek žrtvuje.

V naslednjem prinašamo še prve zmagovalce v posameznih tekmah:

Težka kategorija (trije tekmovalci): 1. Potočnik Alojz (Strojni odd.) 251.53 kg.

Srednja kategorija (pet tekmovalcev): 1. Zvan Jože (Zel. odd.) 298.95 kg.

Lahka atletika

Juniorji. — Triskok (nastopilo šest tekmovalcev): 1. Thuma Ivan (Vaj. šola) 11.08 m.

Seniorji: 1500 m (nastopilo 19 tekmovalcev): 1. Kvas Jakob (Plavž) 4:30.7 des.

Zenske. — Skok v daljino (nastopilo 14 tekmovalci): 1. Pribovšek Ančka (Stroj. odd.) 4.36 m.

Juniorji. — Tek na 100 m (nastopilo osem tekmovalcev): 1. Pevec Peter (Vaj. šola) 12.7 sek.

Seniorji. — 800 m: 1. Pohar Avg. (Ekonomat) 2:09.7 des.

Seniorji. — Met kopja (nastopilo 14 tekmovalcev): 1. Praček Ciril (Mezd. ur.) 44.19 m.

Zenske. — Tek na 60 m (nastopilo 14 tekmovalci): 1. Pribovšek Anica (Strojni odd.) 9 sekund.

Met diska (nastopilo devet tekmovalci): 1. Torcar Stanka (Mezd. ur.) 26.15 m.

Vlečenje vrvi (nastopilo 16 moštev). Zmagalo je moštvo Zične valjarne pred moštvom Martinarne.

Odbojka: Plamen. Kropa: reprezentanci tovarn Jeeenice in Javornik. Zmagalo je moštvo Plamena iz Kroke.

Seniorji: Skok v daljino: 1. Klinar Janez (Javk. I.) 5.87 m.

Seniorji: Tek 100 m — **Finale:** 1. Klinar Janez (Javornik I.) 11.4 sek.

Seniorji: Met diska: 1. Ahac Rudi (Ekonomat) 30.69 m.

Juniorji: Skok v daljino: 1. Thuma Ivan (Vaj. šola) 5.40 m.

Juniorji: Met diska: 1. Bertonec Jože (Vaj. šola) 36.96 m.

Juniorji: Met kopja: 1. Ropret Janez (Kotl. II.) 40.22 m.

Juniorji: Tek 200 m: 1. Prevč Peter (Vaj. šola) 36.03 sek.

Seniorji: Skok s palico: 1. Pribovšek Franc (Str. od.) 3 m. 2. Klinar Janez (Jav. I.) 3 m. 3. Pristov Janko (Zič.) 3 m.

Juniorji: Skok s palico: 1. Vister Marjan (Vaj. šola) 2.63 m.

Seniorji: Stafeta 4 krat 100 m: 1. Mehanični odd. 49.9.

Nagrada je bilo nad 50

Za vsa prva, druga in tretja mesta je KID določila spominke in praktične nagrade. (Lansko leto so imela prva mesta potovanje na Oplenac).

Zaključitev prireditev

Ravnatelj g. dr. Klinar se je v zaključnem govoru zahvalil kulturnim delavcem, ki so priredili nepozabno in veličastno kulturno prireditev ter športnikom, ki so izvedli ta lepi športni praznik. Posebej se je zahvalil novinarjem, ki so prinesli slavo delavnega ljudstva v javnost.

Posebej sta dobila še spominke plakete na pr-

ve skupne nastope zastopnika Fantovskih odsekov in Sokola. Drž. himna je zaključila lep praznik kulturnega in športnega delovanja Jesenic.

Žensko lahkoatletsko tekmovanje

SK Planina, ženska atletska sekcija, priredi dne 1. septembra t. l. na stadionu v Ljubljani svoj prvi medsebojni meeting. To tekmovanje, ki bo brez dvoma zelo zanimivo, bo tudi izbirno za državno prvenstvo, ki bo v Zagrebu prihodnji mesec. Zato pozivamo vse atletinje, da se točno udeležujejo treningov, ki se vrše v ponedeljkih, sredo in petkih ob 17.30 zvečer. Ta treningi so nujno potrebni, ker brez zadostne priprave ne bo uspeha. Za to tekmovanje naj se prijavijo sledeče atletinje: Pahor Marta, Škerlj Marica, Kovač Marjanca, Kovač Tinka, Tavcar Minka, Balasa Jelka, Puc Mila, Demšar Nada, Kocjan Minka, Pregelj Marija, Velikonja Ivanka, Velikonja Mija, Pogacar Cirilka, Klančnik Ivica, Klančnik Mara, Dermastia Lidija, Musar Milena, Pavlovčič Gizela in Svete Minka. — Če katera od imenovanih atletinj ne bi mogla tekmovati, naj to sporoči na naslov: Vikka Tome, Kobariška ul. 58, Ljubljana.

Razpis

medklubske kolesarske dirke, ki se vrši v nedeljo, dne 1. septembra 1940 v prireditvi SK Železničar Maribor, na progi Maribor—Marenberg in obratno.

Dolžina proge 80 km. Start ob 8 pri km kamnu št. 1 na Koroski cesti Obratna točka v Marenbergu pri km kamnu št. 40. Cilj na Koroski cesti pri km kamnu št. 1. — Prijave je poslati na naslov: SK Železničar, Maribor, Tržaška cesta, najpozneje do 28. avgusta 1940. Prijave se sprejemajo na startu — pol ure pred startom — proti dvojni prijavnini. Prijavnina znaša 10 din za dirkača. — Nagrade: I. II. III. in IV. plasirani prejme darilo, V. in VI. kolajno. Razdelitev nagrad bo eno uro po končani dirki na stadionu SK Železničar ob Tržaški cesti.

Motoklub »Pohorje« sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v soboto dne 24. avgusta 1940 z začetkom ob 20 v prostorih hotela »Mariborski dvor«.

ZFO

Lahko- in težkoatletske tekme ter tekme v odbojki

bodo prihodnjo soboto in nedeljo na stadionu v Ljubljani. Po lepo uspešnih telovadnih tekmah, katere smo imeli priliko zasledovati zadnjo soboto in nedeljo, se nam bodo predstavili v soboto 24. in v nedeljo 25. avgusta najboljši lahkoatletci in igralci za odbojko, zraven pa pridejo topot še težkoatletci, ki bodo merili svoje sposobnosti v plemeniti bratski borbi.

Tudi v lahki atletiki in odbojki bodo tekmovali člani in mladci, medtem ko bodo tekmovali v dviganju uteži ter v grško-rimski rokoborbi le člani.

Lahkoatletske tekme ter tekme v odbojki se pričnejo že v soboto popoldne ob treh, medtem ko bo tekmovanje v težki atletiki šele v nedeljo dopoldne. Podrobnosti o posameznih panogah tekem in točen pričetek posameznih disciplin bomo objavili kasneje. Za danes objavljamo spored lahkoatletskega dela tekmovanja, ki je določen naslednje:

I. del, 24. avgusta 1940, pričetek ob 15 popoldne:

Tek 100 m člani — predteki; tek 100 m mladci (predteki); met krogle 7.25 kg člani, 5 kg mladci; skok v višino člani in mladci; tek 100 m člani (finale); tek 100 m mladci (finale); 1000 m mladci, 1500 m člani; met kladiva 7.25 kg člani, 5 kg mladci; tek 200 m člani in mladci (predteki); tek 1000 metrov člani.

II. del, 25. avgusta 1940, pričetek ob 9 dopoldne:

Tek (zapreke) 400 m člani (finale), 110 m člani, predatki oz. finale, 10 m mladci (predteki), 200 m člani (finale), 200 m mladci (finale), 60 m mladci (finale); skok v daljavo člani in mladci; skak s palico člani in mladci; tek 3000 m člani; met diska 2 kg člani, 1.50 kg mladci, tek 800 m člani, 400 m člani, predteki oz. finale, met žoge z zanko člani in mladci; tek 110 m zapreke (finale), olimpijska stafeta 800, 400, 200 in 100 m.

III. del, 25. avgusta 1940, pričetek ob 15 popoldne:

Stafeta podvez, oziroma okrogli 4 krat 100 m; tek 400 m člani (finale); met kopja 800 g člani, 600 gramov mladci; troskok člani in mladci; tek 5000 m člani; švedska stafeta (400, 300, 200, 100) podvez oziroma okrogli.

Boris Pilato v Ljubljani

Poleg Mlakarjevih, ki uživata svetovni sloves, pleše kot solopisalec po inozemskih odrih tudi drug Slovenec Gorican, oz. Mariborčan Boris Pilato. Seveda se njegova kariera nikakor ne da primerjati Mlakarjevi, toda iz kritik in podob je vidno, da je tudi on uspel v tujini ter se razvil v pomembnega umetnika mi-mi-globijah izražanja naj-globljih človeških ob-

čutij. Ko se je sedaj za nekaj časa povrnil v Ljubljano, se je oglasil tudi v našem uredništvu ter na vprašanja o njegovem delu in razvoju, podal neke take podatke, za katere smo mu hvaležni in po katerih posnemamo našo informacijo.

Rodil se je ob svetovni vojni 1. 1914 v Gorici, na kar so se elarši presekli kot begunci v Maribor. Zato se ematra za Mariborčana. Čutil je kmalu v sebi poklic za pisalca ter je stopil v ljubljanski baletni zbor, se vpisal na konservatoriju in študiral ples pri mojstru Golovinu. Iz Ljubljane je odšel v Zagreb na konservatorij in glasbeno akademijo ter je študiral ples pri gospe Fromannovi. Iz Zagreba ga je vodila pot v Belgrad, kjer je vstopil v šolo k rudnemu baletnemu mojstru Knjazevu, ki ga je tudi takoj angžiral v baletnem zboru. Ze tedaj je dal samostojni plesni koncert s pevko Valjanjevo in plesalko Irino Slupeko v Zagrebu, na kar je sprejel nastavitve na operi v Gradcu, kjer se je začela njegova pot po inozemstvu. Odtam je šel na gostovanje v Jugoslavijo skupno z baletno mojstrico in tenkajšjo koloraturno pevko Tinko Wessel-Pollo ter priredil plesne koncerte v Celju, Mariboru in Zagrebu. Nato je šel na študije v Pariz k ruki baletni učiteljici Preobraženski. Na svetovni razstavi je na mednarodnem večeru nastopil z jugoslovanskim eporedom V Parizu je dobil namestitev pri gledališču »Magadur«, kjer sta vzbujala pozornost njegova soloplesa Ballero in Rapodija. V vefelilmu »Rdeča plesalka« je nastopil v enem soloplesu. S skupino tega gledališča je napravil turnejo v London, Bruxelles, Ostende, Antwerpen, Monte Carlo, Nizza, Cannes, Straasburg itd. Privrkat je tedaj nastopil tudi v pariški Televiziji, to je radiu, ki oddaja istočasno tudi slike nastopajočih. Tu je Parizanom kazal naše lepe jugoslovanske plesce. V Parizu je bil poldrugo leto, na kar je sprejel angažman pri berlinski Scali, kjer sta sodelovala tudi filma umetnika Pavel Hörbiger in že pokojna zvezda »La Jana«. Vso sezono je nastopal v berlinski televiziji. Zadnje leto pa je bil nastavljen kot prvi solopisalec pri operi v Gdanskem. Največji uspeh, kakor se vidi iz kritik, ki jih ima s seboj, je imel v Gluckovem »Don Juanu« v glavni vlogi. Po končani sezoni je postala nana pozorna filmska produkcija »Tobie« in ga angažirala ne samo kot plesalca temveč tudi igralca ene glavnih vlog v filmu »Vr-niteve«, kjer nastopa z Brigitto Horney, Hilde v. Stolz ter Fritzom v. Dangen. Ta film bo dogotovljen septembra meseca ter bo gotovo prišel tudi v Ljubljano. Sedaj je angažiran pri operi v Düsseldorfu. Toda verjetno je, da bo čimprej skušal prirediti tudi v Ljubljani svoj poseben plesni večer, da tako pokaže, kako se je izoblikoval v tujini.

Tako poročamo o uspehu slovenskega umetnika v tujini, smo pa mnenja, da bi prav ti ljudje morali posvečati svoje zmoglosti predvsem domačim podjeljem. Saj vidimo, da je prav balet v Ljubljani potreben mlajših moči.

td

Darujte za Jegličev akademski dom!

Vodič po Ptuj

Na 35 straneh žepne oblike je bil svoj čas izdan prepotreben vodič po zgodovinskem mestu Ptuj. Vodič vsebuje: dve strani zgodovinskega orisa, v katerem je od rane neolitike in bakrene dobe pa do zaključnega leta pretekle svetovne vojne podan v kratkih bseдах pregled zgodovine Ptuja in njegove najzveč okolice. — Vodič po Ptuj na vodi od kolodvorja po zelenem drevoredu v osrčju mesta, pred magistrat, nato nas popelje na Minoritski trg in nam razloži umetnine minoritske cerkve, enega najlepših baročnih spomenikov na Slovenskem. Čez park, ob široki in šumeči Dravi, nas popelje v Mestni Ferkov muzej, ki je bogat zaklad iz slavne zgodovine mesta Ptuja. Z najvažnejšimi znamenitostmi nas seznanja. (Kdor se hoče natančneje poučiti, naj vzame v roke obširnejšo knjigo — Poetovio — ki jo je izdalo svoj čas Muzejsko društvo v Ptuj). Čez grad, ki kraljuje na hribu nad mestom, gremo do sedanje prostiške cerkve, kjer je nekoč stala starokrščanska bazilika. Pred njo je znani stolp iz rimske dobe, ki je danes zvišan na 54 m višine in služi kot zvonik. Nato pa se pot konča mimo novega živilskega trga, okrajnega načelstva in Ožbaltove cerkve v zelenem Ljudskem vrtu — izleti vsebujejo 15 izletov v bližino in daljino okolice Ptuja. — V splošnosti je navedena lega in višina mesta (232 m nad morjem), podnebje, uradi in prometne zveze. — Seznan gostlin vsebuje gostilne v vseh večjih krajih okolice in v mestu.

Vodiču je dodanih še 39 fotografskih posnetkov, ki kažejo znamenitosti, umetnine in lepe kraje okolice. Na zadnji strani je še orientacijska karta, ki pa je kljub svoji preglednosti že nekoliko zastarela in pomanjkljiva, kar se kaže tudi. Tudi zgodovinska najdišča bi bila lahko naznačena.

Besedilo vodiča je pisano v slovenskem, hrvatskem in nemškem jeziku — torej v prvi vrsti namenjeno tujcem, ki obiščejo Ptuj bodisi zaradi zgodovinske vrednosti, zaradi lepe okolice ali dobre kapijice. Temu bo pa vodič prav dobro služil, kljub nekaterim grobim pravopisnim, slovničnim in drugim napakam (n. pr.: haloška in ljutomerska vina (kot praveznik) ne haloška in ljutomerska vina — Sv. Andrej v Halozah ne Sv. Andrej v Hal. — zaradi ne zbog — mnogo ne nebroj — pa cela kopica manjkajočih vejic).

Druga izdaja Malega opravila

Znani mali oficij na čast Blaženi Devici Mariji, ki ga je pod naslovom *Malo opravilo* priredil v vzornem slovenskem jeziku stolni kanonik dr. Fr. Kimovec in ga je osterbela Kongregacija tolekkih seater III. reda av. Franciška Kristusa Kralja v Mariboru, je izšel sedaj že v II. izdaji pri Mohorjevi družbi v Celju. Malo opravilo obsega jutrnjice, štiri dnevne ure, Večernice, Sklepnice, ki se molijo v raznih letnih časih kakor so razdeljene v Letno opravilo, Adventno opravilo in Božično opravilo (za velikonočni čas se molijo letno opravilo). Kimovec je priredil te molitve za skupno molitev kakor tudi zasebno ter daje bralcu posebna navodila v tem smislu: Kako se te molitve priljubljene, priča že druga izdaja, in mi ne moremo lepše priporočiti knjižice, kakor jo je potrdila eveta rimska kongregacija za redovništvo (Can. 181 § 3) z besedami: »Oficij Blažene Dev. Marije naj bratje lajki vsak dan molijo v domačem jeziku; poleg tega pa naj bratje prav tako v domačem jeziku in zase molijo vsaj večernice za umrle.« Na razširitvi teh lepih in plemenitih molitev je veliko pripomogel kanonik dr. Kimovec e to izdajo, ki jo vsem tudi vsem — ne samo redovniškim — lajkom priporočamo v molitev.

Kot dvojni (42.-43.) zvezek zbirke »Politika i društvo« je izšla razprava dr. Ljubomirja Dukanca z naslovom »Privredno uredjenje federalnih držav«, kjer se piše posebej peča s Švico, Nemčijo, Ameriko in Rusijo. Knjiga za naš čas vsekakor aktualna. Strani 80, cena 10 din.

Francoska posest v Kanadi

Vlada Združenih držav severoameriških je ustanovila dva nova konzulata v francoski kolonialni posesti, in to na otokih St. Pierre in Miquelon, ki ležita ob kanadski obali v Ameriki. Amerikanci nazivajo te nove konzulate »diplomatska ušesa«. Ti otoki bi v primeru vojne utegnili postati važna vojaška oporišča, zato hočejo imeti USA tam svoje konzulate kot opazovalce.

Mnogi so se začudili, ko so v časopisih čitali vest, da hočejo USA ustanoviti nove konzulate v francoski Kanadi; prvič so slišali, da ima tudi Francija kolonialno posest v Severni Ameriki.

Francoski Saint-Pierre in Miquelon in okoliški majhni otoki okrog njih so majhni ribiški otoki, ki jih je Francija obdržala po izgubi Kanade, katera je prešla v angleško last. Leže kakih 75 km južno od obale Nove Fundlandije in merijo vsega 241 kvadratnih kilometrov. Največji je otok Miquelon; po velikosti je približno enak našemu Pagu. Otok Saint-Pierre z mestom istega imena, ki je glavno mesto v teh francoskih krajih, je nekoliko manjši od našega Oliba. Na vsem otočju živi do 5000 prebivalcev; od teh je 4000 Francozov. V

francoskem parlamentu jih zastopa en narodni poslanec. V glavnem mestu Saint-Pierre (3000 prebivalcev) je guverner, več šol in dve radijski postaji, namenjeni v glavnem ribiškim ladjam.

Otoki so granitni, zemlje za obdelovanje ni. So pa zelo važni za ribolov. Do deset tisoč ribičev pride vsako leto ob času lova iz Francije, zlasti iz Bretonije in Normandije. Preko 40.000 ton rib nalove tod na leto, izvoz rib in ribjega olja pa cenijo letno na 100 milijonov francoskih frankov.

Prvi kolonisti na tem otočju se omenjajo leta 1604. Verjetno so bili Baski. Franciji pripada to otočje od l. 1635. Kakor smo že omenili, je bila Kanada, pa tudi ostale pokrajine do Velikih jezer in Missisipija francoska. Ko so Angleži videli, kako so Francozi vedno bolj razširjali svojo posest iz Kanade proti jugu Severne Amerike in ogrožali njihovo last na področju sedanjih Združenih držav, ki je bilo takrat v angleških rokah, so jih hoteli potisniti iz tega dela novega sveta. Prišlo je do sedemletne vojne in angleški general Walpe je zavzel l. 1759 utrdbe Quebeca. Z mirovno pogodbo l. 1763 pripade Kanada Ameriki, Francija pa je obdržala le opisano otočje.

Pljujski študentje so igrali

Po daljšem času počitniške prostosti so se zdramili pljujski študentje in naštudiralno dramo Joke Zigona: »Kadar se utrga oblak«. Igrali so jo pretekli četrtek v Slomškovi dvorani v Sv. Vidu pri Ptujju.

Takoj se mi je porodil pomislek, če si ti mladi ljudje, z mladim režiserjem povrh, niso zastavili mogoče vendar le malo pretežko nalogo: drama Joke Zigona ni tako lahka stvar, kot si jo mogoče kdo na videz predstavlja. Prave tipe raznovrstnih, pa zato prav svojiskih oseb, je treba vsaj v neki povprečni igralski in tudi umetniški višini postaviti pred občinstvo, da stvar sploh pride do pravega učinka. In mladi ljudje (vem, kako smo sami svoj čas kot študentje igrali), si tako nalogo navadno predstavljajo mnogo prelahko in prepovršno: dovolj se jim zdi, če se vloge srednje dobro »nagiljo«, češ, vse se bo že kako rešilo. Nič kaj dosti si ne dajo dopovedati, da delo učinkuje in velja na odru toliko, kolikor napravijo bolj ali manj dobri igralci iz njega. Zato večkrat vidimo, da tudi povprečno slabo delo na odru vendar le pusti svoj učinek prav zaradi dobrih igralcev in da večkrat prav dobra stvar na odru čisto obledi in gledalec ne odnese s seboj niti vsebine, kaj šele, da bi mu kak lik v vsej veličini ostal v duši.

Nekaj takih nepopolnosti se je dalo opaziti tudi pri teh mladih igralcih; takoj pa naj povem, da so ti res še mladi in neizkušeni igralci, med njimi nekateri komaj prvič nastopajo pred kulisami, rešili svojo nalogo povprečno zadovoljivo in dobro. Niti dosti razburjenosti ali »treme«, kakor pravimo, ni bilo pri njih opaziti. V prvem dejanju so bili sicer nekoliko manj okretni in življenjski, v drugem in tretjem pa so se zelo približali življenju in nam predstavili čisto dobro svoje junake.

Režijo je vodil in igral obenem glavno vlogo (Jakoba Kalana) Majcen France; poleg Preloga Franceta (Stacunarja) je bil eden najboljših. Njegova igra je prav s tem, da se je znal lepo vživeti v osebo bahatega bogataša Kalana, ki hoče s svojim izpodjedanjem in izmozgavanjem drugih ustvariti nepremagljivo »kalanovino«, učinkovala s svojo pristnostjo in resničnostjo. Tudi Prelog je bil še dobro kos svoji vlogi in je pripomogel, da so prav najgloblji konflikti med Stacunarjem in Kalanom prišli do izraza. Tu bi želeli, da bi se še bolj izbrusila Alič Franček (Zagar) in Mohorko Franc (Lojze). Prvi s svojim zgolj zunanjim nastopom in s preveč pripovednim glasom ni dosegel tega, za čemer si je prizadeval, namreč harmonije s prejšnjima dvema. Drugi pa je bil v resnici premedla postava in njegov upor in neposlušnost nasproti navideznemu očetu Kalanu, ki ga hoče po svoji zamisli vklemiti v zakonski jarem, ni prišla do veljave. Uporniki morajo svoj notranji upor tudi kakó na zunan pokazati. Tudi razločnejši govor bi pripomogel k uspehu. Kalanovo ženo Ano je odigrala Tinka Keržarjeva, na videz precej premlada postavljena kot Kalanova žena, pa to bodo razni tehnični pripomočki drugič izravnali. Le lesenosti naj bi se otesla, pa bo mnogo boljše. Več poglobitve! Dala pa je mnogo poudarka z mimiko. Kolarčeva Anica (Lenka) nam je podala simpatično dekle, verujoče sanjam in živeče s petjem škrlančkov. Njen vedri obraz, včasih poln prešernega smeha, je pokazal dekle, kakršno smo si po vrsti prepirov med starejšimi tudi zaželeli. Janezu Prelogu (Poštar) se je poznalo prvi hip malo razburjenosti, pa se je brž znašel v svojem pomešanjenem okolju.

Kljub temu, da jim je uspelo postaviti dramo še srednje dobro na oder, bi v bodoče vendar bilo dobro, če bi se vrgli na lažje stvari in bi mogoče

šele postopoma jemali v roke vedno težje. Tudi preprosto kmečko ljudstvo, med katerim nastopajo, bi stvar bolje razumelo; tako bi mu pa to tudi bolj koristilo.

Kamnik

Slab zagovornik je tisti gospod, ki skuša v »Jutru« ovreči naš očitek, da je napredna mladina delala cirkus iz 26. obletnice začetka svetovne vojne. Trdi namreč, da je bila to pietetna manifestacija do tistih žrtev, ki so nam priborile osvobodjenje. Mi bi to prav radi verjeli, če ne bi naši napredni dijaki zbirali udeležence z geslom, »da bodo ponagajali klerikalce«. Celih 25 let so pustili žrtve svetovne morije pri miru, celih 25 let se nihče ni zmisllil na nje, zdaj ti pa ob 26. letnici vprizorijo pohod pred spomenik na Zale v prav tistem času, ko se pomika po mestu spreved udeležencev zborovanja Slov. dijaške zveze, in zraven zadržujejo korak, da se morata oba spreveda srečati. Kakšni pietetni nagibi so to? Da bi bilo število kamniške napredne mladine večje, so pritegnili v spreved še belgrajske dijaške ferijalce, ki sploh niso vedeli, za kaj gre. K manifestaciji pred spomenikom padlih torej naše napredne mladine niso vodili nikaki pietetni nagibi, ampak zgolj želja, da bi »ponagajali klerikalce«. Tako so nekateri sami trdili in vztrajajo pri tem še danes. Torej je bilo vse skupaj samo cirkus. O, zlata mladina!

Ni mogel spoznati žene, ker ni bila - našminkana

V nekem newyorškem salonu je zadela kap neko gospo med onduliranjem. Dama je bila takoj mrtva. Zdravniki so pozneje po pregledu izjavili, da kap nima nič skupnega s trajno ondulacijo. Pač pa je nastopila pri tem neka druga težava. Mož je komaj spoznal svojo mrtvo ženo. Ker gospa ni imela v torbici legitimacije ali kakke dru-

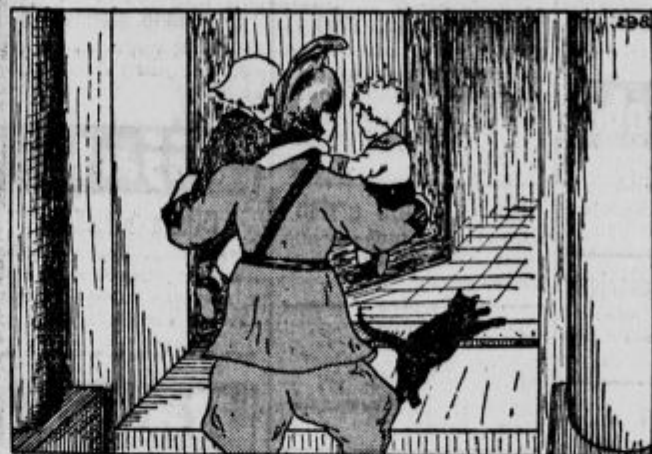
Inozemski vojaški odposlanci v Nemčiji si ogledujejo bojišče v Franciji.

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(297) In stražar se je pripognil, da bi se prepričal, če ga njegove oči ne varajo. Toda ne: pa je vendar le res! Ta dečko je v resnici mali prestolonaslednik. Od veselja je stražar z otrokoma zaplesal.

(298) Nato je vzel Peterčka na eno, Ančko pa na drugo roko in nesel oba otoka v palačo. Pucek je razposajeno skakljajal za njimi.

ge listine, po kateri bi jo mogli spoznati, so ta dogodek zelo previdno objavili po radiu, da bi na ta način obvestili njenega moža oziroma svojce.

Newyork je veliko mesto. Petnajst mož je prišlo pogledat v salon. Vsem se je zdelo verjetno, da bi bila njihova žena v tem salonu, ker stanujejo v isti četrti. Trije niso mogli reči, ali je mrtva gospa njihova žena ali ne. Pred onduliranjem so namreč gospe odstranili šminko in umetne lase. Še zanimiveje je, da nobeden gospod ni mogel reči, ali je obleka ki jo je imela mrtva gospa, obleka njegove žene ali ne, niti ni vedel povedati, če ima njegova žena morda kakke posebne znake, po katerih bi jo lahko spoznal.

Končno se je le posrečilo odkriti, kdo je mrtva gospa. Omenjeni trije možje so vsi trdili, da so videli svoje žene vedno le našminkane in da sploh ne vedo, kaka je naravna podoba njihovih žen.

Da bi se v bodoče kaj takega več ne pripetilo, je newyorška občina opozorila prebivalstvo,

naj si dobro zapomni posebne znake svojih bližnjih in najbližnjih...

Karbid mesto bencina

Bencin je vedno dražja tekočina. Ne zato, ker bi ga ne bilo, ampak zato, ker ga v vedno večjih količinah trošijo bojujoče se države z letali in tanki. Če se lahko pri večjem trošenju bencina poveča hitrost letal za nekaj desetin kilometrov, ne bo nobena država zaradi tega nehal graditi nova letala z večjo hitrostjo. Vse razpoložljive zaloge bencina pobere danes država v vojaške namene, seveda na škodo civilnega motornega pogona. V večini evropskih držav dobi bencin le v odmerjenih količinah, ne dosti večjih od stekleničic, ki jih kupiš v lekarni za zdravilo ali za čiščenje obleke. Vsaka država štedi z zalogami, dovoz od drugod pa tudi redno bolj peša.

Človek si ve v stiskah neverjetno pomagati. To se je lepo pokazalo na Švedskem. Tudi tam so velike težave z bencinom. Mnogo taksijev je moralo v garaže, mnoga motorna vozila so obstala, ker ni bencina. Nekaj švedski inženir je začel premišljevat, kako bi se dalo temu odprosti. Znano je, da je mogoče rabiti zemeljski plin namesto bencina. Pa tudi lesni plin je mogoče uporabiti, kar je zelo ugodno za države, kjer je mnogo gozdov. Ta inženir pa je našel še tretjo rešitev: kot dobra zamenjava za bencin se da porabiti karbid, prav za prav karbidov plin, katerega dobiš pri vlivanju vode v karbid.

Švedski inženir je popolnoma uspel. Pred kratkim je v Stockholmu pokazal svoj izum. Vozil je po mestu z avtomobilom na pogon iz karbidovega plina. Kdor ni vedel, za kaj gre, sploh ni opazil kakke spremembe. Napredek ni samo v povečanju HP, ampak tudi v tem, da je aparat za pogon mnogo manjši kot pri generatorju za lesni plin. Aparat lahko postaviš v avtomobil, plina je dovolj za nekaj desetih kilometrov. Po preteku določenega časa je treba hitro izprazniti del aparata, vreči vanj nekaj kosov karbida, pa je zopet dobro za nekaj desetih kilometrov. Pokazalo se je, da je cena za pogon s karbidom znatno cenejša od cene za bencinski pogon. Švedski inženir je popolnoma uspel. Šestdeset lastnikov stockholmskih taksijev je že naročilo nov aparat. Dobro bo vse do takrat, dokler se ne bodo spomnile tovarne karbida, da je tudi za njih nastopila doba konjunktura, pa bodo povišale cene karbida.

Ona: »Ako več, kdo ti je odpeljal avto, zakaj pa ga ne dobiš nazaj?«

On: Nekoliko bom še počakal, mogoče kupi nove plašče za kolesa.«

Alphonse Daudet:

19

Jakec

Prevedel Fišer Franc

Lirik, ki je imel pogled nekje v zraku, je sploh ni opazil. Toda ona, nesrečnica, ga je videla in ta trenutek je odločil njeno življenje.

Nikdar ga ni videla drugačnega kot v površniku, v klobuku, oblečenega za ulico in ne za Olimp; a tukaj v medli svetlobi rumenkastih senčnikov je bil njegov obraz videti še bolj bled; v črno je bil oblečen, — sive rokavice in v ljubezen je verjel kot v Boga; vtis, ki ga je napravil nanjo, je bil usoden in nadčloveški.

Prav takega si je želela, o takem je sanjala ta bedasta sentimentalnost, ki je značilna za neko vrsto dekliskih duš. Odgovarjal je njeni potrebi po svežem zraku in idealu, ki naj bi bil protitež njenemu življenju, predstavljajal je uresničenje meglenih upov, združenih v eni, zanjo sicer lepi besedi, ki jo pa njene ustnice izgovorijo — kot tudi vsako drugo stvar) prostaško in nevredno, — namreč: »umetnik!«

Da, od prve minute je bila njegova, ves ji je zletel v srce, ves tak, kakršen je bil tu; s harmonično razčesanimi lasmi, ravnimi brki, z dvignjeno in tresočo roko in vsem svojim pesniškim rokodelstvom. Ničesar ni videla: niti svojega malega Jakeca, ki ji je obupano mahal in pošiljal poljubčke, niti obeh Moronvalov, priklonjenih do tal, niti teh radovednih, spoštljivih pogledov, ki so spremljali novodošlo, mlado, svežo in elegantno, oblečeno v žamet, z majhnim belo-rdečim teaterskim klobučkom, kipečim in krog in krog okrašenim s pentljami iz tila.

Njega, samó njega!

Še dolgo potem se je morala spominjati vti-

sa, ki ga nobena stvar pozneje ni mogla zabrisati; kot v sanjah ji je prišel pred oči njen veliki poet ves tak, kakršnega je zagledala prvič sredi Moronvalovega salona, ki se ji je tisti večer zdel ogromen, prekrasen, lesketajoč se od tisoč sveč. Oh! Naj ji je prizadel še toliko žalosti, jo poniževal, ranil, ji uničil življenje in nekaj še dragocenejšega od življenja — blestek te minute je ostal vedno neizbrisen...

»Vidite, gospa,« je dejal Moronval z najbolj izbranim nasmeškom, »medtem, ko smo vas čakali, smo napravili majhen uvod... Gospod vikont Amaury d'Argenton nam je pravkar recitiral svoj veličastni spev Credo ljubezni.«

Vikont!... On je vikont! Torej vse! Približala se mu je plašna in zardela kot mala deklica:

»Prosim vas gospod, nadaljujte...«

A d'Argenton ni hotel. Prihod kontese mu je preprečil najlepši uspeh, ki je bil zagotovljen in takih stvari se ne oprosti kar tako. Priklonil se je in dejal ironično vlnudno in hladno:

»Gospa, končal sem.«

Nato se je pomešal med prisotne, ne da bi se kaj zmenil zanjo.

Ubogi ženski se je srce stisnilo in napolnilo z brezmejno žalostjo.

Ze prvi besedi mu ni ugajala in že sama ta misel ji bila zanjo neznosna.

Treba je bilo, da jo je Jakec ljubkoval, ker je bil srečen, da jo je spet videl in ponosen nanjo radi uspeha, ki ga je imela v dvorani; treba je bilo Moronvalovih ljubeznivosti in splošnega občudovanja, občutka, da je res kraljica prazničnih večerov, da je potlačila žalost, ki je legla nanjo v obliki petminutnega molka, kar je za tako naravo, kot je njena, nekaj čudnega, vendar se z njo sklada.

Ko se je polegel nemir, ki je nastal ob

njenem prihodu, je vsak sedel na svoje mesto, kajti pričela se je vaja pravilnega čitanja in izgovarjanja. Veličastna Konstanta, ki je prišla s svojo gospodarico, je sedla na klopi v ozadju poleg učencev. Jakec se je naslonil na materin naslanjač, ki je bil na častnem mestu, poleg njega je sedel Moronval in ga očetovalsko božal po laseh.

Občinstva je bilo dokaj lepo število. Sedeli so v stolih v ravnih vrstah, kot bi čakali na razdelitev daril. Slednjič je gospa Moronval zasedla vso majhno mizico, ves oder, zasedla vso luč in pričela čitati Moronvalovo etnografsko študijo o mongolskih rasah.

Ta je bila dolga, dolgočasna in žalostna, ena izmed tistih težkih, pustih razprav, ki jih po znanstvenih krožkih čitajo od treh do petih, da bi človek obupal in kjer končno vsi prisotni zaspijo. Največji vrag pa je bil v tem, ker se pri metodi Moronval-Decostère niti ni mogel niti oddahniti, preslišati in se izogniti temu počasnemu in enakomernemu dežju. Po sili si moral poslušati; besede so ti prihajale v ušesa, kot bi ti kdo privijal zlog za zlogom, črko za črko in najtežje so se ti spotoma še zalomile.

Višek trpljenja pri tem poslušanju pa je bil pogled na učeco in grozovito gospo Moronval-Decostère ko je bila v polnem zamahu svoje metode. Odpirala je usta na o, jih sukala, vlekla in zvijala. Spodaj, v zadnjih klopih pa je osem otroških ust delalo popolnoma iste obraze, posnemali so svojo učiteljico pri vse njenih fantastičnih kretnostih in podajali to, kar ta imenitna metoda imenuje »oblikovanje besede«. Teh osem mladih, tiho pregibajočih se zvečil je napravilo res izreden vtis. Gospičina konstanta je bila vsa trda od strahu.

Toda kontesa ni opazila ničesar. Videla je samo svojega pesnika, ki je bil naslonjen na

vrata salona, roke je imel prekrizane na prsih, oči so mu blodile.

Sanjaril je.

Tako daleč je bil videti, kot bi odpoval, odletel! Glavo je držal pokonci, kot bi poslušal neke glasove.

Od časa do časa mu je pogled padel, žel do tal, a ne da bi se blagovolil ustaviti. Nesrečnica je prežala nanj, upala; skoraj mledovala je ta blodeči pogled, a vedno zaman. Brezbrižno je zdrsel po vseh ostalih, razen po njej. Naslanjač, na katerem je sedela, je bil videti zanj prazen in uboga ženska je bila zaradi njegove brezbrižnosti tako obupana, tako zmedena, da je pozabila čestitati Moronvalu k briljantnemu uspehu njegove študije, ki se je medtem končala ob splošnem ploskanju in olajšanju.

Za tem poučnim čitanjem so poslušali d'Argentonovo pesnjo, ki jo je Labassindre spremljal na harmoniju.

Tokrat je poslušala, priseže vam, in vsi ti šablonski, sentimentalni verzi so ji segli do srca, drug za drugim, trepetajoči, oblikovani po glasovih spremljajočega glasbila. Vsa iz sebe je bila, očarana in prevzeta v valovanju ubranih zvokov.

»Oh, kako lepo je! Kako lepo je!« je vzklikala in se obrnila k Moronvalu, ki se je smehljaj prezirljivo in rumeno, kot bi se mu žolč razlil.

»Predstavite me gospodu d'Argentonu.« je zaprosila, ko je bila točka končana... »Oh! Gospod, nekaj imenitnega! Kako srečni ste, da imate tak talent!«

Govorila je polglasno, jecljaje, iskala besedi, čeprav je bila drugače tako brbljiva, tako tečna. Pesnik se je rahlo priklonil, toda zelo hladno, kot da se ga ne tiče to ginjeno občudovanje. Nato ga je vdrasala, kje je našel svoje poezije.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; tenitovenjski oglas 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonsko, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Knjigovodja
perfekten bilancist, zmožen vseh pisarniških poslov (brezposeln, 5-članska družina) išče za takoj vsaj popoldansko zaposlenje. — Ponudbe pod »Skraina sila« št. 12186.

Trgovski pomočnik

verziran v trgovini z železnino, špecerijo, razstrelivi, dvokolesi, šivali, stroji in deli, želi prejemati. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Takoj« št. 11996. (a)

Skromno dekle

srednjih let želi službo gospodinjke k mirnemu in osamljenemu gospodu. — Sočutna do trpečih, tudi sprejme postrežbo bolniku. Ponudbe upravi »Sl.« Maribor pod »Ljubl red in poštenje 986«. (a)

17 letno dekle

zdravo, pridno, snažno, želi, da se kot gospodinjka pomočnica izuči kuhanja. Ponudbe pod »Gospodinjka pomočnica« na upravo »Slovenca« pod št. 12163. (a)

Poizvedbe

Izgubila sem v nedeljo dopoldne od Tabora do kopališča na Ljubljani sivo volneno jopico. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi v upravi »Slovenca«.

Antiperutin Vas reši škodljivega prhljaja
„Salva“ dobi se v vseh strokovnih trgovinah

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

ALOJZIJ PLANINSEK,
Ljubljana, Beethovnova ulica 14

javlja izid žrebanja z dne 20. avgusta
V. razreda 40. kola

300.000 din št. 82108.
30.000 din št. 73105.
16.000 din št. 26788.
12.000 din št. 22868.
10.000 din št. 28306, 48556, 80401.
8.000 din št. 5658, 17578, 18033, 25798, 26249,
28243, 29520, 35070, 45017, 60038, 67738.
6.000 din št. 15701, 20251, 31474, 38911, 41342,
55489, 59133, 73796, 89408.
5.000 din št. 156, 6491, 22354, 29754, 50603,
64421, 67413, 68467, 86757, 90555, 91573.
4.000 din št. 361, 1687, 2904, 5321, 5987, 7090,
11737, 12016, 15221, 23106, 33160, 34577, 34828,
35232, 35099, 36183, 37883, 39405, 40183, 41928,
47845, 49708, 51475, 58927, 60704, 64728, 67725,
69124, 70541, 74374, 96338, 96464, 99577.

Nadalje je bilo izžrebanih še veliko števil dobitkov po din 1.000.—.

Ker so bili dobitki javljeni telefonično, eventualna pomota ni izključena.

Prilodnje žrebanje bo jutri, 21. avgusta.

Vsi oni, ki so zadeli v kolekturi »Vrelec sreče«, naj srečke takoj predložijo v izplačilo.

Srečke so Vam še na razpolago.

OGLAS

Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu razpisuje dela za električne inštalacije močnega in slabega toka za zgradbo Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Banjaluki.

Rok za sprejemanje ponudb je 28. avgust 1940. Predloge in potrebna navodila za sestavljanje ponudb je dobiti dnevno pri tehničnem odseku Osrednjega urada za zavarovanje delavcev ali pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Banjaluki za plačilo Din 100.—.

Zagreb, 16. avgusta 1940.

Štev.: 21.599-39

OSREDNJI URAD
ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV

Vajenci

Vajenca
poštenega, zdravega, za železninske stroke, sprejem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Železninska stroka« št. 12266.

Dijak

s tremi razredi gimnazije išče službo vajenca v elektrotehnični stroki. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Elektrotehnik« št. 12099. (v)

Službodobe

Pridnega fanta
za vsa dela — sprejme hotel Štrukel.

10—15 dobrih tesarjev

sprejem takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12294.

Gospodinj

vajeno kuhe, sprejem. Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Varčna« št. 12283.

Prvega kuharja

sprejem za restavracijo. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Hotel« št. 12296.

Urarska pomočnika

prvovrstnega, za malo in veliko delo, iščem za takoj. A. Janko, urar, Maribor, Jurčičeva ulica 8.

Naročajte in širite
»Slovenca« !

Prodamo

50 različnih modelov dvokoles
ST. LAURO BREZOVČNO OŠLEDCE
DRI
IGN. VOK
LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7

Kislo zelje, repo
sarm, novo, prvovrstno, po brezkonkurenčni ceni, dobavljam vsako množino. Homan, Ljubljana - Sv. Petra cesta 81, tel. št. 35-39. (i)

Lep briljantni prstan
naprodat. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Zlatnina« št. 12286.

Furnir

vsakovrsten na zalogi - po nizkih cenah pri - Samsa Boris, tovarna furnirja, Litija.

VINA

iz Centralne vinarne v Ljubljani

bodo zadovoljila Vaše pvice najbolj!

TELEFON ŠTEV. 25-73

STROJI

Traktor na kolesa
s polnimi ali zračnimi gumami, kupim. Vozna sila 20—30 ton, pogon na nafto. Ponudbe poslati na Antun Res, Zagreb, Praska ulica 8.

Ugodno prodam

2 bencinska motorja in Diesel 5 KS. Deutz, plinski generator za motorno mlatilnico, stresalec in valjni mlin za mletje žita. - Skrbnišek, Spodnja Hajdina, Ptuj.

Porestva

Petstanovanjska hiša
nova, z vrtom, naprodat. Mesečni donos 1 000 din. Dr. Verstovškova 32. Pobrežje, Maribor.

Parcele

v centru št. Vida ob drž. cesti, ob zavodu sv. Stanislava in v Vižmarjih naprodat. Polzve se: v Vižmarjih 78 (nasproti Mizarske zadruge) (p)

Vnajem

ODDAJO:

Gostilno

dobro ideo, oddam v najem ali na račun proti položitvi kavelje. Oglasiti se: Bezena 4, p. Ruše.

Hiša

z gospodarskim poslopjem in pripadajočim zemljiščem ca. 1114 m², oddam v najem. Oglasiti se samo ob nedeljah. Rogoza pri Hočah št. 58.

Stanovanja

ISČEJO:

Dvosobno stanovanje
iščem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Dvosobno« št. 12290.

Dijaki

Dijaka - nižješolca

sprejem v dobro oskrbo k sinu tretješolcu. Pomoč v učenju. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 12289.

Razno

Koroške brusnice

dnevno sveže, razpošilja od 6 kg naprej Henrik Cehner, Libelčice, želez. postaja Dravograd-Meža.

Gumbnice, gumbi, plise, monograme, entel, ašur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš
Ljubljana, Frančiškanska ulica nasproti hotela Union

Vezanje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

Razpis

Uprava občine Hajdina, okraj Ptuj — razpisuje mesto pogodbenega tajnika s primerno izobrazbo. Pravilno kolkovane in lastnoročno pisane prošnje je vložiti do 15. septembra t. l. pri podpisani občini. — Uprava občine Hajdina, dne 19. avgusta 1940.

Za popravilo zvonika

dekanije in župnijske cerkve v Trebnjem se razpisujejo kleparska, tesarška in zidarska dela. Začetek dela takoj po oddaji. Ponudbe do 1. septembra do 7 zjutraj. Po sedmi uri se pri seji farnege odbora delo odda. V postev pride samo delo brez materiala. Zvonik je gotok in streha visoka 22,80 m brez okrasov. Pri kleparskih delih naj se loči delo s pocinkano, oziroma bakreno pločevino. Delo mora biti garancirano dobro izvršeno. Več pove župni urad Trebnje.

Kupimo

24 polovnjakov vina

dobrega, kupim. Plačam takoj. Gostilna »Slavija«, Aleksandrova cesta 47, Maribor.

Že rabljene vreče

velike in male, od moke, otrobov, soli, kave, riža, sladkorja, ponudite firmi Adler Josip, Sombor.

Trgovci — pozor!

35.000 kg cementa, 15.000 kg apna, 750 kg železja ter 20.000 komadov zidne opeke — kupim. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Konkurenčno« št. 12285.

Kupujte pri naših inserentih!

Potrtega srca javljamo žalostno vest, da nas je v torek 20. avgusta zjutraj naša nad vse ljubljena soproga, dobra mama, sestra, sestrična, svakinja in teta, gospa

Minka Zrimšek
vdova Potokar, roj. Anžič

po dolgi in mučni bolezni, previdna s tolažili svete vere, za vedno zapustila.

Nepozabno pokojnico spremimo na njeni zadnji poti iz mrliške veže splošne bolnišnice jutri, v sredo 21. avgusta, ob 4 popoldne na pokopališče k Božjemu grobu v Štepanjo vas. V Ljubljani, dne 20. avgusta 1940.

Zalujoči: Frane Zrimšek, soprog; Toni Potokar, sin; Pepca Suknait in Tončka Anžič, sestra — ter ostalo sorodstvo.

Zahvala

Vsem, ki ste nam ob smrti našega dragega očeta, dedeka itd., gospoda

Franja Nateka

poštnega ravnatelja v pokoju

izrekli ustno ali pismeno sožalje, se tem potom iskreno zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo gospodu opatu Petru Juraku in ostali duhovščini, zastopstvu poštnih nameštencev za spremstvo na pogrebu, gosp. dr. Jakobu Hodžarju za poslovlilne besede, gg. zdravnikom in č. sestram za požrtvovalno pomoč, ter vsem prijateljem in znancem za podarjeno cvetje in številno udeležbo na pokopniški poslednji poti.

Celje, dne 21. avgusta 1940.

Zalujoči ostali.

Globoko užalošeni naznanjamo prežalostno vest, da je umrl naš predobri, ljubljani soprog, oče, stari oče, brat, svak, gospod

Jože Petrič

oficial drž. žel. v pok.

previden s tolažili sv. vere. — Pogreb prebлага pokojnika bo iz hiše žalosti, Podmilščakova ulica št. 16, v sredo, dne 21. avgusta 1940 ob pol 6 popoldne na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Vipava, dne 19. avgusta 1940.

Zalujoči:

Katarina, soproga; Marija, Jožef, Anica, Ina, Danijel, otroci; Anton, brat; Ivana, svakinja; Antonija, snaha; Nadica, vnukinja in ostalo sorodstvo.

Sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo prežalostno vest, da je včeraj ob pol osmih zjutraj v 71. letu starosti, po dolgem in mukepolnem trpljenju, previden s tolažili svete vere, umrl naš ljubljani in skrbni oče, stari oče, brat, stric in tast, gospod

Anton Tkalec

trgovec in hišni posestnik

Pogreb nepozabnega bo v četrtek, dne 22. avgusta, ob 16 iz kapele mestnega pokopališča na Pobrežju, kjer bo položen v rodbinsko grobnico.

Maša zadušnica bo v petek, dne 23. avgusta, ob sedmih v stolnici.

Maribor, dne 20. avgusta 1940.

Ana, Brigita, Karel, Fini, Rozi, Viljem, otroci; Dragica, Jetti, Šeli in Ivan, snaha in zet; Jurij, Franc, Ana, Antonija, bratje in sestre; Greti, Mirko, Kurti, Anemie, vnuki ter ostali sorodniki.